

Uniwersytet Rzeszowski
2001–2026

Gazeta Uniwersytecka
Wydanie Specjalne

Czerwiec 2026
ISSN 2719-4647

Jubileusz 25-lecia

Uniwersytetu Rzeszowskiego

Uniwersytet Rzeszowski
2001–2026

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2719-4647

Redakcja

Ludwik Borowicz

Alicja Boboła

Oskar Kaczorowski

Opieka merytoryczna

Prorektor ds. Współpracy z Otoczeniem

Społeczno-Gospodarczym

prof. dr hab. Janusz Pasternski

Adres Redakcji:

Al. Tadeusza Rejtana 16C

35-959 Rzeszów

tel.: +48 17 872 10 26

gazetaur@ur.edu.pl

Fotografia na okładce

Michał Świącicki

Projekt layoutu

Kamil Skrzypiec

Skład i korekta: Wydawnictwo UR

Druk: Drukarnia UR

Nakład: 300 egz.

Gazetę Uniwersytecką wydaje

Uniwersytet Rzeszowski

za zgodą Rektora. Autorzy tekstów

i współpracownicy nie otrzymują

honorariów za publikacje.

Zastrzegamy sobie prawo skracania,

adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

W jubileuszowym wydaniu

wykorzystano zdjęcia udostępnione

przez Pracownię Zbiorów

Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu

Rzeszowskiego

- 4 Gratulacje i życzenia
- 12 Wyższa Szkoła Pedagogiczna jako fundament Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 15 Historia Filii UMCS w Rzeszowie
- 17 Rozwój ośrodka akademickiego w Rzeszowie-Zalesiu. Geneza i organizacja (1973–1987)
- 19 Wydział, którego nie było
- 21 Abyśmy jedno byli
- 23 Uniwersytet Rzeszowski jako środowisko zmianotwórcze
- 26 Rok pierwszy, trudny start
- 28 Uniwersytet Rzeszowski w wizji rektora prof. Włodzimierza Bonusiaka
- 31 Czas wielkich projektów inwestycyjnych
- 34 Najważniejsze wydarzenia mojej kadencji 2012–2016
- 35 Kadencje rektorskie VI (2016–2020) i VII (2020–2024)
- 38 Czy Uniwersytet Rzeszowski będzie partnerem dla europejskich uczelni? Rozmowa z prof. Adamem Reichem, rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 41 Historia powstania uniwersytetu w Rzeszowie (fragmenty wspomnień autora)
- 45 Działaliśmy w imię nadrzędnego celu – Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 47 Refleksje na srebrny jubileusz Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 51 Decyzji nie żałuję (fragment ze wspomnień z lat dziewięćdziesiątych ub. wieku)
- 53 Władze Uniwersytetu Rzeszowskiego w kadencji 2024–2028
- 59 Uniwersytet Rzeszowski w liczbach
- 60 Uniwersytet Rzeszowski – wydziały i władze wydziałów (kadencja 2024–2028)
- 62 Gala Jubileuszowa 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 66 Mistrz i jego dzieło
- 68 Najważniejsze projekty naukowe, udział w grantach
- 70 Sprawozdanie z działalności w zakresie współpracy międzynarodowej Uniwersytetu Rzeszowskiego od 2001 r.
- 74 Dla najlepszych Szkoła Doktorska
- 76 Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego i jego misja: „Zachować dla przyszłości i podążać razem ku nowoczesności”
- 78 Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. Stanisława Barańczaka w Rzeszowie – model nowoczesnej edukacji ponadpodstawowej
- 80 Uniwersytet Trzeciego Wieku Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 82 „Rzeszów tańczący” w Uniwersytecie. Jubileusz 50 lat istnienia „Resovii Saltans”
- 84 AZS rośnie razem z UR
- 86 Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 88 Pod Palmą – legenda rzeszowskiej kultury studenckiej
- 89 Ambasadorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego
- 96 Dwie fotografie. Zaczęło się od nich, trwa dzięki nam
- 97 Zbiorowe zdjęcie pracowników UR wykonane 18 maja 2026 r. (fot. M. Świącicki)

Z okazji Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego składamy serdeczne gratulacje oraz wyrazy uznania całej społeczności akademickiej. Minione lata są świadectwem dynamicznego rozwoju Uczelni, zaangażowania jej pracowników oraz troski o kształcenie młodych pokoleń w duchu odpowiedzialności, prawdy i służby dobru wspólnemu.

To również czas wdzięczności wobec wszystkich, którzy tworzyli i nadal tworzą Uniwersytet Rzeszowski, a szczególnie wobec tych, którzy u jego początków kierowali się odwagą, mądrością i troską o przyszłość regionu oraz Ojczyzny.

Życzymy całej wspólnotie Uniwersytetu Rzeszowskiego Bożego błogosławieństwa, dalszego rozwoju oraz wielu sukcesów w pracy naukowej, dydaktycznej i wychowawczej. Niech kolejne lata będą czasem owocnej działalności, budowania dobra wspólnego oraz kształtowania kolejnych pokoleń młodych ludzi.

Z pasterskim błogosławieństwem
ks. bp Jan Wątroba – Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej
ks. bp Kazimierz Górny – Biskup Senior Diecezji Rzeszowskiej
ks. bp Edward Białogłowski – Biskup Pomocniczy Senior Diecezji Rzeszowskiej

Ćwierć wieku działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego pokazuje, jak z młodej uczelni akademickiej wyrósł silny ośrodek naukowy o znaczeniu regionalnym i ogólnopolskim. Współczesny dorobek uczelni jest najlepszym dowodem na to, że odwaga w podejmowaniu wyzwań, systematyczna praca oraz konsekwentne inwestowanie w naukę i ludzi przynoszą trwałe i wymierne efekty.

Na przestrzeni ostatnich 25 lat Uniwersytet konsekwentnie rozwijał swój potencjał dydaktyczny, naukowy i organizacyjny, stając się ważnym centrum edukacji oraz kształtowania życia intelektualnego regionu. Dziś uczelnia skutecznie łączy tradycję akademicką z nowoczesnym podejściem do przekazywania wiedzy oraz prowadzenia badań, odpowiadając na zmieniające się potrzeby społeczne, gospodarcze, a także cywilizacyjne.

Istotnym etapem w rozwoju Uniwersytetu było poszerzenie oferty kształcenia o kierunek lekarski oraz rozwój nauk medycznych, co wzmocniło jego potencjał i stworzyło nowe możliwości współpracy nauki z praktyką. Równocześnie Uniwersytet dynamicznie rozwijał wiele innych dziedzin badawczych i dydaktycznych, takich jak nauki humanistyczne, społeczne, przyrodnicze, rolnicze, ścisłe, techniczne i interdyscyplinarne, ugruntowując swoją pozycję nowoczesnego i wszechstronnego ośrodka akademickiego, oferującego obecnie ponad 70 kierunków studiów.

Konsekwentnie rozbudowywana jest również infrastruktura obejmująca zaplecze edukacyjne, sportowe i technologiczne, odpowiadające potrzebom współczesnego kształcenia i doskonalenia kompetencji. Szczególnym przykładem tych działań jest Uniwersyteckie Centrum Lekkoatletyczne. Ważnym przedsięwzięciem pozostaje również budowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Świlczy.

Z wielkim uznaniem odnoszę się do dotychczasowego dorobku Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz jego znaczącego wkładu w naukę, edukację, a także życie społeczne i gospodarcze województwa podkarpackiego.

Dziękuję całej społeczności akademickiej – pracownikom, studentom i absolwentom – za tworzenie środowiska, które łączy wiedzę, ambicję i odpowiedzialność za przyszłość uczelni. Życzę dalszych sukcesów, inspirujących inicjatyw oraz pomyślnej realizacji planów sprzyjających umacnianiu roli Uniwersytetu Rzeszowskiego w kraju i za granicą.

Teresa Kubas-Hul, Wojewoda Podkarpacki

Magnificencjo, Panie Rektorze, Wysoki Senacie
Pracownicy i Studenci, Przyjaciele Uczelni
Drodzy Państwo!

25 lat temu, w czerwcu 2001 roku, decyzją Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej powołano Uniwersytet Rzeszowski. Kilka miesięcy później, w październiku, odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego. Wtedy Rzeszów stał się miastem uniwersyteckim w pełnym tego słowa znaczeniu.

To był moment symboliczny, ale i bardzo konkretny: nowa uczelnia powstała na fundamencie wcześniejszych ośrodków akademickich, z połączenia ich dorobku, doświadczeń i ambicji. To ważne, bo Uniwersytet od początku był nowy, ale zakorzeniony. Nowoczesny, ale oparty na sprawdzonych wartościach.

Dziś, po 25 latach, widzimy wyraźnie skalę tego wysiłku. To ćwierć wieku pracy ludzi, którzy wzięli odpowiedzialność za rozwój młodej uczelni. Pierwsze dwie dekady to przede wszystkim budowa nowoczesnej infrastruktury, laboratoriów, pracowni, przestrzeni dla nauki, dydaktyki, kultury i sportu. Ten proces trwa nadal, zgodnie ze strategią rozwoju i ambitnymi planami na przyszłość.

Dzięki temu Uniwersytet osiąga coraz lepsze wyniki naukowe w wielu dziedzinach: humanistycznej, nauk społecznych, artystycznej, przyrodniczej, rolniczej, technicznej i medycznej. Ta różnorodność jest siłą uczelni i prawdziwą wartością kształcenia uniwersyteckiego.

Uniwersytet Rzeszowski stał się dziś ważnym ośrodkiem dla całej południowo-wschodniej Polski. Kształci, prowadzi badania, ale też wpływa na tożsamość regionu, buduje postawy obywatelskie i przygotowuje kolejne pokolenia do odpowiedzialnego życia publicznego.

Jednak najważniejsi w tym wszystkim są zawsze ludzie. To oni stanowią o sile tej uczelni. Każdy sukces uczelni ma swoje źródło w pracy, wiedzy i odpowiedzialności całej wspólnoty akademickiej. Inwestycje i infrastruktura tworzą warunki, ale to człowiek nadaje im sens.

Jak powiedział przed laty jeden z rektorów: „Uniwersytet to nie mury, lecz wspólnota ludzi poszukujących prawdy”.

Z okazji jubileuszu składam Państwu serdeczne życzenia: dalszej odwagi w podejmowaniu wyzwań, wytrwałości w dążeniu do prawdy, satysfakcji z pracy i nauki, oraz dumy z miejsca, które wspólnie tworzycie. Niech Uniwersytet Rzeszowski nadal rozwija się dynamicznie, służąc regionowi, Polsce i Europie.

Vivat Academia!
Vivant Professores!

Władysław Ortyl
Marszałek Województwa Podkarpackiego

25 lat, ćwierć wieku działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego to dla naszego miasta niezwykle istotny czas. Przez te wszystkie lata uczelnia dała Rzeszowowi bardzo wiele. Kształciła nam rewelacyjnych specjalistów, przyciągała nowych mieszkańców, prowadziła istotne badania naukowe, zwiększała prestiż i potencjał naszego miasta jako ośrodka akademickiego.

Dlatego też z wielką satysfakcją patrzę na to, jak wspaniale Uniwersytet Rzeszowski się rozwinął, jak wspaniale dołącza do najważniejszych polskich uczelni i jak wciąż dynamicznie idzie do przodu. Jestem absolwentem ostatniego rocznika Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, tuż przed Uniwersytetem, która, można powiedzieć, została później wcielona w jego struktury. Dlatego tak bardzo bliska jest mi rola i misja tej uczelni i zdaję sobie sprawę z jej znaczenia dla naszego miasta.

Z tej racji życzenia, które kieruję do Państwa z okazji tego wspaniałego jubileuszu, traktuję bardzo osobiście. Magnificencji Rektorowi, Wysokiemu Senatowi, kadrze naukowej, dydaktycznej, pracownikom Uniwersytetu życzę samych sukcesów, zawodowych i osobistych. Niech Państwa praca przynosi jak najwięcej satysfakcji, w końcu pracują Państwo w miejscu, które tak naprawdę tworzy naszą przyszłość, bo tylko dobry poziom kształcenia daje nam gwarancję mądrego, wrażliwego społeczeństwa, które będzie rozumiało potrzeby niełatwej otaczającej nas rzeczywistości. Wszystkiego najlepszego.

Konrad Fijołek, Prezydent Rzeszowa

Wasza Magnificencjo, Szanowny Panie Rektorze,
Wielce Szanowni Państwo,

w imieniu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz własnym składam najserdeczniejsze gratulacje i wyrazy najgłębszego uznania z okazji Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Powstanie Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2001 roku było zwieńczeniem wieloletnich aspiracji środowiska akademickiego regionu oraz ważnym krokiem w rozwoju polskiego szkolnictwa wyższego. Uczelnia, utworzona na bazie tradycji sięgających lat 60. XX wieku oraz dorobku kilku instytucji akademickich, od początku swojego istnienia wpisuje się w najlepsze uniwersyteckie wartości – dążenia do prawdy, wolności badań naukowych oraz kształtowania odpowiedzialnych postaw społecznych.

Minione ćwierćwiecze to czas imponującego, dynamicznego rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego, który przeszedł drogę od młodej uczelni do jednego z najważniejszych ośrodków akademickich Polski Wschodniej. Dziś Uniwersytet Rzeszowski jest jedną z największych uczelni regionu i znaczącym uczestnikiem krajowego życia naukowego. Rozbudowa struktury organizacyjnej, rozwój oferty dydaktycznej, intensyfikacja badań naukowych oraz szeroka współpraca międzynarodowa świadczą o konsekwentnym umacnianiu pozycji Uczelni.

Na szczególne podkreślenie zasługuje rola Uniwersytetu Rzeszowskiego jako twórcy kapitału intelektualnego Podkarpacia oraz instytucji głęboko zakorzenionej w swoim regionie. Uczelnia nie tylko kształci kolejne pokolenia absolwentów, których liczba sięga już dziesiątek tysięcy, lecz także aktywnie wpływa na rozwój społeczny, gospodarczy i kulturalny tej części kraju. Jej działalność badawcza, dydaktyczna i kulturotwórcza potwierdza, że idea uniwersytetu jako „instytucji promieniującej” pozostaje w Rzeszowie w pełni aktualna.

Jubileusz 25-lecia to nie tylko moment podsumowań, lecz także okazja do spojrzenia w przyszłość. Jestem przekonana, że Uniwersytet Rzeszowski będzie nadal rozwijał swój potencjał naukowy i dydaktyczny, umacniał swoją pozycję w kraju i za granicą oraz odgrywał kluczową rolę w budowaniu nowoczesnego społeczeństwa opartego na wiedzy.

Życzę całej Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Rzeszowskiego dalszych sukcesów naukowych i organizacyjnych, wytrwałości w realizacji ambitnych celów oraz nieustającej inspiracji do podejmowania nowych wyzwań.

Z wyrazami szacunku
prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Z okazji Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego składam najserdeczniejsze gratulacje oraz wyrazy uznania całej Społeczności Akademickiej. Niech ta wyjątkowa rocznica będzie powodem do dumy z dotychczasowych osiągnięć, a zarazem źródłem inspiracji i niegasnącego entuzjazmu do dalszego rozwoju. Jestem przekonany, że uroczyste obchody staną się znakomitą okazją zarówno do uczczenia dotychczasowej działalności Uczelni, jak i do refleksji nad jej osiągnięciami oraz kreślenia ambitnych planów na przyszłość.

Uniwersytet Rzeszowski to znaczące miejsce na mapie edukacyjnej Rzeszowa i naszego województwa, a dla Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza ważny partner w realizacji inicjatyw badawczych i dydaktycznych. Wierzę, że kolejne lata naszej owocnej współpracy będą obfitować w kolejne sukcesy oraz innowacyjne projekty służące rozwojowi całego regionu.

Renoma i uznanie, jakimi cieszy się Uniwersytet Rzeszowski, są efektem Państwa ciężkiej pracy oraz nieustannego dążenia do doskonałości. Dotychczasowy dorobek naukowy, badawczy i dydaktyczny Uczelni zasługuje na najwyższe uznanie.

Z okazji tego wspaniałego Jubileuszu życzę całej Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Rzeszowskiego wielu przełomowych odkryć naukowych, nieustającej pasji w odkrywaniu świata, sukcesów dydaktycznych oraz dalszego dynamicznego rozwoju, przynoszącego międzynarodowe uznanie. Niech mury Uczelni zawsze tętnią życiem, a przekazywana wiedza służy dobru całego społeczeństwa.

Prof. dr hab. inż. Piotr Koszelnik
Rektor Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza

Szanowny Panie Rektorze,

w imieniu społeczności akademickiej WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej oraz własnym składam najserdeczniejsze gratulacje z okazji Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ćwierć wieku działalności Uczelni to czas dynamicznego rozwoju, budowania silnej pozycji naukowej oraz kształcenia kolejnych pokoleń studentów i absolwentów. To również okres konsekwentnego umacniania roli Uniwersytetu jako ważnego ośrodka akademickiego, naukowego i opiniotwórczego w regionie oraz w kraju.

Jubileusz ten jest doskonałą okazją do wyrażenia uznania dla całej społeczności akademickiej – Władz Uczelni, Pracowników, Studentów oraz Absolwentów – których zaangażowanie, wiedza i pasja przyczyniły się do osiągnięcia dotychczasowych sukcesów oraz rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Pragnę jednocześnie podkreślić wieloletnią i dobrą współpracę WSPiA z Uniwersytetem Rzeszowskim, która od lat stanowi istotny element rozwoju środowiska akademickiego Podkarpacia. Wzajemne relacje, oparte na życzliwości, otwartości oraz wspólnym dążeniu do podnoszenia jakości kształcenia i działalności naukowej, są dodatkowo wzmacniane przez bliskie sąsiedztwo obu Uczelni, sprzyjające kontaktom oraz realizacji wspólnych inicjatyw.

Panie Rektorze, Społeczności Akademickiej Uniwersytetu Rzeszowskiego życzę dalszych osiągnięć naukowych i dydaktycznych, realizacji ambitnych planów oraz nieustającej satysfakcji z podejmowanych wyzwań. Niech kolejne lata działalności przyniosą dalsze umacnianie pozycji Uczelni oraz rozwój w duchu współpracy i innowacyjności.

Z wyrazami szacunku
Jerzy Pośluszny
Rektor WSPiA Rzeszowskiej Szkoły Wyższej
Rzeszów, 20 maja 2026 roku

Rzeszów, 15 maja 2026 r.

Szanowny Panie Rektorze,
Szanowni Pracownicy i Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego,

z okazji Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego władze Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie składają serdeczne gratulacje oraz wyrazy najwyższego uznania.

Minione ćwierćwiecze to czas dynamicznego rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego, który stał się jedną z najważniejszych instytucji akademickich południowo-wschodniej Polski, ośrodkiem nowoczesnej nauki, edukacji oraz aktywnego dialogu społecznego i kulturowego. Dzięki konsekwentnie realizowanej misji kształcenia kolejnych pokoleń studentów oraz dynamicznemu rozwojowi badań naukowych Uniwersytet wniósł nieoceniony wkład w rozwój regionu, budowę kapitału intelektualnego Podkarpacia oraz wzmacnianie pozycji polskiej nauki. Wyrażamy uznanie dla osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Rzeszowskiego – Władz Uczelni, Pracowników, Studentów i Absolwentów – którzy swoją codzienną pracą budują prestiż oraz znaczenie Uniwersytetu w kraju i za granicą.

Życzymy Państwu dalszych sukcesów, nieustającej inspiracji do podejmowania ambitnych wyzwań, pomyślności w realizacji kolejnych przedsięwzięć naukowych i dydaktycznych oraz satysfakcji płynącej z tworzenia silnego i nowoczesnego ośrodka akademickiego służącego rozwojowi społeczeństwa i regionu. Wierzymy, że nasza dotychczasowa współpraca będzie kontynuowana w przyszłości i przyniesie naszym Uczelniom obopólne korzyści.

Niech kolejne lata działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego będą czasem dalszego dynamicznego rozwoju, umacniania pozycji naukowej oraz realizacji wszystkich zamierzeń i aspiracji.

Z wyrazami szacunku

Rektor WSliZ
dr Małgorzata Gosek

Wiceprezydent WSliZ
dr Wergiliusz Gołąbek

Prezydent WSliZ
dr hab. inż. Tadeusz Pomianek, prof. WSliZ

Wyższa Szkoła Pedagogiczna jako fundament Uniwersytetu Rzeszowskiego

Paweł Grata

Powstanie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie było odpowiedzią na potrzeby miasta i regionu w zakresie kształcenia nauczycieli, z czasem uczelnia w coraz większym stopniu opierała swą działalność na badaniach naukowych, budowie kadry naukowej, uzyskiwaniu uprawnień

akademickich, a wreszcie dążeniu do powstania w Rzeszowie klasycznego uniwersytetu. Droga do tego była jednak długa, a jej początek wyznaczał powojenny awans Rzeszowa do pozycji stolicy województwa i centralnego ośrodka administracyjnego, politycznego i gospodarczego po-

łudniowo-wschodniej Polski. Szybki rozwój miasta już po kilku latach uwi-
docznił jednak deficyt kadr technicznych, urzędniczych i nauczycielskich, trudny do zredukowania w sytuacji braku uczelni wyższych w regionie. Działania koncepcyjne w kierunku utworzenia ośrodka akademickiego

Budynek A3 w kampusie Rejtana, wybudowany dla Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie

podjęte zostały już w końcu lat 40., a ich efektem stało się uruchomienie w 1951 r. Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej, przekształconej w 1963 r. w Wyższą Szkołę Inżynierską w Rzeszowie (od 1974 r. Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza).

Na początku lat 60. zintensyfikowane zostały prace na rzecz utworzenia uczelni wyższej o profilu humanistycznym kształcącej nauczycieli. W 1963 r. jej załącznikiem stało się Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego w Rzeszowie będące wydzieloną częścią Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (prorektorem ds. Studium został historyk doc. dr Franciszek Persowski). W roku akademickim 1963/64 na dwa kierunki studiów – filologię polską i matematykę – przyjęto 135 osób, a kadra Studium liczyła 5 pracowników etatowych oraz 15

zatrudnionych na godzinach zleconych. Rok później kształcenie uruchomiono na fizyce i wychowaniu technicznym.

Przełomem w raczkującym dopiero życiu akademickim i naukowym miasta stało się rozporządzenie Rady Ministrów z 30 sierpnia 1965 r. powołujące do życia na bazie Studium Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Rzeszowie. W jej skład weszły dwa wydziały – Filologiczny oraz Matematyczno-Fizyczny i Wychowania Technicznego. Pierwszym rektorem mianowany został przedstawiciel tego drugiego wydziału doc. dr inż. Antoni Woźniacki, który kierował uczelnią przez pierwszą dekadę jej istnienia. W tym okresie oddane zostały do użytku dwa najważniejsze obiekty dydaktyczne zlokalizowane przy Al. Rejtana (obecne budynki A2 oraz A3), liczba pracowników zbliżyła się do dwustu, a liczba

studentów obu wydziałów przekroczyła 3 tys.

Wraz z objęciem w 1975 r. funkcji rektora przez socjologa doc. dr. hab. Daniela Markowskiego w strukturze organizacyjnej uczelni nadal funkcjonowały dwa wydziały – Humanistyczny (Katedra Literatury i Języka Polskiego, Katedra Literatury i Języka Rosyjskiego, Zakład Filologii Germańskiej, Katedra Pedagogiki, Zakład Historii) oraz Matematyczno-Fizyczny (Instytut Fizyki, Katedra Matematyki) i jednostki międzywydziałowe – Międzywydziałowy Zakład Nauk Społeczno-Politycznych, Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego.

Początek lat 80. przyniósł zarówno zmianę rektora, którym został doc. dr hab. Józef Lipiec, jak i wydarzenia związane z powstaniem NSZZ „Solidarność”. Do uczelnianej „Solidarności” wstąpiło ok. 40% zatrudnionych

Budynek A2 w kampusie Rejtana, wybudowany dla Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie

w WSP osób, a aż 25% studentów studiów dziennych zaangażowało się w działalność Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Potwierdzeniem zaangażowania społeczności akademickiej w podjętą przez ruch społeczny związany z „Solidarnością” próbę reform w państwie stał się m.in. strajk studentów domagających się rejestracji Niezależnego Zrzeszenia Studentów przeprowadzony w lutym 1981 r., a także strajk okupacyjny z listopada tego roku będący aktem sprzeciwu wobec ograniczania autonomii uczelni. Po wprowadzeniu stanu wojennego i delegalizacji przez władze organizacji opozycyjnych z uczelni musiały odejść osoby najbardziej zaangażowane w taką działalność. Dopiero w 1989 r., u progu zmian ustrojowych, Senat WSP podjął uchwałę, w której oddał sprawiedliwość pracownikom represjonowanym w okresie stanu wojennego.

Lata 80. upływały na uczelni (od 1986 r. rektorem był doc. dr hab. Marian Bobran) pod znakiem stopniowego rozwoju kadry i poszerzania oferty dydaktycznej. Mimo to w II połowie dekady liczba studentów 13 prowadzonych wtedy kierunków nadal ledwie przekraczała 3 tys. W 1990 r. uczelnia zatrudniała 480 nauczycieli akademickich, ale jedynie 375 spośród nich pracowało na I etacie. Trudno było zatem w takich okolicznościach realnie myśleć o utworzeniu uniwersytetu, który od pewnego już czasu był obecny w planach i zamierzeniach osób związanych z WSP.

Zmiany w szkolnictwie wyższym, które przyniosła transformacja ustrojowa, odcisnęły wyraźne piętno również na rzeszowskiej WSP. Szczególnie widoczny był szybki wzrost liczby studentów – w roku akademickim 1992/93 było ich już 5 tys., zaś dwa lata później 8,5 tys. W 1990 r., gdy rektorem został doc. dr hab. Kazimierz Z. Sowa, zmieniła się stabilna dotychczas struktura organizacyjna uczelni – nadal działał Wydział Matematyczno-Fizyczny (In-

stytut Matematyki, Instytut Fizyki, Katedra Wychowania Technicznego), ale w miejsce Wydziału Humanistycznego powstały Wydział Filologiczny (Instytut Filologii Polskiej, Instytut Filologii Rosyjskiej, Instytut Filologii Germańskiej) oraz Wydział Społeczno-Pedagogiczny (Instytut Pedagogiki, Instytut Filozofii i Socjologii, Instytut Historii, Katedra Wychowania Muzycznego).

Wielkim sukcesem uczelni było uzyskanie w 1993 r. pierwszych uprawnień akademickich do nadawania stopnia doktora w zakresie literaturoznawstwa oraz historii, co stało się realnym krokiem do przyszłych starań o utworzenie w Rzeszowie uniwersytetu. Rok później przeprowadzona została kolejna istotna zmiana organizacyjna, wskutek której w uczelni działały już cztery wydziały – Filologiczny, Matematyczno-Przyrodniczy, Pedagogiczny oraz Socjologiczno-Historyczny. Ważnym wydarzeniem było oddanie do użytku w 1994 r. zlokalizowanego przy Al. T. Rejtana nowego budynku dla Wydziału Socjologiczno-Historycznego oraz Wydziału Filologicznego (obecnie budynek A1), w którym w 1995 r. umiejscowiona została również siedziba rektoratu. W 1995 r. Wydział Matematyczno-Przyrodniczy uzyskał prawa do nadawania stopnia doktora w zakresie nauk fizycznych, na początku 1996 r. analogiczne uprawnienia w zakresie językoznawstwa otrzymał Wydział Filologiczny, zaś w 1997 r. uczelnia uzyskała uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie socjologii (Wydział Socjologiczno-Historyczny).

W 1996 r. na czele uczelni stanął prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak, ostatni, jak się miało okazać, rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Liczba studentów uczących się na 15 kierunkach była już wtedy bliska 10 tys. (w tym 4,7 tys. na studiach zaocznych), a w ciągu kolejnych pięciu lat przekroczyła (na początku roku akademickiego 2000/2001) 12,5 tys. słuchaczy, uczących się na 17 kierunkach

studiów, w tym 13 na poziomie magisterskim. Studia te prowadzone były przez Wydział Filologiczny (filologia polska, filologia, angielska, filologia germańska, filologia rosyjska), Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (biologia, fizyka, matematyka, wychowanie techniczne), Wydział Pedagogiczny (pedagogika, wychowanie fizyczne, wychowanie muzyczne, wychowanie plastyczne, fizjoterapia) oraz Wydział Socjologiczno-Historyczny (archeologia, filozofia, historia, socjologia).

W ostatnim roku swego istnienia Wyższa Szkoła Pedagogiczna zatrudniała już 720 nauczycieli akademickich, wśród których było 159 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 196 doktorów. Uczelnia posiadała wtedy 5 uprawnień do nadawania stopnia doktora (fizyka, historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, socjologia), a także prawo do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie historia, uzyskane przez Wydział Socjologiczno-Historyczny w 1999 r., stanowiące jeden z podstawowych argumentów za utworzeniem w Rzeszowie uniwersytetu, który po wielu latach zabiegów został powołany do życia mocą ustawy z 7 czerwca 2001 r.

Historia Filii UMCS w Rzeszowie

Renata Świrgoń-Skok

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, utworzony w 1944 r., od początku swojej działalności odgrywał istotną rolę w rozwoju szkolnictwa wyższego we wschodniej Polsce. Wraz z rozwojem kraju po II wojnie światowej pojawiła się potrzeba rozszerzenia dostępu do edukacji akademickiej także poza największe ośrodki miejskie. Jednym z efektów tej polityki było tworzenie zamiejscowych jednostek dydaktycznych UMCS, w tym filii w Rzeszowie, która odegrała ważną rolę w rozwoju środowiska akademickiego regionu.

Powstanie Filii UMCS w Rzeszowie było związane z powojenną odbudową Polski oraz rosnącym zapotrzebowaniem na wykształcone kadry

administracyjne i gospodarcze. Już w latach 50. XX wieku zaczęto dostrzegać niedobór specjalistów w administracji publicznej oraz gospodarce. W odpowiedzi na te potrzeby wprowadzono rozwiązania prawne umożliwiające tworzenie zamiejscowych jednostek uczelni.

Pierwszym krokiem do utworzenia ośrodka akademickiego w Rzeszowie było powołanie w 1959 r. Zawodowego Studium Administracyjnego (ZSA), którego zadaniem było kształcenie pracowników administracji państwowej. W kolejnych latach oferta dydaktyczna była stopniowo rozszerzana. W roku akademickim 1964/1965 uruchomiono studia magisterskie uzupełniające dla absolwentów ZSA, a rok

później także studia prawnicze w trybie zaocznym.

Równolegle rozwijano kształcenie ekonomiczne. W 1966 r. zawarto porozumienie między UMCS i Wyższą Szkołą Ekonomiczną w Krakowie, na mocy którego w Rzeszowie prowadzono studia z zakresu ekonomiki przemysłu, handlu oraz rolnictwa. Był to ważny etap przygotowujący grunt pod powstanie filii uczelni.

Przełomowym momentem było zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 18 kwietnia 1969 r., na mocy którego powołano Filię Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie. W jej strukturze znalazły się m.in. Zawodowe Studium Administracyjne oraz Zawodowe Studium Ekonomiczne.

Powstanie filii miało ogromne znaczenie dla regionu południowo-wschodniej Polski. Po raz pierwszy umożliwiono prowadzenie stacjonarnych studiów uniwersyteckich w Rzeszowie, co przyczyniło się do zwiększenia dostępności edukacji na poziomie wyższym dla mieszkańców regionu. Jednocześnie, w związku z reorganizacją systemu kształcenia, zlikwidowano wcześniejsze formy działalności dydaktycznej UMCS w Rzeszowie, takie jak punkt konsultacyjny. Przez pewien czas funkcjonowały one równolegle z filią, jednak ostatecznie ich zadania zostały przejęte przez nowo utworzoną jednostkę.

W latach 70. i 80. Filia UMCS w Rzeszowie dynamicznie się rozwijała. Posze-

Budynek Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Rzeszowie przy ul. Grunwaldzkiej.

Zdjęcie z końca XX w.

Ulica Grunwaldzka wiosną 2002 r.

rzano ofertę kształcenia oraz zwiększono liczbę studentów. W 1972 r. uruchomiono dwuletnie uzupełniające studia magisterskie na kierunku administracja, a w 1980 r. rozpoczęto stacjonarne studia prawnicze. Istotnym elementem działalności filii było także kształcenie ekonomiczne. Już od 1968 r. funkcjonowała rzeszowska Filia Wydziału Ekonomicznego UMCS, która była silnie powiązana z macierzystą uczelnią w Lublinie.

Filia stanowiła ważne centrum edukacyjne, kształcące kadry dla administracji publicznej, gospodarki oraz szkolnictwa. Dzięki współpracy z innymi uczelniami oraz instytucjami możliwe było rozwijanie nowych kierunków i dostosowywanie oferty do potrzeb rynku pracy.

Filia UMCS w Rzeszowie odegrała także istotną rolę w życiu społecznym i politycznym regionu. Szczególnie ważnym okresem były lata 80., kiedy studenci angażowali się w działalność opozycyjną. W 1981 r. w Rzeszowie miały miejsce strajki studenckie organizowane przez Niezależne Zrzeszenie Studentów (NZS), które działa-

ło również w Filii UMCS. Wydarzenia te wpisywały się w szerszy kontekst przemian społeczno-politycznych w Polsce i miały znaczący wpływ na kształtowanie postaw obywatelskich młodego pokolenia. Filia była więc nie tylko ośrodkiem naukowym, ale także miejscem aktywności społecznej i politycznej studentów.

Najważniejszym etapem w historii Filii UMCS było jej przekształcenie w samodzielną uczelnię (wspólnie z dwoma innymi). W dniu 1 września 2001 roku filia została włączona w strukturę nowo utworzonego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Proces ten był wynikiem wieloletniego rozwoju środowiska akademickiego w Rzeszowie oraz dążeń do utworzenia silnego ośrodka uniwersyteckiego w regionie. W skład Uniwersytetu Rzeszowskiego weszły także inne szkoły wyższe Rzeszowa – Wyższa Szkoła Pedagogiczna i część Akademii Rolniczej. Filia UMCS stanowiła jeden z filarów nowej uczelni, zwłaszcza w zakresie kształcenia prawniczego i administracyjnego.

Dziedzictwo Filii UMCS w Rzeszowie jest widoczne do dziś w strukturze

i działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wydział Prawa i Administracji, wywodzący się bezpośrednio z filii, kontynuuje tradycje kształcenia rozpoczęte jeszcze w latach 60. XX wieku. Filia przyczyniła się do rozwoju szkolnictwa wyższego w południowo-wschodniej Polsce, zwiększenia dostępu do edukacji akademickiej oraz wykształcenia wielu pokoleń specjalistów, a także ukształtowania środowiska naukowego w Rzeszowie. Była także ważnym etapem w procesie decentralizacji szkolnictwa wyższego w Polsce oraz przykładem skutecznego rozwoju ośrodka akademickiego poza głównymi centrami naukowymi. Historia Filii UMCS w Rzeszowie to przykład dynamicznego rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce powojennej – od skromnych początków w postaci studiów zawodowych, poprzez utworzenie pełnoprawnej filii uniwersyteckiej, aż po przekształcenie w Uniwersytet Rzeszowski. Instytucja ta odegrała kluczową rolę w rozwoju regionu.

Rozwój ośrodka akademickiego w Rzeszowie-Zalesiu. Geneza i organizacja (1973–1987)

Czesław Puchalski, Adam Czudec

Początki kształcenia akademickiego na Zalesiu sięgają 1973 r., kiedy powołano Zamiejscowy Wydział Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego jako jednostkę zamiejscową Akademii Rolniczej w Krakowie. Jego pierwszym dziekanem był doc. dr hab. **Zenon Żiżka** (1973/74), a następnie funkcję tę pełnił doc. dr hab. **Eugeniusz Machowski** (1974/75–1986/87), który odegrał kluczową rolę w organizacji i rozwoju jednostki.

Bazę organizacyjną stanowiły punk-

ty konsultacyjne w Łąncucie i Rzeszowie. Struktura wydziału opierała się na dwóch instytutach, obejmujących zarówno nauki technologiczne, jak i ekonomiczne. Już w tym okresie zaznaczył się interdyscyplinarny charakter wydziału. W 1979 r. utworzono Oddział Rolniczy, kształcący inżynierów rolnictwa, co stanowiło ważny krok w kierunku rozszerzania oferty edukacyjnej i rozwoju kierunków kształcenia (studia były kontynuowane do 1990 r.).

Rozwój i konsolidacja w strukturze filii (1987–1993)

W 1987 r. jednostka została przekształcona w Filię Akademii Rolniczej w Krakowie z siedzibą w Rzeszowie. Funkcję prorektora ds. filii pełnili kolejno: doc. dr hab. **Eugeniusz Machowski** (1987/88–1989/90), doc. dr hab. **Marek Zin** (1990/91–1995/96) oraz doc. dr hab. **Maria Mora** (1996/97).

W rzeszowskiej filii były dwa wydziały: Wydział Ekonomiki i Produkcji Rolniczej, którym kierowali: doc. dr hab.

Budynki Zamiejscowego Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, kampus w Rzeszowie-Zalesiu.

Budynki Zamiejscowego Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, kampus w Rzeszowie-Zalesiu.

Jan Pyzik (1987/88–1988/89), prof. dr hab. **Kazimierz Zabierowski** (1989/90) oraz prof. dr hab. **Maria Radomska** (1990/91–1992/93), Wydział Technologii Obrót Surowcami i Produktami Rolniczymi (od 1992 r. Wydział Handlu i Spółdzielczości Wiejskiej), kierowany przez doc. dr hab. **Władysława Dubiela** (1987/88–1989/90) oraz doc. dr hab. **Marię Morę** (1990/91–1992/93). Okres ten był czasem intensywnego rozwoju kadry i dostosowywania programu kształcenia do zmieniających się realiów gospodarczych.

Zmiany struktury organizacyjnej (1993–2001)

W 1993 r. doszło do połączenia wydziałów w jeden Wydział Ekonomii. Funkcję dziekana pełniła początkowo doc. dr hab. **Maria Mora** (1993/94–1996/97), a następnie dr hab. **Adam Czudec** (1996/97–2000/2001). W ostatnim okresie funkcję tę objął prof. dr hab. **Sylwester Makarski** (od 2001 r.). W 1997 r. Senat Akademii Rolniczej w Krakowie podjął uchwałę o likwidacji Filii w Rzeszowie jako jednostki

organizacyjnej akademii, przy pozostawieniu – bez większych zmian organizacyjnych – Wydziału Ekonomii. W tym okresie w dalszym ciągu rozwijała się aktywność naukowa jednostki. Istotną rolę odgrywali kierownicy katedr i zakładów, m.in.: prof. dr hab. Sylwester Makarski (Katedra Agromarketingu), prof. dr hab. Maria Ruda (Katedra Technologii Produkcji Zwierzęcej), prof. dr hab. Dorota Bobrecka-Jamro (Katedra Produkcji Roślinnej), prof. dr hab. Czesław Trąba (Katedra Agroekologii), prof. dr hab. Marek Zin (Katedra Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego), dr hab. Stanisław Sosnowski (Zakład Mechanizacji Rolnictwa), dr hab. Adam Czudec (Zakład Ekonomii), dr hab. Maria Mora (Zakład Organizacji Produkcji Rolniczej) i dr hab. Maria Droba (Zakład Przyrodniczych Podstaw Produkcji Rolniczej). Miarą rozwoju wydziału była ciągle zwiększająca się liczba nauczycieli akademickich (w 2001 r. było ich 140, w tym 13 profesorów i doktorów habilitowanych) oraz studentów (ok. 2400). Do 2001 r. dyplom ukończenia studiów uzyskało 6399 absolwentów.

Włączenie do struktury uniwersyteckiej (od 2001 r.)

W 2001 r. Wydział Ekonomii stał się integralną częścią Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nowy etap umożliwił dalszy rozwój naukowy i dydaktyczny jednostki w strukturze uniwersyteckiej. W 2005 r. jednostki o profilu rolniczym – należące wcześniej do Wydziału Ekonomii – weszły w skład nowo powstałego Wydziału Biologiczno-Rolniczego.

Podsumowanie

Historia ośrodka akademickiego w Rzeszowie-Zalesiu to historia ludzi, którzy tworzyli jego tożsamość – od pionierów organizujących pierwsze struktury, przez liderów okresu transformacji, po kadre naukową budującą jego potencjał badawczy i dydaktyczny. Ich zaangażowanie pozwoliło przekształcić niewielką początkowo jednostkę zamiejscową w ważny ośrodek akademicki, współtworzący we współczesnym Rzeszowie centrum naukowe regionu.

Wydział, którego nie było

Ludwik Borowiec

Pierwszy raz o planach kształcenia lekarzy w Rzeszowie usłyszałem podczas spotkania maturzystów i wręczania świadectw w I Liceum Ogólnokształcącym. W piękny czerwcowy dzień w cieniu wiekowych lip i topoli na szkolnym placu przedstawiciele władz wojewódzkich i miejskich oprócz gratulacji dla najlepszych chwalili się też rzeszowskimi uczelniami: Wyższą Szkołą Inżynierską i Wyższą Szkołą Pedagogiczną. Nie zapomniano też powiedzieć młodym o planach i potrzebach: kształceniu na miejscu lekarzy, rozwoju kierunków rolniczych, a także artystycznych. Z klasy XIa na studia medyczne wybrało się dwóch kolegów, obaj do Krakowa. Było to w czerwcu 1968 r.

Wówczas szanse na utworzenie w Rzeszowie kierunku lekarskiego i innych medycznych były zerowe. W tym czasie ścieżką rozwoju szkół wyższych w takich miastach jak Rzeszów było tworzenie filii renomowanych uczelni. Lokalne władze przy życzliwości krakowskiej Akademii Medycznej wykorzystywały tę szansę, a szczególną rolę odegrał tu zasłużony rzeszowianin prof. dr hab. **Lesław Grzegorzczak**.

Rzeszowski Instytut Medycyny Klinicznej krakowskiej Akademii Medycznej został powołany przez Ministra Zdrowia w 1970 r., początkowo jako Zespół Nauczania Klinicznego. Podstawowym jego zadaniem miało być szkolenie studentów, którzy w Krakowie mieli trudności z zaliczaniem zajęć praktycznych. Kierownikiem za-

Prof. Lesław Grzegorzczak był inicjatorem i organizatorem Instytutu Medycyny Klinicznej w Rzeszowie krakowskiej Akademii Medycznej

miejscowej jednostki został wówczas Lesław Grzegorzczak. Początkowo studenci praktykowali w czterech miastach – Rzeszowie, Krośnie, Tarnobrzegu i Przemyślu. Były to stolice 4 województw w ówczesnym podziale Polski na 49 jednostek administracyjnych.

Pierwotny zamiar równoczesnego rozwoju czterech dydaktycznych ośrodków nie sprawdził się. Z tego powodu – jak przy końcu ub. wieku napisał prof. L. Grzegorzczak – „Akademia Medyczna w Krakowie przyjęła mój wniosek o utworzenie od roku akademickiego 1975/1976 w Rzeszowie (w Szpitalu Wojewódzkim przy ul. Szopena) całorocznych, stacjonarnych studiów lekarskich, najpierw na roku IV, a gdy zwiększyła się kadra samodzielnych nauczycieli akademickich w Rzeszowie, byli także studenci V i VI roku kierunku lekarskiego”. W tym czasie budowano nowy szpital przy ul. Lwowskiej. To było też cenną wartością przetargową dla rzeszowskich władz w rozmowach z krakowską Akademią Medyczną. Rzeszów miał też wsparcie rodaków z Warszawy, zjednoczonych w tej sprawie, a pełniących ważne funkcje w wielu miejscach.

Poprawiając błędy z pierwszych lat, inicjatorzy rzeszowskich studiów szybko zorganizowali dla przyszłych lekarzy akademik przy ul. Siemieńskiego, a nawet dogodną linię autobusową. Miejskie władze były odpowiedzialne za systematyczne powiększanie bazy dydaktycznej. Być może jeszcze niektórzy rzeszowianie pamiętają, że medycy mieli m.in. laboratoria w budynku naprzeciwko Komendy Miejskiej Policji, przy ul. L. Lisa-Kuli.

W latach 80. ub. wieku już dość liczna była grupa nauczycieli akademickich pracujących w rzeszowskim Instytucie Medycyny Klinicznej. Kadre wzmacniali profesorowie z sąsiednich ośrodków akademickich. W dokumentacji Instytutu jest kilkanaście nazwisk profesorów i docentów – A. Bętkowski, E. Bryk, L. Cybulski, W. Garska, L. Grzegorzczak, M. Grzywa, S. Hady, R. Korczowski, R. Kurzbauer, A. Skręt, J. Spławiński, Z. Szmiągł, K. Ulewicz, T. Zaczek. Prof. Grzegorzczak cenił też wsparcie Rzeszowian przez prof. R. Cieślika z Przemyśla.

W tym okresie w Rzeszowie co roku było około 150 studentów medycyny kierowanych z Krakowa do naszego miasta. Aby miejscowej młodzieży ułatwić start na studia lekarskie, organizowano też kursy przygotowujące do egzaminu wstępnego na akademie medyczne.

Ponad politycznymi podziałami planowano systematyczny rozwój rzeszowskiego ośrodka. W 1985 r. w Rzeszowie przyjęto dokument, w którym zapisano: „w najbliższych latach powstanie w Rzeszowie II wydział lekarski (zamiejscowy) Akademii Medycznej w Krakowie”. Takie działanie nie było rzeszowskim pomysłem, wcześniej zamiejscowe wydziały lekarskie utworzyły dwie akademie medyczne – śląska i warszawska. Obecni na spotkaniu w Rzeszowie goście z Ministerstwa Zdrowia i krakowskiej Akademii Medycznej obiecali znaczące wsparcie dla Rzeszowa. Po takiej deklaracji wizja kształcenia nad Wisłokiem przez 6 lat nabierała realnych kształtów.

W 1987 r. dokonano zmian organizacyjnych w rzeszowskiej jednostce. Powołano Instytut Medycyny Klinicznej, w ramach którego na bazie oddziałów szpitala działały kliniki i zakłady. Duże nadzieje łączono z budowanym przy ul. Lwowskiej nowym szpitalem, większym od tego przy ul. Szopena, który jednak był nadal najważniejszym obiektem dla kształcenia studentów. Zrodził się nawet pomysł przeniesienia III LO do budynku szkoły przy ul. Orzeszkowej i oddania medykom siedziby liceum, co spotkało się z głośnymi protestami rodziców uczniów i było jednym ze stałych punktów w wyborczej dyskusji 1989 r. Zwyciężyło ugrupowanie, które deklaroowało przywrócenie LO do dawnej siedziby. Wybrani słowa dotrzymali, wypowiadając krakowskiej AM umowę najmu obiektu. W politycznej zawierusze 1989 r. zabrakło zrozumienia dla wyższej uczelni. Tylko budynek LO jeszcze przez wiele lat „zdobił” napis – *Collegium Medicum*. W 1991 r. zlikwidowano Instytut Medycyny Klinicznej w Rzeszowie, który mógł być wydziałem zamiejscowym akademii medycznej. Jak na ironię w styczniu 1989 r. przy ul. Lwowskiej uruchomiono oddział rehabilitacji, dwa miesiące później dziecięcy. Od 1991 r. działał szpital. Znalazły się więc jednostki gotowe przyjąć studentów, których jednak już w Rzeszowie nie było.

Abyśmy jedno byli

Adam Czudec

W ciągu dwudziestu pięciu lat działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego miało miejsce wiele ważnych wydarzeń, które wywarły istotny wpływ na jego rozwój. Jednym z nich była pielgrzymka pracowników do Watykanu i spotkanie z Janem Pawłem II w czerwcu 2002 r., zainspirowana przez uczelniany NSZZ „Solidarność” i zorganizowana przez władze uni-

wersytetu. Wydarzenie to było możliwe dzięki wsparciu **Kazimierza Górnego**, biskupa rzeszowskiego, który był wielkim orędownikiem utworzenia uniwersytetu. Poza wymiarem religijnym wyjazd do Włoch miał służyć integrowaniu pracowników nowo powstałego uniwersytetu, którzy jeszcze rok wcześniej prowadzili działalność naukową i dydaktyczną

Watykan, 5 czerwca 2002 r.

Watykan, 5 czerwca 2002 r.

w ramach trzech niezależnych od siebie jednostek (Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Filii UMCS, Wydziału Ekonomii Akademii Rolniczej w Krakowie). Władze UR, z jego pierwszym rektorem prof. dr. hab. Tadeuszem Lulkim, otrzymały zadanie przeprowadzenia szybkich i gruntownych zmian organizacyjnych, uwzględniających nową strukturę wydziałową. Konieczne było przede wszystkim połączenie kształcenia ekonomicznego, prowadzonego dotąd w Filii UMCS i na Wydziale Ekonomii Akademii Rolniczej, a także zainicjowanie procesu integracji profilu rolniczego, mocno rozbudowanego na Wydziale Ekonomii, z profilem biologicznym prowadzonym na WSP. Potrzebne było również zintegrowanie studium języków obcych i studium wychowania fizycznego, a także komórek administracyjnych (kwestury; działu spraw pracowniczych i in.).

Sprostanie tym wyzwaniom organizacyjnym wymagało jednak przede wszystkim budowania relacji między pracownikami Uniwersytetu

poprzez otwarcie się każdego z trzech dotąd odrębnych środowisk na tworzenie wspólnoty akademickiej Uniwersytetu.

Wyjazd kilkudziesięciu pracowników do Watykanu i spotkanie z Papieżem (5 czerwca 2002 r.) niewątpliwie miał istotny wpływ na kształtowanie takiej wspólnoty w początkowym okresie funkcjonowania uczelni. Prof. Tadeusz Lulek w swoich wspomnieniach odnotował: „od Papieża usłyszałem też słowa – »na trud tworzenia i umacniania tej nowej wspólnoty miłośników nauki i mądrości wszystkim z serca błogosławię«”.

Uniwersytet Rzeszowski jako środowisko zmianotwórcze

Waldemar Furmanek

Wstęp

Jako stypendysta naukowy i absolwent WSP w Rzeszowie (rocznik 1969) zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta stażysty. W czasie aktywności zawodowej (do roku 2015) związany byłem z tym rozwijającym się środowiskiem akademickim. W uczelni pełniłem rozmaite funkcje kierownicze (tylko nie zostałem wybrany rektorem). W kręgu moich zainteresowań zawsze obecna była problematyka rozwoju środowiska akademickiego Rzeszowa, w tym szczególnie mojej Alma Mater. Także obecnie wracam często do tych refleksji.

Cieszyło mnie powołanie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jestem z tego osiągnięcia dumny. Dziś raduje mnie każdy sukces uczelni, niezależnie od sfery, której dotyczy. Z zainteresowaniem obserwo-

wałem, jak od chwili powołania UR tworzyło się nowe środowisko akademickie. W tym kontekście nurtowało mnie pytanie: na ile społeczność Rzeszowa (w tym także władze Rzeszowa) i społeczność Podkarpacia rozumieją i doceniają znaczenie tego, że istnieje, działa i rozwija się w Rzeszowie uniwersytet?

Świętowanie

Świętowanie to **celebrowanie wartości**. Świętują więc ci, którzy uznają, że jakieś wydarzenie jest znaczące, uznają je za wartość. To ono – ich zdaniem – sprawiło, że odmieniła się rzeczywistość. Rozumienie wartości leży u podstaw każdego świętowania. Czy i jakie wartości konstytuują uniwersytet? Czy powszechna jest świadomość, że każdy uniwersytet jest wartością i nośnikiem wartości?

Społeczność akademicka UR zamierza świętować ustawowe powołanie uczelni (a w zasadzie świętowaniem objęto cały rok 2026, to rok jubileuszowy). Każdy jubileusz jest sposobnością do refleksji nad dotychczasowymi dokonaniem i określeniem kierunków i zadań na następne lata, do kolejnego jubileuszu. Warto więc przywołać te wszystkie czynniki, które decydują o obrazie UR i życia akademickiego obecnie oraz relacji Uniwersytetu z otoczeniem społecznym, w tym także z innymi środowiskami akademickimi. Zauważmy, iż Uniwersytet powstał w mieście wtedy, gdy szykowało się ono do nowych funkcji społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Uniwersytet z natury służy przyszłości człowieka i narodu. Jego zadaniem jest stale przypominać o przyszłości.

Czy warto o tych sprawach pisać i dyskutować? Moim zdaniem istnieje ciągle potrzeba uświadamiania tego, że uniwersytet jest fenomenem kulturowym, cywilizacyjnym i aksjologicznym. Taka refleksja wymaga zdefiniowania pojęcia „uniwersytet”, przybliżenia jego historii jako instytucji tzw. długiego czasu, pokazania aksjologii uniwersytetu, omówienia jego funkcji (wczoraj dziś i jutro), aby na tej podstawie wartościować bieżące zjawiska.

W tej refleksji zatrzymuję się na jednym syndromie problemów wynikających ze stwierdzenia, że każdy

Prof. Waldemar Furmanek podczas wręczenia nagród jubileuszowych, 29 października 2002 r.

W 2001 roku WSP zakończyła działalność

uniwersytet jest czynnikiem zmianotwórczym.

Uniwersytet jako środowisko miastotwórcze

Uniwersytet, tak jak każda uczelnia wyższa, nie jest jedynie instytucją edukacyjną zamkniętą w swoich murach, lecz stanowi kluczowy komponent kształtujący życie, strukturę i rozwój miasta. Mówiąc, że uniwersytet jest środowiskiem miastotwórczym, podkreślamy, że nie rozwija się on w mieście, ale **razem z miastem, jako jego integralny i niezbędny komponent**. Miasto bez uniwersytetu traci nie tylko prestiż, ale przede wszystkim młodość, innowacyjność i dynamikę rozwoju.

Każda uczelnia oddziałuje na rozwój miasta w wielu wymiarach: demograficznym, gospodarczym (ekonomicznym), przestrzennym i urbanistycznym, kulturowym i innowacyjnym. Uniwersytety mają tu wyjątkowe zadania.

Z punktu widzenia demografii należy zauważyć, że Uniwersytet przyciąga do miasta dużą liczbę młodych ludzi (studentów) oraz kadrę naukową z różnych regionów kraju i świata. Miasta akademickie mają zazwyczaj niższy średni wiek mieszkańców. Studenci często zostają w mieście po studiach, zasilają lokalny rynek pracy i tworzą nowe rodziny, obecność zagranicznych studentów

i wykładowców czyni miasto bardziej otwartym i wielokulturowym. Według oficjalnych danych w Rzeszowie studiuje obecnie ok. 37 000 studentów, w tym w UR 15 348, w PRz 11 370 osób. Są tu też słuchacze studiów podyplomowych i szkół doktorskich. Dodajmy do tego liczną grupę nauczycieli akademickich i innych pracowników uczelni.

Uczelnia to potężny czynnik rozwoju gospodarczego. Uniwersytet zatrudnia liczne grupy pracowników naukowych i administracyjnych, często o unikatowych kompetencjach zawodowych. Tysiące studentów to też ogromna grupa konsumentów, która napędza lokalny rynek usług – od mieszkaniowego (stancje, akademiki), przez handel i gastronomię, rozrywkę, po transport i służbę zdrowia.

Uniwersytet Rzeszowski fizycznie kształtuje tkankę miejską. W uczelni powstają charakterystyczne nowe obiekty. Rozbudowa infrastruktury Uniwersytetu, budowa nowych kampusów, biblioteki, szpitali i instytutów medycznych, obiektów sportowych i laboratoriów oraz centrów naukowych (obecnie 11) to inwestycje, które realizują najczęściej lokalne firmy. Stare obiekty są systematycznie restaurowane i nadaje się im nowy charakter użytkowy. Historyczne budynki uniwersyteckie (audytoria, biblioteki) stają się ikonicznymi punktami miasta

i atrakcjami turystycznymi. Tu dobrym przykładem jest dawny Dom Kultury WSK Rzeszów, obecnie siedziba Wydziału Muzyki.

Uniwersytet to centrum życia kulturalnego i wymiany myśli. Aspekt kulturowy i intelektualny Uniwersytetu uznawany jest za **główny czynnik zmianotwórczy**. Organizacja konferencji i spotkań naukowych, debat, wykładów otwartych, koncertów (np. juwenalia) i wystaw wzbogaca życie miasta. Biblioteki uniwersyteckie, muzeum uczelniane, kluby i zespoły studenckie są ogólnodostępne dla mieszkańców, wzbogacając tym samym ofertę kulturalną miasta. Uczelnia kształtuje opiniotwórczą elitę miasta – dziennikarzy, artystów, liderów społecznych.

Szczególnym celem i sensem funkcjonowania uniwersytetów i środowisk akademickich jest przyczynianie się do **rozwoju społeczeństwa** przez wspomaganie wybranych jednostek w takim ich rozwoju, aby mogły tworzyć w przyszłości jego elitę (duchową, intelektualną, naukową i kulturalną) nie tylko zdolną rozumieć współczesność i prawidłowości nią rządzące, ale potrafiącą określić kierunki dalszego rozwoju społecznego, chętną do przebudowywania zastanego stanu rzeczy, doskonalenia świata dla dobra swojego i innych ludzi.

Uniwersytet działa jako ośrodek kształtowania i przekazywania kultury poprzez: a) edukację humanistyczną oraz badania z zakresu filozofii, historii, literatury czy sztuki, które wpływają na tożsamość kulturową społeczeństwa; b) tworzenie wiedzy (publikacje naukowe, konferencje i projekty badawcze poszerzają horyzonty myślowe); c) działalność artystyczną (galerie, teatry uczelniane, festiwale, np. juwenalia, integrują społeczność lokalną z kulturą); d) ochronę dziedzictwa miasta.

Rzeszów jest obecnie miastem (stolicą) innowacji i w tym także ma swój udział społeczność Uniwersytetu. Zachodzące przemiany cywilizacji

i kultury sprawiły, że współczesne uniwersytety to inkubatory nowych technologii i przedsiębiorczości. Aspekt innowacyjny i biznesowy funkcjonowania Uniwersytetu to między innymi powstające w murach uczelni, jak i wokół niej centra i parki naukowo-technologiczne, gdzie wiedza naukowa przekuwana jest w biznes.

UR wspomaga budowanie kapitału intelektualnego regionu

Misja Uniwersytetu jest zakorzeniona w dążeniu do doskonałości i innowacji, wyznacza kierunek rozwoju uczelni i determinuje jej działania na wielu płaszczyznach. Misją Uniwersytetu Rzeszowskiego jest przede wszystkim kształcenie na najwyższym poziomie, które ma wyposażyć absolwentów w kluczowe kompetencje umożliwiające im osiągnięcie sukcesów w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy. Uczelnia stawia sobie za cel, aby jej absolwenci posiadali nie tylko solidną wiedzę teoretyczną, ale również praktyczne umiejętności, które będą niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub kontynuowania kariery naukowej.

Uniwersytet Rzeszowski – czytamy w Misji UR – stawia na innowacyjność, rozwój kompetencji praktycznych, a także budowanie kapitału intelektualnego Podkarpacia w oparciu o współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Studenci i absolwenci zakładają innowacyjne firmy (startupy), tworzą nowe miejsca pracy w zaawansowanych technologiach. Uczelnia dostarcza miastu ekspertów, którzy pomagają w rozwiązywaniu lokalnych problemów. Ołbrzymie rzesze absolwentów uczelni Rzeszowa, w tym UR, każdego roku zasilają społeczność Podkarpacia ludźmi z dyplomami wyższych uczelni. Uniwersytet promuje każdego roku ok. 6000 absolwentów, w ciągu 25 lat swojej działalności wzbogacił region potrzebnymi kadrami. Nie ma więc przesady w stwierdzeniu, że UR zmienia oblicze Podkarpacia.

Pierwszy rok akademicki Uniwersytetu Rzeszowskiego rozpoczął się 1 września 2001 r.

Kilka refleksji na koniec

Obecny czas głębokich przemian kulturowych niesie szczególne wyzwanie dla środowiska akademickiego. Społeczeństwo Rzeszowa i Podkarpacia oczekuje od niego, a więc od elity społecznej, nie tylko efektów pracy naukowej, ale przede wszystkim wzorców do naśladowania i wyznaczania kierunków dalszego rozwoju.

Uniwersytet wypełni swoje zmianotwórcze zadania, gdy będzie dbał o jakość swojej pracy i jakość środowiska akademickiego. W tym zakresie można wskazać na wiele pilnych i ważnych zadań.

Uniwersytet w swojej istocie jest kategorią aksjologiczną. Żyje wartościami. Wśród nich szczególnego znaczenia nabierają: **wolność** związana z ujawnianiem swoich zamiarów do zajmowania się określonym typem badań odnoszonych do wybranego przedmiotu badań; **solidarność** jako wzajemna pomoc we współtworzeniu klimatu rzetelnej pracy, w tym także pracy nad samym sobą; **sprzeciwianie się wszelkiego rodzaju brudom moralnym**; współuczestnictwo w poznawaniu i tworzeniu polskiej kultury oraz stała dbałość o tożsamość narodową.

Gdy profesorowie i studenci nie odnoszą się w ocenie zjawisk życia społecznego do prawdy jako najgłębszej potrzeby intelektu i gdy ta prawda ich

nie przemienia, gdy nie promieniuje na otoczenie, uczelnia przestaje być wspólnotą powiązaną ważnymi relacjami osobowymi. Wówczas uniwersytet gaśnie w swoich najważniejszych wymiarach.

Zakończenie

Czy można uznać UR za „miastotwórczy”?

Tak – pod warunkiem że przyjmiemy szerokie ujęcie wpływu uczelni na życie miasta:

- tworzy liczną populację studentów, którzy uczestniczą w życiu miejskim, gospodarczym i kulturalnym,
- współpracuje z samorządem w projektach miejskich i badaniach dotyczących jakości życia,
- działa jako ważny partner lokalnych instytucji i pracodawców,
- wzmacnia potencjał innowacyjny i edukacyjny regionu.

Nie istnieje jedno oficjalne statystyczne „potwierdzenie” sformułowania „miastotwórczy” dla Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale liczne działania pokazują, że jego wpływ wykracza poza samą edukację i ma realne przełożenie na rozwój społeczny i gospodarczy Rzeszowa i Podkarpacia.

Rok pierwszy, trudny start

Ludwik Borowiec

Pierwszego rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego powołał, zgodnie z prawem o szkolnictwie wyższym, Edmund Wittbrodt, ówczesny minister edukacji narodowej. Nominację otrzymał prof. dr hab. **Tadeusz Lulek**, fizyk, od 3 lat pracujący w WSP w Rzeszowie. Dla lokalnego środowiska akademickiego było to zaskoczeniem, bowiem wybrano piastującego jeszcze niedawno stanowisko prorektora do spraw współpracy z zagranicą w rzeszowskiej WSP.

Janusz Koryl w „Wiadomościach Podkarpaccich” (październik 2001 r.) napisał „Uniwersytet powstał dzięki podkarpaccim parlamentarzystom, którzy

spowodowali, że projekt ustawy znalazł się w Sejmie. Ustawę przegłosowano, podpisał prezydent RP i od jesieni tego roku trzy organizmy uczelniarne (rzeszowska WSP, Filia lubelskiego UMCS i Wydział Ekonomii Akademii Rolniczej w Krakowie) połączyły się i powstał Uniwersytet Rzeszowski. Parlamentarzyści mają poczucie dobrze spełnionego obowiązku”.

Nowa uczelnia, wówczas siedemnasty w Polsce uniwersytet, rozwijała się, pokonując różne trudności. Prof. Lulek w rozmowie z dziennikarzem „Super Nowości” (13 września 2001 r.) powiedział „Ustawa o powołaniu uniwersytetu nie została najlepiej skon-

11 października 2001 r. odbyła się pierwsza w Uniwersytecie Rzeszowskim inauguracja roku akademickiego. Na zdjęciu pochód władz UR z kościoła farnego do filharmonii

struowana, nie wszystkie jej artykuły, pojęcia zostały dopieszczone pod względem prawnym i teraz to wychodzi. Dlatego konieczne było zawarcie umów z Akademią Rolniczą i UMCS o użyczenie Uniwersytetowi ich rzeszowskich majątków. W ustawie zapisano, że Uniwersytet przejmuje mienie wydziału AR i Filii UMCS. W praktyce okazało się, że te składniki majątkowe nie należą do wydziału i filii, ale ich macierzystych uczelni. Jeśli tylko resort edukacji zrekomensuje straty krakowskiej i lubelskiej uczelni, to Uniwersytet zgodnie z prawem przejmie to mienie.”
Wiele tych spraw, ważnych dla nowego uniwersytetu, przedstawił prof. dr hab. **Włodzimierz Bonusiak** w wydawnictwie z 2010 roku *Uniwersytet Rzeszowski w latach 2001–2008*. Rek-

Ryszard Kaczorowski – ostatni Prezydent Rzeczypospolitej na Uchodźstwie z wizytą w UR, 6 marca 2002 r.

tor dwóch kadencji uważa, że „Uniwersytet Rzeszowski odnotował w pierwszym roku działalności szereg ważnych wydarzeń. Niewątpliwie najważniejsze z nich to ustalenie logo uczelni, nadanie jej sztandaru przez samorząd województwa podkarpackiego, pielgrzymka delegacji UR do papieża Jana Pawła II, wybór nowych władz uczelni i wydziałów oraz przyjęcie dokumentów związanych z bieżącym funkcjonowaniem uczelni, takich jak: Statut UR, regulamin studiów, zasady rekrutacji na rok akademicki 2002/2003, założenia decentralizacji finansów oraz utworzenie Uczelnianego Laboratorium Sieci Komputerowej i Oprogramowania. (...) zarówno z przyczyn obiektywnych, jak i subiektywnych dość trudno przebiegał proces scalania trzech odrębnych dotychczas jednostek organizacyjnych w jedną całość. Przyczyny obiektywne to wspomniane już usterki ustawy, zaś subiektywne wynikały z przywiązania pracow-

ników naukowych i studentów do wcześniejszych uprawnień i zasad funkcjonowania”.

Do różnych kłopotów podczas pierwszego roku działania UR wracano wielokrotnie. 29 lipca 2002 r. rektor Tadeusz Lulek zaprosił na spotkanie z władzami uczelni przedstawicieli władz wojewódzkich i miasta Rzeszowa oraz posłów i senatorów. Były deklaracje dalszej pomocy, informacje o wdrażaniu ustawy oraz ocena wielokierunkowych działań władz rektorskich. Wszyscy zgodnie podkreślali, że mimo nieprzewidywalnych wcześniej zawirowań utworzenie w Rzeszowie uniwersytetu zasługuje na szczególne uznanie. Mocno zaakcentował także stanowisko w swojej wypowiedzi senator Mieczysław Janowski: „Dobrze się stało, że nie przesunięto terminu powołania tej uczelni o rok. Obecnie nie ma klimatu sprzyjającego tworzeniu nowych uniwersytetów. Chociaż było wiele dyskusji i zabiegów, Uniwersytet Rzeszowski powstał. Ustawa

o jego utworzeniu nie jest może doskonała, ale pozwala uczelni zlecone jej zadania wypełniać”.

10 stycznia 2002 r. odbyło się pierwsze w historii UR spotkanie Kolegium Elektorów Uniwersytetu Rzeszowskiego, na przewodniczącego wybrano dra hab. Zbigniewa Sobolewskiego, prof. UR, z Wydziału Prawa i Administracji. Zadaniem kolegium jest wybór władz rektorskich zgodnie z ordynacją wyborczą uczelni. W pierwszych wyborach zgłoszono kandydatury czterech profesorów: Włodzimierza Bonusiaka, Tadeusza Lulka, Kazimierza Sowy i Zdzisława Wawrzyniaka. 7 marca 2002 r. elektorzy wybrali prof. dr. hab. Włodzimierza Bonusiaka na rektora UR w kadencji 2002–2005. Podczas kolejnego głosowania (4 kwietnia) wybrano prorektorów.

Uniwersytet Rzeszowski w wizji rektora prof. Włodzimierza Bonusiaka

Andrzej Bonusiak

„WSP ma szansę stać się uczelnią autonomiczną, bowiem przekroczyła liczbę 60 profesorów tytułarnych zatrudnionych na pierwszym etacie. W listopadzie 2000 r. Minister Edukacji Narodowej prof. dr hab. Edmund Wit-bordt powołał Zespół do Utworzenia Uniwersytetu w Rzeszowie. Mamy kolejną szansę na zrealizowanie celu, do którego rzeszowianie dążą od lat siedemdziesiątych”.

Dzieje Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie 1965–2000, red. W. Bonusiak, Rzeszów 2000, s. 64

„Witając z radością Uniwersytet Rzeszowski, o którego utworzenie tak bardzo zabiegaliśmy, przekazujemy mu nie tylko budynki, aparaturę naukową i zbiory biblioteczne, nie tylko ogromny potencjał umysłowy – lecz również – dobre tradycje.

Drogie Koleżanki i drodzy Koledzy! Senat Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, kończąc swą działalność, raz jeszcze serdecznie Wam za to wszystko dziękuje, życząc jednocześnie wielu sukcesów w nowo powstałym Uniwersytecie Rzeszowskim, a także zdrowia i pomyślności w życiu osobistym.

W dniach 29–30 czerwca 2001 r. pożegnali się także z WSP absolwenci tej Uczelni (...) Oczywiście na Zjeździe dominował optymizm i zadowolenie, iż to, co było marzeniem wielu nauczy-

cieli i studentów WSP, ziściło się w postaci Uniwersytetu Rzeszowskiego”.

Uniwersytet Rzeszowski w latach 2001–2008, red. W. Bonusiak, Rzeszów 2008, s. 14.

W jubileuszowym roku dwudziestopięciolecia Uniwersytetu Rzeszowskiego warto powrócić do słów tych, którzy współtworzyli fundamenty naszej uczelni. Wśród nich ważne miejsce zajmuje prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak – rektor w pierwszych, najważniejszych latach dla instytucjonalnego umocnienia Uniwersytetu, człowiek głęboko przekonany, że powołanie uniwersytetu na Podkarpaciu nie było jedynie decyzją administracyjną, lecz wydarzeniem o znaczeniu historycznym.

W jego wypowiedziach publikowanych na łamach „Gazety Uniwersyteckiej” oraz w opracowaniach dotyczących dziejów Uniwersytetu Rzeszowskiego powracała myśl: Uniwersytet Rzeszowski był potrzebny. Potrzebny młodzieży regionu, Podkarpaciu, Polsce południowo-wschodniej. Rosnąca liczba kandydatów na studia była najlepszym dowodem, że uczelnia odpowiedziała na rzeczywiste aspiracje społeczne i edukacyjne. Powstanie Uniwersytetu Włodzimierz Bonusiak rozumiał jako otwarcie drogi awansu dla tysięcy młodych ludzi, którzy odtąd mogli zdobywać wykształcenie akademickie we własnym

Wizyta Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego w Uniwersytecie Rzeszowskim 8 listopada 2002 r.

regionie, bez konieczności opuszczania rodzinnych stron.

Profesor patrzył na Uniwersytet w sposób klasyczny – jako na miejsce służby prawdzie, wiedzy i wychowaniu. Uczelnia miała nie tylko przekazywać wiadomości, ale formować człowieka odpowiedzialnego, przygotowanego do życia publicznego i zawodowego. W inauguracyjnych wystąpieniach zwracał się do studentów z przekonaniem, że to oni już niebawem przejmą odpowiedzialność za sprawy państwa, samorządu, gospodarki i kultury. Studiowanie było w tej wizji czymś więcej niż zdobyciem dyplomu – stanowiło inwestycję w samego siebie i zarazem zobowiązanie wobec wspólnoty.

Profesor dobrze rozumiał, że nazwa „uniwersytet” zobowiązuje. Dlatego tak akcentował konieczność troski o poziom kształcenia, spełniania standardów akademickich, przechodzenia procedur akredytacyjnych oraz rozwoju nowych kierunków studiów. Uniwersytet Rzeszowski miał być uczelnią nowoczesną, odpowiadającą potrzebom czasu, przygotowującą

absolwentów do życia w rzeczywistości dynamicznych przemian cywilizacyjnych. W jego wypowiedziach odnaleźć można przekonanie, że świat będzie wymagał od młodych ludzi ustawicznego uczenia się, elastyczności i gotowości do podejmowania nowych wyzwań.

Szczególne miejsce zajmowała w tej wizji nauka. Rektor często przypominał, że siła uniwersytetu nie bierze się z murów ani urzędowych decyzji, lecz z ludzi nauki – profesorów, doktorów habilitowanych, młodych badaczy rozwijających swoje talenty. Stąd konsekwentnie zabiegał o wzmacnianie kadry, zdobywanie nowych uprawnień doktorskich i habilitacyjnych, wspieranie rozwoju młodszych pracowników. Był przekonany, że tylko własna, silna kadra naukowa daje uczelni trwałość i prawdziwą podmiotowość.

Równie ważny był dla niego związek Uniwersytetu z regionem. Uczelnia miała służyć Podkarpaciu poprzez kształcenie specjalistów, współpracę z samorządami, wspieranie rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz

integrowanie środowiska akademickiego. W tym sensie Uniwersytet Rzeszowski był pojmowany jako dobro wspólne regionu. Profesor Bonusiak podkreślał potrzebę współdziałania z innymi szkołami wyższymi, budowania porozumień i wzajemnego uzupełniania się instytucji edukacyjnych. Widział Uniwersytet jako naturalne centrum akademickie Podkarpacia.

Nie była to jednak wizja prowincjonalna. Przeciwnie – rektor konsekwentnie otwierał uczelnię na współpracę międzynarodową. W relacjach z tamtych lat regularnie pojawiają się kontakty z uczelniami Ukrainy, Słowacji, Czech, Niemiec, Włoch i innych krajów Europy. Uniwersytet Rzeszowski miał uczestniczyć w europejskiej współpracy nauki, korzystać z programów wymiany i włączać się w międzynarodowy obieg idei. Zakorzenie regionalne łączyło się więc z aspiracjami europejskimi.

W wypowiedziach profesora Bonusiaka uderza także realizm. Mówił otwarcie o trudnościach, jakie towarzyszyły młodej uczelni: sporach organizacyj-

W czerwcu 2003 r. w Rzeszowie obchodzone Dni Uniwersytetu Rzeszowskiego. Trzecią rocznicę utworzenia uczelni uczczono m.in. piknikiem na stadionie Resovii

nych, problemach finansowych, braku kadrowych, konieczności porządkowania spraw związanych z budową nowej jednostki powstałej z kilku różnych organizmów o różnych doświadczeniach, zwyczajach i strukturach. Wiedział, że instytucji nie buduje się samymi deklaracjami. Potrzeba do tego cierpliwej pracy, zgody, odpowiedzialności i dobrej organizacji. Nie ukrywał problemów, ale też nigdy nie tracił wiary w możliwości rozwoju Uniwersytetu.

Duże znaczenie przywiązywał do rozbudowy infrastruktury. Biblioteka, laboratoria, nowe obiekty dydaktyczne, hale sportowe, inwestycje realizowane ze środków europejskich – wszystko to traktował jako niezbędny warunek nowoczesnego uniwersytetu. Wiedział, że jakość badań i nauczania wymaga odpowiedniego zaplecza materialnego. Rozwój bazy był

dla niego częścią strategii akademickiej, a nie jedynie zadaniem administracyjnym.

Z perspektywy minionych lat wyraźnie widać, że w wizji rektora Bonusiaka Uniwersytet Rzeszowski miał być uczelnią regionalną w zakorzenieniu, lecz uniwersalną w ambicjach; bliską swoim studentom, ale otwartą na świat; świadomą codziennych trudności, lecz myślącą w kategoriach przyszłości. Miał kształcić, prowadzić badania, służyć społeczeństwu i wychowywać elity odpowiedzialne za dobro wspólne.

Dziś, po dwudziestu pięciu latach istnienia Uniwersytetu Rzeszowskiego, łatwiej dostrzec dalekowzroczność tej wizji. Wiele z tego, o czym mówił profesor Bonusiak – rozwój kadry, umiędzynarodowienie, inwestycje, znaczenie regionotwórcze uczelni – stało się trwałą częścią tożsamości Uniwersyte-

tu. Można więc powiedzieć, że mówił o instytucji młodej, lecz myślał o niej jak o uczelni dojrzałej.

*

Tekst sporządzono na podstawie wypowiedzi JM Rektora prof. dr. hab. Włodzimierza Bonusiaka zamieszczonych w „Gazecie Uniwersyteckiej” (2002–2007) oraz publikacji: *Dzieje Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie 1965–2000*, red. W. Bonusiak (2000); *Uniwersytet Rzeszowski w latach 2001–2008*, red. W. Bonusiak (2008); *Rektorskie refleksje. Rektorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego, o Uniwersytecie*, red. S. Czopek (2016).

Rzeszów, 27.04.2026
Andrzej Bonusiak

Czas wielkich projektów inwestycyjnych

Stanisław Uliasz

W 2008 r. w wyniku wyborów ukonstytuowała się nowa ekipa rektorska, która rozpoczęła działania 1 września 2008 r., a zakończyła 31 sierpnia 2012 r. Zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa o szkolnictwie wyższym kadencja władz z wyboru trwała już cztery, a nie jak przedtem, trzy lata. Prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą został prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, prorektorem ds. rozwoju i polityki finansowej dr hab. inż., prof. UR **Czesław Puchalski**, a prorektorem ds. studenckich i kształcenia dr hab., prof. UR **Elżbieta Dynia**. Prorektorzy wspólnie ze mną podjęli trud prowadzenia Uniwersytetu w tym okresie. Zależało mi na tym, aby wywodziли się z wydziałów i jednostek, które należąc w przeszłości do różnych uczelni, wskazywały na rodowód nowej całości uniwersyteckiej, powołanej w 2001 r. na mocy ustawy sejmowej.

Priorytetem tej kadencji stały się cele inwestycyjne, które wynikały m.in. z konieczności kontynuacji wcześniej rozpoczętych zadań. I tak projekt budowy kompleksu naukowo-dydaktycznego „Zalesie” już figurował na liście indykatywnej w programie Rozwój Polski Wschodniej, a kompleks przy ul. Cegielnianej (fragment tej ulicy na nasz wniosek w 2009 r. został przemianowany przez Radę Miasta Rzeszowa na ul. prof. Stanisława Pigoń) znajdował się w toku opracowania. Ponadto znacznie wcześniej został rozstrzygnięty konkurs na projekt

architektoniczny tego – jak obecnie mówimy – kampusu. Uniwersytet Rzeszowski wkraczał w nową fazę rozwoju, która miała wyróżniać się inwestycjami na niespotykaną dotąd skalę. Był to skutek wielkiej determinacji Uniwersytetu we wszechstronnym pozyskiwaniu środków finansowych z różnych programów Unii Europejskiej, dotyczących tak projektów „twardych”, jak i „miękkich” (kilkanaście projektów z zakresu funduszy europejskich „Kapitał ludzki”). Przyświecało nam przekonanie, że ukończenie tych zadań sprawi, iż uczelnia, zmieniając strukturę organizacyjną i uzyskując kolejne uprawnienia akademickie, przeobrazi się w znacznie nowocześniejszą placówkę naukowo-dydaktyczną. Czyniliśmy to z myślą o studentach i pracownikach, którzy w pełni zasługują na to, by kształcić się i prowadzić badania naukowe w nowoczesnych, europejskich warunkach.

W kadencji, którą wspominam, zrealizowano lub podjęto następujące projekty inwestycyjne: kompleks naukowo-dydaktyczny „Zalesie” (Uniwersytet Rzeszowski w listopadzie 2008 r. podpisał pierwszą umowę w kraju z PARP w programie Rozwój Polski Wschodniej); Centrum Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych; kompleks naukowo-dydaktyczny Centrum Mikroelektroniki I Nanotechnologii UR; Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej; Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Kom-

Pierwsze w Uniwersytecie Rzeszowskim wybory miss uczelni

puterowego; Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych; Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska w Rzeszowie; Centrum Innowacyjnych Technologii.

Łatwiej wymieniłem te projekty aniżeli opisać perypetie, a czasem nawet dramaturgię ich finalizowania albo uruchamiania środków finansowych na wymienione zadania. Kontynuowanie tego niełatwego i niezwykle złożonego przedsięwzięcia wymagało dużego hartu ducha, ale też reorganizacji (czy wręcz budowy od podstaw) niektórych działów uczelnianej administracji, np. działu zamówień publicznych czy biura rozwoju.

W kadencji władz rektorskich 2008–2012 poczet doktorów honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego wzbogacił się o osobę arcybiskupa Ignacego Tokarczuka, docenionego m.in. za niezłomną postawę i bezkompromisowość etyczno-społeczną w okresie „zniewolenia umysłów”; ponadto o po-

stać wybitnego historyka mediewisty profesora Jerzego Wyrozumskiego, dysponującego darem i umiejętnością stawiania ważnych pytań, co jest w nauce zwykle pojmowane jako klucz do mądrości. W 2012 roku Senat UR nadał godność i tytuł doktora honorowego Wiesławowi Myśliwskiemu, wybitnemu pisarzowi, który przeobrażając się wiejskość i chłopskość potrafił zamknąć w żywioł piękna, w symbolikę i uniwersalizm sztuki słowa.

W trosce o rozwój samodzielnej kadry naukowej przyjęto w okresie 2008–2012 koncepcję przyspieszonego awansu naukowego, polegającą na tym, że uzyskanie stopnia doktora habilitowanego otwierało drogę do rozpisania konkursu na stanowisko profesora nadzwyczajnego i po spełnieniu niezbędnych procedur rektor wręczał uroczyste dokument potwierdzający zatrudnienie na nowym stanowisku. Obserwowałem z perspektywy rektora znaczący

awans naukowy środowiska rzeszowskiego, czemu towarzyszyła naturalna wymiana pokoleniowa; zaczęły się pojawiać kolejne uprawnienia doktorskie i akademickie. Budującym doświadczeniem wzmagającym identyfikację ze wspólnotą uniwersytecką były dla mnie ponadto organizowane przez Samorząd Studencki niektóre imprezy, zwłaszcza z okazji 10-lecia istnienia Uniwersytetu, np. pierwsze w historii wybory Miss Uniwersytetu Rzeszowskiego czy pomysł przyznania „Oskarów Prawniczych”, sfinalizowany w czasie uroczystej gali, albo wielki koncert zaprezentowany przez Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans” także z tej okazji.

W mojej pamięci, jak zapewne w pamięci wielu Polaków, niezatarte piętno odcisnęły przeżycia z kwietnia 2010 r. związane z katastrofą lotniczą samolotu rządowego w Smoleńsku. Uczestniczyłem jako rektor Uniwersytetu wraz z innymi rektorami szkół

Wmurowanie aktów erekcyjnych pod budowę centrów naukowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Obecnie budynek A0 w kampusie Rejtana

wyższych naszego miasta i delegacją władz miasta Rzeszowa w wyjeździe do Warszawy i złożeniu hołdu w Pałacu Prezydenckim śp. Prezydentowi Lechowi Kaczyńskiemu i Jego Żonie Marii oraz w Belwederze w oddaniu czci i poważania ostatniemu Prezydentowi RP na uchodźstwie śp. Ryszardowi Kaczorowskiemu. Ponadto wspólnie z rektorami polskich uczelni wziąłem udział w uroczystościach pogrzebowych śp. ks. prof. Ryszarda Rumianka, rektora UKSW w Warszawie, który również zginął w katastrofie smoleńskiej. Nie zabrakło naszego uczestnictwa w Jaśle w pogrzebie śp. senatora Stanisława Zajęca, który także znalazł się wśród 96 ofiar tragicznego lotu, a któremu w październiku 2008 r. Senat naszej uczelni przyznał Wielki Medal za Zasługi dla Uniwersytetu Rzeszowskiego. W tej narracji wspomnieniowej pomijam wiele innych zdarzeń, zwracam jedynie uwagę, iż wytworzył się wówczas rodzaj

wspólnotowego przeżywania żałoby narodowej, w której Uniwersytet w sposób naturalny uczestniczył. Warto przypomnieć, że w latach 2011–2012 nastąpiła intensyfikacja przedsięwzięć zmierzających do powołania na Uniwersytecie kierunku lekarskiego. Zorganizowano kilka ważnych spotkań z udziałem marszałka województwa podkarpackiego, prezydenta miasta, dziekana wydziału medycznego, przedstawicieli szpitali i służby zdrowia. Postanowiono m.in., że rektor i marszałek powołają swoich pełnomocników (co też się stało), którzy przygotują wykaz najpilniejszych i najważniejszych zadań. Niezwykle istotna była też moja i ówczesnego marszałka wizyta na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, która miała charakter instruktażowy i dotyczyła rozpoznania warunków, jakie uczelnia musi spełnić przed wystąpieniem z wnioskiem o uruchomienie kierunku lekarskiego. Poznawaliśmy dzięki temu rów-

nież bariery w rozwoju kierunków medycznych.

To oczywiście tylko kilka refleksji, jakie wydały mi się godne przypomnienia, kiedy z perspektywy czasu spoglądam na minioną kadencję rektorską.

Rzeszów, 4 maja 2026 r.

*

W prezentowanym tekście, wykorzystałem fragmenty swoich przemyśleń, które zamieszczone zostały w publikacji *Rektorskie refleksje. Rektorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego o Uniwersytecie* pod red. prof. dr hab. Sylwestra Czopka, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2016.

Najważniejsze wydarzenia mojej kadencji 2012–2016

Aleksander Bobko

1. Uzyskanie nowych uprawnień akademickich: dwa habilitacyjne i trzy doktorskie.
2. Uzyskanie uprawnień do prowadzenia kształcenia na kierunku lekarskim.
3. Dalsza rozbudowa bazy Uniwersytetu:
 - oddanie do użytku centrum badawczego „A0” – otwarcie z udziałem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego
 - inwestycje związane z kierunkiem lekarskim: nowoczesne prosektorium na terenie Szpitala Wojewódzkiego nr 2, centrum badawczo-dydaktyczne przy ul. Warzywnej
 - pozyskanie środków i przygotowanie projektu centrum sportu przy ul. Cichej
4. Wprowadzenie projałościowego dodatku (związanego z dorobkiem naukowym) do wynagrodzeń.
5. Wiele inicjatyw w obszarze szeroko rozumianej kultury:
 - imprezy organizowane przez Samorząd Studentki: „Student ma talent”, doroczne aukcje dzieł sztuki, rajd uniwersytecki w Bieszczady
 - opłatek uniwersytecki połączony ze śpiewaniem kolęd
 - coroczny duży karnawałowy bal uniwersytecki
 - pikniki uniwersyteckie

W dniach 24–26 października 2013 r. UR gościł dwudziestu rektorów z uczelni zrzeszonych w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Goście zwiedzili także pałac w Łańcucie i wysłuchali koncertu rektora naszej uczelni, prof. Aleksandro Bobko

16 maja 2013 r. Prezydent Bronisław Komorowski wspólnie z prof. Aleksandrem Bobko dokonał otwarcia Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno -Przyrodniczej

Kadencje rektorskie VI (2016–2020) i VII (2020–2024)

Sylwester Czopek

Pełne kadencje rektorskie VI i VII były w moim przypadku poprzedzone prorektorstwem w kadencji V, a w jej ostatnim roku – od grudnia 2015 do września 2016 – także funkcją p.o. rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prawie 9 lat służby naszej *Alma Mater* to czas bardzo ważny dla mnie jako rektora, ale także całej społeczności akademickiej – okres budowania Uniwersytetu jako prężnego ośrodka akademickiego. W przemówieniu wygłoszonym na inauguracji roku akademickiego 2016/2017 zarysowałem ideę naszego Uniwersytetu jako uczelni czerpiącej z wielowiekowej tradycji uniwersyteckiej, ale jedno-

ześnie czulej na aktualne problemy zmieniającego się świata. Przytaczałem zasadę bezwarunkowości i niezależności uniwersytetów, które powinny same decydować o własnych programach badawczych i dydaktycznych. Jako priorytet określiłem zmiany prowadzące do osiągnięcia wyższej pozycji naukowej oraz zrównoważonego rozwoju Uniwersytetu we wszystkich koniecznych i możliwych realiach przypisanych do nauki i dydaktyki. Po pięciu pierwszych kadencjach rektorskich, które tworzyły nową jakość akademicką, należało przesunąć wektory na działania jakościowe, decydujące o naszej pozycji

Z wizytą na Uniwersytecie Rzeszowskim (16 listopada 2017 r.) przebywał Prezydent RP Andrzej Duda

wśród polskich i zagranicznych uczelni wyższych. Bardzo istotne były więc wszelkie elementy pro jakościowe skierowane do całej wspólnoty uniwersyteckiej. Miały one za zadanie aktywizację badań naukowych i dydaktyki akademickiej. Wypracowano więc wiele zachęt i nagród dla najbardziej prężnych naukowców i dydaktyków. Jako przykłady można wymienić doroczne Laury Naukowe, Laur Rektora dla najlepszego absolwenta oraz tzw. dodatek pro jakościowy dla tych, którzy wyróżniali się w danym roku aktywnością publikacyjną. Coraz liczniejsze były sukcesy związane z prawami do nadawania stopni doktorskich. Wkrótce zaczęły się pojawiać jeszcze nieliczne, ale ważne granty Narodowego Centrum Nauki, a z czasem również europejskie programy naukowe oraz coraz większa aktywność publikacyjna, w tym w renomowanych światowych periodykach (np. „Nature”). Przyszły także nagrody naukowe dla całej uczelni – np. Elsevier Research Impact Leader Award. Coraz liczniej byliśmy widoczni w komitetach naukowych Polskiej Akademii Nauk, a także Polskiej Akademii Umiejętności. Systematycznie poszerzaliśmy grono naszych doktorów *honoris causa*. W 2022 r. pierwszy raz znaleźliśmy się na liście rankingowej uczelni całego świata QS World University Rankings by Subject, lokując się na 21 miejscu wśród polskich uczelni. Dzięki naszej aktywności i już wypracowanej pozycji Komisja Europejska przyznała naszemu Uniwersytetowi prestiżowe logo HR Excellence in Research. Miernikiem podnoszącym naszą pozycję były sukcesy ewaluacyjne – w 2017 r. jeszcze jako kategoryzacja wydziałowa: kategoria A – 3, B – 7, C – 2; a w kolejnej były to już kategorie poszczególnych dyscyplin naukowych: A+ – 1, A – 7, B+ – 14. Wszystkie ewaluowane dyscypliny naukowe otrzymały więc pełnię praw akademickich. Wieloletnie zabiegi o rozwój naukowy zostały docenione. W trosce o kadry naukowe

powołano Radę Młodych Naukowców (2018), która miała za zadanie aktywizację młodych pokoleń przyszłych akademików. Warto dodać, że MNiSW przyznaje nagrody dla wybitnych młodych naukowców, czego doświadczyli także nasi młodszy koledzy. Rozpoczynając kolejne kadencje wyraźnie zaznaczałem, że moje „rektowanie” nie będzie miało charakteru wyłącznie zarządzającego i administracyjnego. Postanowiłem, że nadal będę twórczym badaczem, co w przypadku mojej ukochanej dyscypliny – archeologii – wiązało się z aktywnością terenową. Uznałem, w myśl łacińskiej sentencji *Verba docent, exempla trahunt* (słowa uczą, przykłady pociągają), że jeżeli rektor w nawałe swych statutowych obowiązków może być także aktywnym naukowcem, to wszyscy inni powinni również stosować tę zasadę. Muszę w tym kontekście przypomnieć, że w latach 2017–2024 realizowałem duży grant NCN-u, który umożliwił mi i mojemu zespołowi dokonanie niezwykle ważnego odkrycia w Chotyńcu koło Radymna – grodziska scytyjskiego z VII–VI wieku p.n.e., jedyne na obecnych ziemiach polskich. Wyjątkowe okazały się zwłaszcza liczne fragmenty greckich amfor służących do transportu wina. To jedyne w swoim rodzaju odkrycie zainteresowało świat europejskiej archeologii. Było to niewątpliwie moje najważniejsze odkrycie w toku całej zawodowej kariery archeologicznej. Pora przejść do innych efektów działań rektorskich. Po kwestiach naukowych trzeba poświęcić kilka uwag dydaktyce, która jest drugim filarem działalności uniwersyteckiej. Dużą wagę przykładaliśmy do studenckiego ruchu naukowego, głównie przez przyznanie kół naukowych realizowanych w wielu dyscyplinach, ale także przez inne aktywności ważne dla społeczności studenckiej. Realizowana była idea szerokiego zakresu naboru studentów z zagranicy – np. w medycynie *English Division* z wielu krajów

Europy i świata oraz dość liczne grono studentów z Ukrainy. Dla nich utworzono *Welcome Centre* (2023). Wiele radości dostarczyły coroczne stypendia i dyplomy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznane studentom naszej uczelni. Co bardzo ważne, obserwujemy systematyczny ich wzrost. Studenci otrzymywali także wyróżnienia i nagrody rektorskie. Warto w tym miejscu wspomnieć o Dwujęzycznym Liceum Uniwersyteckim, które uzyskało swego patrona – Stanisława Barańczaka oraz nową, docelową siedzibę. Bardzo ważne okazały się w obydwu kadencjach centralne zmiany strukturalne, a także inne dość niespodziewane wydarzenia. Pierwsze z nich to nowe regulacje prawne, jakie przyniosła ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* – tzw. Ustawa 2.0 (1 października 2018). W trakcie koniecznych zmian powstała pierwsza Rada Uczelni, powołano Szkołę Doktorską, uchwalono nowy Statut UR (przyjęty przez Senat 4 kwietnia 2019 tylko przy jednym głosie wstrzymującym) oraz nową strategię na lata 2021–2030. Nowa struktura zaczęła obowiązywać od roku akademickiego 2019/2020. Zmiana dotychczasowej organizacji wiązała się z powstaniem czterech kolegiów zarządzanych przez prorektorów. W moim przekonaniu spełniła ona oczekiwania silnego zespołu zarządzającego poszczególnymi jednostkami (dyrektorzy instytutów). Ta „rewolucyjna zmiana”, jak podawały media, była analizowana przez inne uczelnie i oceniana pozytywnie. Wielka szkoda, że w VIII kadencji z tego zrezygnowano.

W VII kadencji rektorskiej musieliśmy sprostać pandemii SARS-Cov-2. 11 marca 2020 r. pojawiło się zarządzenie Rektora zawieszające zajęcia, a później realizowana była zdalna forma zajęć dydaktycznych. Było to wielkie wyzwanie dla całej społeczności uniwersyteckiej, które z trudami przetrwaliliśmy. Nigdy nie zapomnę widoku pustych, cichych korytarzy i pomieszczeń dy-

Juwenalia 2017 r. Dla JM Rektora prof. Sylwestra Czopka studenci przygotowali specjalny pojazd

daktycznych, to jedno z bardziej przejmujących doświadczeń. Kolejnym ważnym wydarzeniem dla Europy był początek wojny w Ukrainie – 24 lutego 2022 r. W tym trudnym dla naszych sąsiadów czasie zdaliśmy jako wspólnota akademicka egzamin z człowieczeństwa, pomagając w wielu aspektach tym, którzy liczyli na naszą pomoc. Ważnym wydarzeniem dla Uniwersytetu, a w szczególności dla Collegium Medicum, było przejęcie Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. Fryderyka Chopina, co ostatecznie nastąpiło 28 grudnia 2022 r. (zmiana organu prowadzącego). Poprzedziły go liczne dyskusje i deklaracje rozpoczęte już w roku 2017. Szpital jest teraz jednym z elementów struktury uniwersyteckiej, a jego nazwa brzmi: Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Fryderyka Chopina. Potrzeba rozwoju tej jednostki jest bardzo istotna nie tylko dla pracowników szpitala i uniwersytetu, ale także dla społeczności miasta i regionu. Dlatego podjęto starania o budowę nowego kampusu medycznego na terenie gminy

Świlcza. 27 października 2021 r. zawarło umowę o przekazaniu terenu pod budowę nowego szpitala uniwersyteckiego, zwieńczoną podpisaniem aktu notarialnego (26.07.2022). Nieomal od razu rozpoczęto realizację tego przedsięwzięcia. Wypada także przypomnieć o innych programach infrastrukturalnych: gruntownej przebudowie budynku rektoratu (lata 2020–2022), który uzyskał zupełnie nowe oblicze, oraz I etapie budowy Centrum Lekkoatletycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego (otwarcie w 2021 r.). W sierpniu 2024 r. podpisałem umowę z wykonawcą (firma Baudziedzic) II etapu tej inwestycji pod nazwą Podkarpackie Centrum Sportu Akademickiego. Można powiedzieć, że był to ostatni tak ważny podpis w VII kadencji. Na zakończenie niniejszych dywagacji mam przyjemność podziękowania całej wspólnotie uniwersyteckiej za bardzo dobrą współpracę i troskę o naszą *Alma Mater*. W pierwszym rzędzie dotyczy to osób funkcyjnych – prorektorów, dyrektorów instytutów

i administracji uczelnianej. Dziękuję za aktywność i twórcze rozwijanie Uniwersytetu na wszystkich możliwych polach działalności akademickiej.

*

Dla uszczegółowienia i poszerzenia rozważań polecam zapoznanie się z trzema publikacjami:

Grata P., *Dwadzieścia lat minęło... Kalendarium Uniwersytetu Rzeszowskiego 2001–2021*, Rzeszów 2021, Wydawnictwo UR.

Czopek S., *Verba volant, scripta manent. Zbiór przemówień rektorskich z lat 2016–2024*. Rzeszów 2025: Wydawnictwo Mittel sp. z o.o.

Kronika Uniwersytetu Rzeszowskiego w kadencji 2020–2024 JM Rektora prof. dr. hab. Sylwestra Czopka, Rzeszów 2024: Uniwersytet Rzeszowski Dział Promocji, sekretarz Kroniki Ewa Krzyżanowska

Czy Uniwersytet Rzeszowski będzie partnerem dla europejskich uczelni? Rozmowa z prof. Adamem Reichem, rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego

– **Magnificencjo, pracuje Pan w Uniwersytecie Rzeszowskim od 2017 r., a od dwóch lat jest Pan rektorem. Jakimi argumentami przekonał Pan wiosną 2024 r. członków Kolegium Elektorów do wyboru Pana na rektora? Przypomnę, że wcześniej przedstawił Pan Profesor program wyborczy „Wspólnie zbudujemy lepszą przyszłość naszego uniwersytetu”.**

– Na to pytanie zapewne lepiej odpowiedzieliby elektorzy, którzy na mnie głosowali. Jako kandydat na rektora w kadencji 2024–2028 szeroko opowszechniałem moje pomysły na wyborcze zwycięstwo i sprawowanie władzy. Mocno akcentowałem potrzebę zmian w uczelni i powrotu do sprawdzonego systemu mniejszych wydziałów, zamiast czterech wielkich kolegiów. Tę ostatnią strukturę pozostawiłem tylko dla scalenia kierunków medycznych. Dało się zauważyć, że poszczególne kolegia coraz bardziej funkcjonowały jako odrębne jednostki, a to nie było potrzebne uniwersytetowi. Uważam, że struktura wydziałowa, z dobrze zorganizowanymi instytutami i zakładami naukowymi, lepiej sprzyja rozwojowi i naturalnemu procesowi wyłaniania liderów naukowych badań, a takich ludzi przede wszystkim potrzebuje młody UR. We wszystkim nie będziemy najlepsi, ale

w wybranych specjalizacjach już są takie możliwości.

Jako dyrektor instytutu w Kolegium Nauk Medycznych kilkuletnią pracą w Rzeszowie pokazałem, że można osiągać sukcesy, prowadzić nie tylko zajęcia ze studentami, ale także zaawansowane badania i publikować wyniki w czasopismach o światowym zasięgu.

– **W 2002 r. ukończył Pan z wyróżnieniem studia medyczne we Wrocławiu. Po czterech latach osiągnął Pan już stopień doktora. Co Magnificencja mówi młodym pracownikom uczelni, kiedy przekonują, że to zbyt trudne?**

– Tłumaczę im, że to zupełnie wystarczający czas i zapraszam do współpracy. Cieszę się, że młodzi ludzie chcą pracować w moim zakładzie, a ich badania łączą dwa aspekty: rozwój osobisty w trakcie przygotowań do doktoratu oraz pracę na rzecz uczelni poprzez upowszechnianie wyników badań. Obecnie na całym świecie z wydziałów medycznych pochodzi większość publikacji naukowych i patentów, a uzyskane wyniki są wprowadzane do praktyki i służą zdrowiu ludzi. Z doktorantami chętnie dzielę się moim doświadczeniem z pracy we wrocławskim Uniwersytecie Medycznym.

– **We Wrocławiu uzyskał Pan habilitację i profesurę. Był też Pan Profesorem obserwatorem i uczestnikiem naukowych sukcesów tej uczelni. Co można wykorzystać w Rzeszowie? Czy korzystając z doświadczeń innych, można uzyskiwać lepsze niż dotychczas oceny w różnych rankingach?**

– Na wyniki uzyskiwane w rankingach mają wpływ różne składowe. Wyniki są ważne, zawsze jest lepiej być po stronie najlepszych, ale to przecież nie jest najważniejszy cel uczelni. Nie akceptuję zadowolenia tych, którzy uważają, że miejsce w środku tabeli jest już sukcesem. Popatrzmy na sportowców, startuje ich wielu, ale do historii przechodzą tylko wyniki trzech z pierwszych miejsc. Trzeba starać się być najlepszym w swojej specjalności – i właśnie to jest miarą sukcesu. W UR wspieramy takich kandydatów na liderów, stwarzając im warunki wszechstronnego rozwo-

ju w uprawianej dziedzinie nauki. We wszystkich jednostkach uczelni dajemy szansę najlepszym. Obowiązkiem kadry kierowniczej jest odkrywanie i docenianie wydziałowych liderów, bo takich nam w wielu dyscyplinach naukowych potrzeba.

– **Uniwersytet liczy 25 lat, proszę przypomnieć najważniejsze liczby charakteryzujące uczelnię.**

– W tym roku akademickim na Uniwersytecie studiuje 15 980 studentów. W Szkole Doktorskiej kształcą się 110 osób, a na studiach podyplomowych wykształcenie uzupełniają 670 słuchaczy, dostosowując swoje kwalifikacje do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Uczelnia cieszy się również zainteresowaniem kandydatów z zagranicy – obecnie studiuje tu 346 osób z innych krajów. Coraz liczniejsze jest także grono nauczycieli akademickich – aktualnie uczelnia zatrudnia 1481 osób. Co trzecia z nich posiada co naj-

Wizualizacja Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Świlczy – Pracownia S.T. Architekci

mniej stopień doktora habilitowanego. W gronie kadry znajduje się również 718 doktorów – kandydatów na kolejne naukowe awanse.

– Podane przez MNiSW informacje, że co czwarta osoba przyjęta na studia rezygnuje ze starań o dyplom, powinny niepokoić. W ten sposób marnowane są nie tylko indywidualne szanse, ale też budżetowe środki resortu. Co trzeba zmienić, aby było inaczej?

– Jako największa uczelnia na Podkarpaciu oferujemy maturzystom prawie 90 kierunków studiów. To nasza odpowiedź na potrzeby rynku pracy, choć warto pamiętać, że od uruchomienia nowego kierunku do ukończenia studiów mija co najmniej 3 lata, a w przypadku studiów magisterskich – nawet 5 lat. Kiedyś takie działania gwarantowało uczelniom sukces rekrutacyjny, teraz – przy nieprawdopodobnym tempie zmian otoczenia – efekty nie zawsze spełniają oczekiwania. Sądzę jednak, że uniwersytecka oferta to dla maturzystów ciekawa propozycja na łączenie własnych zainteresowań z możliwościami przyszłej pracy. Przypomnę, że każdy uniwersytet ma zarówno tradycyjne kierunki kształcenia, jak i nowości, przygotowane na aktualne potrzeby otoczenia. Przy malejącej liczbie maturzystów i wielu propozycjach kształcenia nasza oferta jest systematycznie aktualizowana. Co roku przygotowujemy wiele nowości dla przyszłych studentów.

– Do UR można przyjść już po ósmej klasie, a zakończyć edukację na doktoracie. Czy dla najlepszych będą miejsca w kadrze badawczo-dydaktycznej uczelni?

– Oczywiście, nasza oferta jest szeroka i perspektywiczna. Do naszego akademickiego liceum przychodzą uczniowie po ukończeniu ósmej klasy. Aby podjąć studia, należy ukończyć szkołę średnią i zdać egzamin maturalny. Po krótkim okresie dostosowania się do akademic-

kich zasad i wymagań większość rozpoczynających studia jest w pełni przygotowana do kolejnego etapu nauki. Uczelnia daje wiele swobody, ale wymaga samodyscypliny, odpowiedzialności nie tylko za siebie, ale także za zespół, który wspólnie rozwiązuje trudne zadania. Stąd już tylko niewielki krok do liderowania różnym grupom i kolektywom. Jest tu miejsce dla osób wszechstronnie uzdolnionych, dla najlepszych studentów. Uważam, że dla zdolnych i pracowitych absolwentów zawsze znajdzie się miejsce pracy na uczelni, a obejmowane po studiach stanowisko zależy od obowiązujących procedur, takich jak uzyskanie doktoratu, osiągnięcie wyników badawczych oraz upowszechnianie ich rezultatów. Żyjemy w czasach szybkiego rozwoju sztucznej inteligencji, co także wpływa na kształcenie na wszystkich poziomach. Wiedza odtwórcza traci na znaczeniu, współczesny student ma wiele umieć, ale przede wszystkim musi się sprawnie rozwiązywać w zadaniach.

Różne badania, nie tylko te prowadzone w Polsce, potwierdzają, że praca w akademickich ośrodkach daje prestiż w środowisku, a dla większości jest źródłem zadowolenia i satysfakcji. Wraz ze wzrostem nakładów z budżetu państwa coraz powszechniejsze będą wynagrodzenia pro jakościowe. Dla najlepszych – po studiach i po doktoracie – w uniwersytecie będą nowe stanowiska.

– Sprzyjać temu powinien także bogaty program inwestycyjny UR.

– Szczególnym miejscem na mapie tych prac jest niespotykana w historii rzeszowskich uczelni inwestycja w Świlczy – budowa od podstaw szpitala klinicznego, którego pierwszy etap powinien zostać zakończony w 2029 r. Na ten cel mamy już zabezpieczone 300 mln zł. Dokument w październiku ub. roku podpisał Minister Zdrowia. Jesienią br. przejmemy od wykonawców budynek dydaktyczny dla Collegium Medicum (przy

ul. Cichej) oraz kolejne obiekty Podkarpackiego Centrum Sportu Akademickiego. Nie zapominamy również o istniejącej już infrastrukturze: wyremontowany został budynek Wydziału Pedagogicznego, w kolejce czekają Wydział Ekonomii i Finansów oraz Wydział Prawa i Administracji. Marzy mi się także uniwersytecka galeria sztuki współczesnej, w której moglibyśmy prezentować dorobek naszych nauczycieli akademickich i studentów. W planach jest również uniwersyteckie centrum przyrodnicze.

– Jubileusz uczelni to także okazja do życzeń dla całej społeczności akademickiej.

– Wszystkim członkom społeczności akademickiej życzę przede wszystkim zdrowia. Gorąco pozdrawiam tych, którzy przed laty współtworzyli Uniwersytet Rzeszowski. Polska rozwija się dynamicznie, a sukcesy naszej uczelni napawają dumą. Chciałbym, aby Uniwersytet Rzeszowski był godnym partnerem europejskich uniwersytetów, często mogących poszczycić się wielowiekową tradycją.

Pracownikom naszej uczelni życzę satysfakcji, radości i dumy z dotychczasowych osiągnięć. Wzrasta znaczenie naszego ośrodka akademickiego, a więzi łączące pracowników, studentów i absolwentów stają się coraz silniejsze. Wszyscy współtworzymy wizerunek Uniwersytetu Rzeszowskiego i czerpiemy radość z jego sukcesów.

Wierzę, że już wkrótce pojawią się także nowe możliwości wynagradzania, a praca na rzecz uczelni będzie przynosiła nie tylko satysfakcję zawodową, lecz również finansową.

– Dziękuję Panu Rektorowi za rozmowę.

Ludwik Borowiec

Historia powstania uniwersytetu w Rzeszowie (fragmenty wspomnień autora)

Aleksander Bentkowski

W czasie kampanii wyborczej do Sejmu 1989 roku postanowiłem na bardzo prymitywnym plakacie wypisać swoje tematy, którymi chciałbym się zająć jako poseł. Wśród haseł, które uważałem za ustrojowo najważniejsze, znalazły się postulaty odpolitycznienia polskich sądów i prokuratury, wojska oraz milicji, a także – jako zadanie lokalne – utworzenia uniwersytetu w Rzeszowie. W czasie spotkań z wyborcami dostawałem znacznie więcej pytań dotyczących odpolitycznienia wymienionych wcześniej instytucji, zwłaszcza tego, na czym miałyby ono polegać, natomiast kwestia utworzenia uniwersytetu pojawiała się bardzo rzadko.

Po wyborach, kiedy zostałem posłem X kadencji Sejmu, a następnie przewodniczącym klubu ZSL, zupełnie niespodziewanie premier Tadeusz Mazowiecki zaproponował mi objęcie funkcji ministra sprawiedliwości. Związane z tym stanowiskiem obowiązki całkowicie mnie pochłonęły. X kadencja Sejmu RP była krótka, bo zaledwie dwuletnia, a w 1991 roku późną jesienią były kolejne wybory do Sejmu i Senatu, w których brałem udział, i wtedy na swoim plakacie wyborczym napisałem bardzo wyraźnie, że utworzenie uniwersytetu w Rzeszowie jest moim priorytetem wyborczym. [...]

Po rozpoczęciu prac, tym razem I kadencji Sejmu w roku 1991, postanowiłem zorientować się, w jaki sposób

tworzy się uczelnię uniwersytecką. W bardzo niewielkim stopniu znałem kadrę naukowców w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a tę uczelnię traktowałem jako załączek przyszłego uniwersytetu. Ustaliłem, jaka jest struktura WSP, ilu jest zatrudnionych tam naukowców, ilu studentów, a zwłaszcza – ilu naukowców posiada tytułu profesora i ilu jest samodzielnych pracowników naukowych ze stopniem doktora habilitowanego.

Zakładałem również, że uniwersytet powstanie z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej z Filią UMCS, która prowadziła w Rzeszowie dwa wydziały (prawa i ekonomii) oraz jednostką Akademii Rolniczej w Krakowie, która zajmowała dosyć okazałe budynki w dzielnicy Rzeszowa – Zalesiu.

Z taką wiedzą udałem się z początkiem 1992 roku do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z pytaniem, jakie czynności należy podjąć, aby doprowadzić do utworzenia uniwersytetu w Rzeszowie. Przyznam, że spotkałem się z wyjątkowo chłodnym przyjęciem, a pracownicy byli zaskoczeni przede wszystkim samym pomysłem. Dowiedziałem się też, że uczelni uniwersyteckich w Polsce jest wystarczająco dużo i że należy zadbać o to, aby rozwijać kadry naukowe tych już istniejących. Ostatni uniwersytet został powołany w roku 1985 w Szczecinie i uczelnia wyższa w żadnym innym większym mieście w Polsce nie ma zamiarów

przekształcenia się na uniwersytecką. Urzędnik poradził, aby Rzeszów, jeśli ma takie ambicje, myślał o przekształceniu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Akademię Pedagogiczną. [...]

Uważałem jednak za konieczne stworzenie na Podkarpaciu jakiejś instytucji, która zajmowałaby się tylko tą problematyką, i zgrupowanie tam najbardziej wpływowych osób w województwie – wtedy województwie rzeszowskim. Mając to na uwadze, udałem się w tym celu do wojewody **Kazimierza Ferenca**. [...] Przedstawiłem problematykę tworzenia uniwersytetu i trudności z tym związane, zaproponowałem również powołanie stowarzyszenia, którego celem byłoby utworzenie uniwersytetu w Rzeszowie. Byłem bardzo zaskoczony niezwykle przyjazną reakcją wojewody, który stwierdził, że jest to bardzo dobra inicjatywa i że popiera ją całym sercem. Jednocześnie uznał, że lepszym rozwiązaniem od powołania stowarzyszenia byłoby utworzenie fundacji, do której rady weszliby przedstawiciele samorządów województwa i władz miasta Rzeszowa oraz rektorzy uczelni wyższych. W trakcie rozmowy wymieniałem istniejące w Rzeszowie uczelnie wyższe, takie jak Wyższa Szkoła Pedagogiczna, dwie filie (UMCS w Lublinie i AR w Krakowie) oraz Politechnikę Rzeszowską, ale też wspominałem o Seminarium Duchownym, które – moim zdaniem

W Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego zgromadzono prawie 750 000 woluminów

– powinno mieć przedstawiciela w radzie fundacji. Ustaliliśmy również, że powołana fundacja nie będzie zawierała w swojej nazwie słowa „uniwersytet”, lecz będzie nosiła nazwę Fundacja Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie. [...]

Na pierwszym posiedzeniu Rady Fundacji przewidywałem wybór zarządu w składzie: Aleksander Bentkowski – społeczny dyrektor zarządu oraz zastępcy – **Janusz Gajda i Janina Wilk**. Pierwsze posiedzenie Rady Fundacji dokonało zmian, ponieważ już w maju 1993 roku odszedł wojewoda Kazimierz Ferenc, a jego miejsce zajął **Kazimierz Surowiec**. W późniejszym czasie skład Rady Fundacji zmieniał się każdorazowo po wyborach samorządowych oraz wraz ze zmianą rektora lub prorektora w uczelniach, które posiadały swojego reprezentanta w Radzie Fundacji. Na pierwszym posiedzeniu zgodnie podkreślano, że głównym celem fundacji jest powołanie uniwersytetu w Rzeszowie, a także zapewnienie finansowania inicjatyw podejmowanych przez fundację. Znalazienie rozwiązania problemu finansowania kosztów tworzenia uniwersytetu było niezwykle ważną kwestią, ponieważ fun-

dusz założycielski fundacji wynosił w dzisiejszym nominale zaledwie 1000 zł, na którą to kwotę złożyli się członkowie Rady Fundacji. Spontaniczne wypowiedzi członków rady wskazywały na to, że pozyskanie funduszy będzie niezwykle trudne. Wojewoda Kazimierz Surowiec oświadczył, że całym sercem popiera inicjatywę, sam był związany z uczelnią rzeszowską, ale w budżecie województwa nie przewidziano żadnych środków, które można by przeznaczyć na realizację celów fundacji, zwłaszcza że cele te są jeszcze nieokreślone. Mogłem wywnioskować z różnych wypowiedzi, że w rzeczywistości o powodzeniu inicjatywy tworzenia uniwersytetu będzie decydować zaangażowanie finansowe wyłącznie miasta Rzeszowa. [...]

Na kolejnym posiedzeniu zarządu fundacji przedstawiłem swoją propozycję możliwie szybkiego pozyskania wystarczającej liczby mieszkań, ponieważ mieszkanie wraz ze stosownym stanowiskiem na uczelni mogło być jedynym „wabikiem”, który skłoni profesora polskiego uniwersytetu do objęcia etatu, np. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. [...]

Moja propozycja była dużym zaskoczeniem z uwagi na jej niecodzienny charakter. Pojawiły się nawet wątpliwości, czy jest ona dopuszczalna od strony prawnej. Najważniejsze jednak było to, jak propozycję tę przyjmie pan prezydent M. Janowski, ponieważ dwóch rektorów jednoznacznie stwierdziło, że taka forma zapewnienia mieszkań byłaby bardzo poważnym „wabikiem” dla wielu. Pan prezydent M. Janowski oczywiście nie wyraził natychmiastowej aprobaty, co było całkowicie zrozumiałe, ale stwierdził dyplomatycznie, że propozycja jest warta rozważenia. Istotne jest to, że po przeprowadzonych konsultacjach w Radzie Rzeszowa uzyskałem informację, że fundacja może wystąpić o przekazanie jej działek pod budowę mieszkań w zabudowie szeregowej. [...]

W bardzo krótkim czasie rozpoczęliśmy budowę szeregówek. Firmę budowlaną realizującą inwestycję wyłonili inżynierowie **J. Lubas i M. Majewski** w uproszczonej procedurze przetargowej. Sama budowa przebiegała bardzo sprawnie i przy stosunkowo niskich kosztach.

Na posiedzeniach Rady Fundacji, które odbywały się raz na dwa–trzy miesiące, mogłem z satysfakcją mówić, że niebawem panowie rektorzy, a zwłaszcza rektor Włodzimierz Bonusiak, będą mieli do dyspozycji dziesięć domów w zabudowie szeregowej. Profesor przyjął tę wiadomość jako bardzo ważny argument w pozyskiwaniu kadry profesorskiej.

Wiedziałem, że pan rektor Bonusiak jest bardzo aktywny w poszukiwaniu profesorów. Zapowiedział, że zostanie utworzony nowy kierunek – archeologia – i uważał, że właśnie historia będzie tym kierunkiem, który jako pierwszy uzyska prawa habilitacyjne. [...]

W tym czasie wyniknął kolejny problem – biblioteka. [...] Pierwszym moim pomysłem była próba pozyskania budynku po dawnej fabryce obuwia, która znajdowała się w Rzeszowie, a następnie po fabryce wyrobów ze srebra. [...] Kolejną próbą było podjęcie kroków zmierzających do zakupu przez fundację rozpoczętej budowy dużego budynku „Ruchu”, znajdującego się w centralnym miejscu Rzeszowa. [...] Czas uciekał, a w Rzeszowie nie było żadnego obiektu budowlanego do nabycia, który nadawałby się na bibliotekę uniwersytecką. Poszukując innych możliwości, dowiedziałem się, że nieopodal budynku dzisiejszego rektoratu znajduje się nieczynna kotłownia, która ogrzewała sąsiednie bloki mieszkalne, a obok dosyć duży plac, wy-

korzystywany poprzednio jako skład węgla dla tej kotłowni. Inżynier Lubas i inżynier Marek Majewski stwierdzili, że w tym miejscu można usytuować budynek biblioteki. [...] Zwróciłem się do czterech wybitnych architektów miasta Rzeszowa z zapytaniem, czy któryś z nich podejmie się wykonania projektu budowlanego biblioteki wraz z uzyskaniem zezwolenia na jej budowę. [...] Otrzymałem odpowiedź jedynie od dwóch architektów – inżyniera dr. **Rybki** i inżyniera dr. **Majki**. Obaj byli pracownikami Politechniki. [...] Muszę podkreślić, że architekt S. Majka bardzo szybko wykonał projekt budowlany biblioteki i projekt ten został złożony w Wydziale Architektury Urzędu Miasta Rzeszowa z prośbą o wydanie pozwolenia na budowę. Natomiast ja zająłem się poszukiwaniem środków na rozpoczęcie budowy, tak aby zaawansowanie jej realizacji wyniosło 25–30%. [...]

Okazało się że kolega **Janusz Dobrosz** jest przewodniczącym fundacji polsko-niemieckiej, za pośrednictwem której rząd niemiecki finansuje odbudowę obiektów zabytkowych na terenach odzyskanych. Zdarza się również, że z tej fundacji można uzyskać dofinansowanie na budowę obiektów kulturalnych. [...] Poinformowałem więc przewodniczącego, że na germanistycie WSP znajduje się pokaźna biblioteka wydawnictw literatury niemieckiej. Są to zazwyczaj darowizny uczelni niemieckich i – w przypadku uzyskania przez fundację dofinansowania na budowę biblioteki uniwersyteckiej w Rzeszowie – zbiory te znalazłyby się oczywiście w tej bibliotece, a jedna z sal nosiłaby nazwę Sali imienia Goethego. [...] Ku mojej olbrzymiej radości otrzymałem telefonicznie wiadomość, że fundacja dofinansuje inwestycję w kwocie 25 mld złotych w poprzednim nominale, ale pod warunkiem uzyskania zezwolenia oraz rozpoczęcia budowy biblioteki jeszcze w 1994 roku. [...]

Zezwolenie na budowę biblioteki uniwersyteckiej w Rzeszowie wydano 22 grudnia 1994 roku, następnie zostało ono przesłane faksem do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w Warszawie, którego dyrektorem była wówczas moja żona Danuta. Oczywiście jeszcze tego samego dnia przesłałem faksem kopię zezwolenia na budowę na adres fundacji, którą kierował Janusz Dobrosz. Dyrektora **Pokrywkę** telefonicznie poinformowałem, że mamy pozwolenie, i bardzo proszę go o formalne rozpoczęcie budowy biblioteki.

Byłem bardzo szczęśliwy, że 24 grudnia 1994 roku udało się rozpocząć budowę biblioteki uniwersyteckiej w Rzeszowie, co sprawia, że utworzenie uniwersytetu w naszym mieście staje się coraz bardziej realne. [...]

W 1995 roku siedziba biblioteki została doprowadzona do stanu surowego otwartego i przekazana przez Fundację Wyższej Szkoły Pedagogicznej, która wystąpiła o dotację do Ministerstwa Edukacji i Szkolnictwa Wyższego na dokończenie budowy, a minister **Aleksander Łuczak** dotrzymał obietnicy. W kolejnych latach inwestycja była kontynuowana już jako przedsięwzięcie Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a ja mogłem w Radzie Szkolnictwa Wyższego poinformować, że w Rzeszowie powstaje nowa, piękna biblioteka uniwersytecka. [...]

Miałem satysfakcję, że zorganizowana w Rzeszowie inicjatywa szybkiego pozyskiwania profesorów poprzez oferowanie im mieszkań w zabudowie szeregowej sprawdziła się doskonale.

Prawdopodobnie akceptacja tych okoliczności spowodowała, że pan prezydent M. Janowski i Rada Miasta Rzeszowa, na wniosek fundacji, przekazali kolejną działkę na osiedlu Ziemowit pod budowę podobnej liczby szeregówek jak za pierwszym razem.

Oczywiście ogromny ciężar organizacji tego przedsięwzięcia wzięli na swoje barki inżynierowie J. Lubas i M. Majewski. Obaj nie pobierali żadnego wynagrodzenia za swoją pracę, a ja naiwnie uważałem, że jest to zupełnie naturalne, ponieważ uczestniczą w tworzeniu wielkiego wydarzenia, jakim było powstanie uniwersytetu w Rzeszowie.

Dzisiaj zarzucam sobie, że nie pamiętałem o tym, aby tych dwóch wielkich społeczników w jakiś sposób uhonorować, a przynajmniej uroczystie im podziękować, przedstawić Radzie Fundacji albo w inny sposób udokumentować, jak wielką pracę oraz jak wiele – właśnie oni, zupełnie bezinte-

resownie – włożyli w realizację celów fundacji. Niestety, jeden przed, a drugi w krótkim czasie po powołaniu uniwersytetu w Rzeszowie zmarli. [...]

W 2000 roku do Rady Fundacji zaproszono posła **Stanisława Zajęca**, który był jednocześnie wicemarszałkiem Sejmu. Kolegę Zajęca znałem od dawna, ponieważ przed 1989 rokiem był najpierw sędzią, a potem adwokatem w Jaśle, a z racji wykonywanego zawodu mieliśmy stosunkowo częste kontakty. Później, gdy znaleźliśmy się w Sejmie – on w ramach klubu AWS, a ja PSL – żyliśmy w przyjaźni i łączyło nas wiele wspólnych poglądów, także w zakresie polityki. Spotykaliśmy się na każdym posiedzeniu Sejmu, a kiedy został członkiem Rady Fundacji, bardzo często rozmawialiśmy właśnie o przyszłym uniwersytecie w Rzeszowie.

Oczywiście wcześniej informowałem go o naszych zamiarach i wiedział, jak zaawansowane są starania. Na bieżąco był zorientowany, jakie są nasze osiągnięcia, zwłaszcza że buduje się bibliotekę, a WSP uzyskuje kolejne uprawnienia do nadawania stopnia doktora. Zupełnie naturalne było, że prosiłem go, aby zechciał – być może za pośrednictwem **Mariana Krzaklewskiego**, który był tak naprawdę „szarą eminencją” rządu premiera **Jerzego Buzka** – nakłonić Ministerstwo Edukacji do wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą dotyczącą utworzenia uniwersytetu w Rzeszowie z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Filii UMCS w Lublinie oraz Filii Akademii Rolniczej w Krakowie, pomimo że WSP nie posiadała jeszcze drugiego uprawnienia habilitacyjnego. Niestety, przyznał mi, że niewiele wskórał. Wtedy wpadłem na pomysł, aby rozważyć powołanie uniwersytetu nie w drodze ustawy przygotowanej przez rząd, lecz w drodze inicjatywy sejmowej. Stanisław Zajęca postanowił sprawdzić w swoim klubie, zresztą największym w Sejmie i w praktyce decydującym o ostatecznych rozstrzygnięciach

parlamentarnych, czy taka koncepcja powołania uniwersytetu jest możliwa. Dosłownie na drugi dzień po naszej rozmowie poinformował mnie, że powinno się to udać i że jego kolega z klubu, przewodniczący Komisji Edukacji, stwierdził, iż jeśli będzie zgoda rządu, to nawet nie będzie się zwracał o opinię do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Ustaliśmy, że ja napiszę projekt ustawy, który był wyjątkowo krótki i prosty. Staszek będzie sprawozdawcą wniosku, a ja jego zastępcą. On zbierze podpisy pod projektem ustawy w swoim klubie, ja w swoim, a Wiesław Ciesielski w klubie SLD. Zebraliśmy sto kilkadziesiąt podpisów, a Staszek zadbał o to, aby możliwie szybko odbyło się pierwsze czytanie ustawy w Sejmie. W komisji nie było żadnych problemów, ponieważ przedstawiciel Ministra Edukacji nie sprzeciwił się ustawie. Zaraz po przerwie wakacyjnej, 1 września 2001 roku, Uniwersytet Rzeszowski rozpoczął przygotowania do pierwszego roku akademickiego, a pierwszym jego rektorem został powołany przez ministra profesor Tadeusz Lulek.

* * *

Przedstawiłem tutaj historię tworzenia uniwersytetu tak, jak ją zapamiętałem, ponieważ nie rejestrowałem na bieżąco poszczególnych wydarzeń i faktów związanych z tą inicjatywą. Moje osobiste zaangażowanie w realizację tego celu było na tyle duże, że nie potrafiłem wymazać z pamięci ani najbardziej przyjemnych i sympatycznych momentów, ani przykrych rozczarowań, które towarzyszyły tym siedmiu latom zabiegów, starań i pracy. Nie przypuszczałem, że niektóre zabiegi i przedsięwzięcia okażą się tak prozaiczne i tak odległe od nobliwości oraz powagi właściwej uczelniom akademickim.

Działaliśmy w imię nadrzędnego celu – Uniwersytetu Rzeszowskiego

Ks. biskup Kazimierz Górny

Koncepcja budowy Uniwersytetu Rzeszowskiego, zgodnie z moją wiedzą, ma długą historię. Po raz pierwszy była podnoszona jeszcze w latach 70. XX w. przez ówczesne władze polityczne, szczególnie w okresie, kiedy wysoką pozycję w organach partyjnych zajmował **Władysław Kruczek**. Myślano wówczas o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego na bazie filii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Rzeszowie.

W latach 90. XX w. sytuacja była diametralnie inna. Doszło do zjednoczenia grupy osób reprezentujących różne środowiska, ale mających na celu budowę uniwersytetu w Rzeszowie. W grupie tej były osoby o różnych poglądach i zawodach, jednak przekonane do tego, że prawdziwe centrum regionalne musi mieć taką jednostkę. Byli tam między innymi: **Tadeusz Markowski** – rektor Politechniki Rzeszowskiej, **Zbigniew Sobolewski** – prorektor Filii UMCS w Rzeszowie, **Adam Czudec** – dziekan Wydziału Zamiejscowego Akademii Rolniczej w Krakowie i oczywiście rektor naszej WSP – **Włodzimierz Bonusiak** oraz jego współpracownicy, prorektorzy: **Waldemar Furmanek** i **Stanisław Sagan**. Grupa ta stanowiła „naukową nogę” idei. Jednak szybko okazało się, że podstawowy cel, a więc budowa uniwersytetu, jest możliwy do osiągnięcia po odpowiednim wzmocnieniu kadrowym ośrodka. Wymagało

Ks. bp Kazimierz Górny podczas inauguracji roku akademickiego 2012/2013

to jednak uzyskania szerokiego poparcia społecznego, przede wszystkim ze strony władz Rzeszowa z ówczesnym prezydentem **Mieczysławem Janowskim** na czele. Trzeba było również uzyskać poparcie zewnętrzne. O to zabiegali wszyscy, którym idea ta leżała na sercu – parlamentarzyści: **Aleksander Bentkowski**, **Stanisław Zając**, **Józef Górny**, a później także **Wiesław Ciesielski**, jak również ówczesny biskup rzeszowski. Parlamentarzyści, nawet jeśli kierowali się własnymi interesami lub koncepcjami – jak na przykład W. Ciesielski, który z powodów politycznych (wyborczych) chciał opóźnić powstanie uczelni – potrafili podporządkować się wspólnemu planowi działania w imię nadrzędnego

celu. Ludzie zjednoczyli się wokół idei budowy uniwersytetu w mieście, ponieważ uważali go za namacalny symbol nobilitacji ośrodka, jego awansu do elitarnego grona miast wojewódzkich, szczególnie po reformie administracji. To właśnie dlatego ta idea cieszyła się tak dużą popularnością i wykraczała ponad wszelkie podziały. Miała niezwykłą moc jednoczenia ludzi. Wszyscy działaliśmy w swoich środowiskach, zdobywając poparcie dla tej koncepcji. To nie była praca, to była przyjemność tworzenia w niepowtarzalnej atmosferze szczęścia i radości. Ja sam zaangażowałem się w tę koncepcję, ponieważ rozumiałem ją jako działalność na rzecz regionu i jego mieszkańców. Przez wiele lat

pracowałem w Krakowie przy kościele św. Anny, gdzie gromadzili się pracownicy Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Akademii Górniczo-Hutniczej oraz innych uczelni wyższych. Dzięki temu poznałem środowisko naukowe, zrozumiałem i doceniłem rolę naukowców w budowaniu wspólnoty oraz tworzeniu szans rozwoju dla społeczeństwa. Do nauki i świata naukowców przekonał mnie ksiądz kardynał Karol Wojtyła – i tak już zostało. Poza wszystkim Kościół zawsze niósł w sobie ideę popularyzowania wiedzy oraz tworzenia uniwersytetów. Nie robiłem więc niczego nowego ani wyjątkowego. W Rzeszowie był to mój obowiązek – kontynuacja wcześniejszych działań, przeniesiona jedynie w nieco inny wymiar. Tym bardziej potrzebna, bo dająca większe szanse mieszkańcom peryferyjnie położonego i ubogiego województwa. Chodziło o młodych nie tylko z Polski, lecz także z sąsiednich regionów Ukrainy i Słowacji. Walczyliśmy o stworzenie centrum, które by przyciągało, a także inspirowało do tworzenia nowych inicjatyw. Początkowo chodziło o wzmocnienia ośrodka, sprowadzenie do miasta nowych pracowników naukowych oraz uruchomienie nowych kierunków studiów, a więc o wzbogacenie potencjału ludzkiego. Jednocześnie konieczna była rozbudowa zaplecza materialnego – Biblioteki Głównej UR i infrastruktury dydaktycznej. Działania te realizowali rektorzy we współpracy z samorządem, ponieważ to właśnie miasto Rzeszów przekazywało mieszkania, budynki na cele dydaktyczne, działki pod inwestycje itp. W tym zakresie aktywność władz miejskich, na czele z prezydentem **Mieczysławem Janowskim**, jest wręcz trudna do przecenienia – działanie na rzecz ośrodka akademickiego nie było przecież zadaniem własnym samorządu. Na początku dominowała idea utworzenia jednej, wspólnej struktury uniwersyteckiej obejmującej wszystkie

rzeszowskie uczelnie, w tym również Politechnikę Rzeszowską. Ta koncepcja utrzymywała się bardzo długo. Ludzie spotykali się i dyskutowali nad tym, jak najlepiej wykorzystać istniejący potencjał – zarówno majątek, jak i kadry – aby możliwie najszybciej doprowadzić do powstania uczelni. Ta jedność była niesamowita. Powstanie uniwersytetu w Rzeszowie było wielkim świętem – nie tylko dla jego twórców, ale przede wszystkim dla społeczności miasta i regionu.

Zasada była taka, że za kwestie merytoryczne odpowiadali rektorzy. To oni dbali o to, aby do miasta trafiali ludzie perspektywiczni, dający możliwość budowania w przyszłości zrębów nowych kierunków, rozbudowywania oferty dydaktycznej oraz – co ogromnie ważne – uzyskiwania uprawnień akademickich. Okazało się, że największe możliwości rozwoju i absorbowania wypracowywanych pomysłów miała WSP, która jako uczelnia humanistyczna była bardziej sterowalna, łatwiejsza do rozbudowy i mniej kosztochłonna. Dynamiczny rozwój tej uczelni, widoczny szczególnie w latach 90. XX wieku, sprawił, że to właśnie ona stała się centrum, wokół którego ostatecznie zdecydowano się budować uniwersytet. Politechnika postanowiła zachować samodzielność organizacyjną i z czasem coraz wyraźniejsze stawało się, że nowa struktura powstanie na bazie WSP, Filii UMCS oraz struktur krakowskiej AR na Zalesiu. Zanim jednak doszło do zmiany tej koncepcji zakładano, że rektorem nowej uczelni zostanie przedstawiciel najstarszej i do końca XX wieku największej rzeszowskiej uczelni, czyli Politechniki.

W tym samym czasie dyskutowano również nad pomysłem utworzenia w strukturach uniwersyteckich Wydziału Teologicznego, na wzór rozwiązania przyjętego w Opolu. Były nawet prowadzone konsultacje w tej sprawie, ale szybko okazało się, że w tym momencie w mieście nie było wystar-

czającego potencjału kadrowego do budowy takiej jednostki. Konieczne byłoby jej organizowanie od podstaw, co wymagałoby czasu oraz znacznych środków finansowych. Zamiast wspierać proces tworzenia uniwersytetu, mogłoby to stać się dodatkową przeszkodą. Z tego powodu zrezygnowano z realizacji tej idei.

Już na etapie organizowania nowej uczelni (po ogłoszeniu ustawy w Sejmie i Senacie oraz podpisaniu jej przez Prezydenta RP) pojawiło się wiele problemów. Najpoważniejsze dotyczyły majątku należącego wcześniej do Wydziału Zamiejscowego Akademii Rolniczej w Rzeszowie, zwłaszcza przejęcia Zalesia. Walczyliśmy o to wszystkimi możliwymi kanałami, także za pośrednictwem biskupa i rektora **Tadeusza Pieronka** (chodzi o Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie, której był rektorem w latach 1998–2004). Na moją prośbę rozmawiał on z ówczesnymi władzami Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja. Wcześniej zabiegaliśmy również o przejęcie majątku UMCS, ale w tym przypadku nie było aż tak dużego oporu.

Kiedy Uniwersytet już powstał, rozpoczęła się debata nad jego patronem. Jak wiadomo, władze UR zdecydowały o wyborze Świętej Królowej Jadwigi na patronkę uczelni, co ostatecznie stało się faktem. Zgodnie ze słowami ówczesnego rektora decyzja ta była wyrazem uznania dla działalności Jadwigi, która poświęciła cały swój majątek na odbudowę Uniwersytetu w Krakowie. Była ona postrzegana jako symbol poświęcenia i działań podejmowanych dla dobra całej społeczności. Rzeszów dokonał dobrego wyboru, a o wspomnianych wydarzeniach warto pamiętać szczególnie w 25. rocznicę utworzenia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Refleksje na srebrny jubileusz Uniwersytetu Rzeszowskiego

Mieczysław Janowski

Gdy w roku 1991 podejmowałem się służby dla Rzeszowa jako prezydent miasta, miałem świadomość ogromu wyzwań, które stawiane były przed samorządem miejskim. Potrzeb było bardzo wiele, trudności co niemiara, zaś pieniędzy, które mieliśmy do dyspozycji, nie starczało na rozwiązanie licznych bolączek i sprostanie – słusznym skądinąd – oczekiwaniom ludzi, u których radości z niedawnego rozstania się z systemem komunistycznym towarzyszyły pragnienia możliwie szybkiej poprawy warunków życia. Rzeszów był wówczas jednym z 49 miast wojewódzkich. O uniwersytecie mogliśmy tylko marzyć.

W srebrną rocznicę utworzenia naszej Alma Mater chciałbym skupić się na kwestiach uniwersyteckich naszego miasta, zauważając równocześnie, iż pozostałe (i inne jeszcze) z „kamieni milowych” rozwoju Rzeszowa zazębiają się z jego akademickością.

Mimo iż szkolnictwo wyższe nie jest zadaniem samorządu lokalnego, to zarówno Zarząd Miasta Rzeszowa, z prezydentem na czele, jak i Rada Miasta byli świadomi tego, że istnieje konieczność materialnego wspierania działań prowadzących do powstania uniwersytetu. Miały więc miejsce różnego rodzaju donacje na rzecz istniejących w Rzeszowie szkół wyższych. Były to m.in. mieszkania i pożyczki dla nauczycieli akademickich, a także obiekty takie jak przedszkole przy ul.

Grunwaldzkiej (przekazane na potrzeby Filii UMCS) oraz nieruchomości po zlikwidowanej kotłowni przy obecnej ul. Pigoń, na której działce wzniesiono bibliotekę.

Za szczególnie ważne uznają utworzenie Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie (FROA), która została ustanowiona 23 marca 1993 r. Jej celem było tworzenie realnych podstaw do powołania w Rzeszowie uniwersytetu oraz wspomaganie rzeszowskiego ośrodka akademickiego. Z aktu notarialnego (zawartego przed panią notariusz **Teresą Panek-Wiśniowską**) dowiadujemy się,

że założycielami fundacji byli: **Kazimierz Ferenc** – wojewoda rzeszowski, **Mieczysław Janowski** – prezydent Rzeszowa, ks. bp **Kazimierz Górny** – ordynariusz diecezji rzeszowskiej, **Aleksander Bentkowski** – poseł na Sejm, **Jan Rejman** – przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa, **Andrzej Dec** – przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Rzeszowskiego, prof. **Kazimierz Sowa** – rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, prof. **Stanisław Kuś** – rektor Politechniki Rzeszowskiej, prof. **Zbigniew Sobolewski** – prorektor Filii UMCS w Rzeszowie oraz doc. **Marek**

Prezydent Aleksander Kwaśniewski podpisuje ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego,

4 lipca 2001 r.

W kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
tuż po podpisaniu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego

Zin – prorektor filii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Pierwszym przewodniczącym Rady Fundatorów został ks. bp Kazimierz Górny, zaś dyrektorem zarządu A. Bentkowski. Po kilku miesiącach ksiądz biskup zrezygnował z powierzonej mu funkcji i Rada Fundatorów powołała mnie na swego przewodniczącego. Później, po erygowaniu w roku 1993 w Rzeszowie Wyższego Seminarium Duchownego, do Rady Fundatorów dołączył także rektor tej uczelni – ks. dr hab. Jerzy Buczek. Wszystkie te funkcje były pełnione społecznie. Moim następcą

został w roku 1999 kolejny prezydent Rzeszowa – Andrzej Szlachta, który kontynuował to dzieło. Historię pierwszych 15 lat działalności FROA przedstawiono w pracy *Historia Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie w latach 1993–2008* autorstwa M. Hołojucha.

Głównym donatorem FROA był samorząd Rzeszowa. Pragnę więc po raz kolejny bardzo serdecznie podziękować radnym I i II kadencji za ten niebagatelny wkład w powstanie Uniwersytetu Rzeszowskiego, za akceptację moich propozycji w tej sprawie. Chciałbym nadto w sposób szcze-

gólny podziękować nieżyjącemu już dr. **Stanisławowi Majce** – radnemu w latach 1994–1998, który jako architekt opracował projekt obecnej Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Przy finansowaniu tej inwestycji pomocne były także środki Fundacji Polsko-Niemieckiej Pojednanie. Za działania w tym zakresie po stronie niemieckiej wyrażam wdzięczność pani dr **Barbarze Diel** z Bielefeldu, partnerskiego miasta Rzeszowa.

Wiadomo było, że filarem nośnym przyszłego uniwersytetu w Rzeszowie będzie WSP. Zakładaliśmy, że dołączą do niej także filia lubelskiego UMCS oraz wydział zamiejscowy krakowskiej Akademii Rolniczej. Przypominę, że w tym samym czasie trwały starania o utworzenie Uniwersytetu Zielonogórskiego, również na bazie tamtejszej WSP. Tam zastosowano rozwiązanie, które również nam proponowano – w składzie ich uniwersytetu znalazła się Politechnika Zielonogórska. Politechnika Rzeszowska początkowo akceptowała takie rozwiązanie, jednak po przeprowadzonym referendum nie było już na to zgody.

Działania wiodące nas do celu, jakim był Uniwersytet Rzeszowski, były systemowe. Obejmowały one bardzo istotny wymiar merytoryczny, związany z opracowaniem założeń i struktury przyszłego uniwersytetu z uwzględnieniem kryteriów i wytycznych Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego dotyczących potencjału naukowego, mierzonego m.in. odpowiednią liczbą profesorów i doktorów habilitowanych, posiadaniem uprawnień do nadawania stopni naukowych w co najmniej 6 dyscyplinach oraz prowadzeniem badań naukowych na wysokim poziomie itd. Oczywiście ważna była także oferta dydaktyczna, obejmująca wielość kierunków studiów i możliwość kształcenia na różnych poziomach, począwszy od studiów licencjackich. Nie bez znaczenia pozostawało także zaplecze organizacyjne, w tym baza lokal-

wa (budynki, sale dydaktyczne, laboratoria, domy studenckie), biblioteka oraz dostęp do zasobów naukowych itp. W roku akademickim 2000/2001 na 23 kierunkach w trzech wymienionych uczelniach rzeszowskich studiowało ok. 19 800 studentów. Jeśli chodzi o kadre, to na pierwszym etapie zatrudnionych było 71 profesorów, 101 doktorów habilitowanych, 289 doktorów i 514 pozostałych nauczycieli akademickich. Przewidywano, że w ciągu pierwszego roku na uniwersytecie zajdą istotne zmiany strukturalne i zostaną powołane nowe kierunki kształcenia. W perspektywie roku 2005 zakładano, że w wyniku rozwoju uniwersytetu w Rzeszowie będzie kształcił ok. 25 tys. studentów na 30 kierunkach i będzie funkcjonował w ramach 12 wydziałów. W tym miejscu chcę gorąco podziękować wszystkim pracownikom (w tym kanclerzom) trzech uczelni, a zwłaszcza rzeszowskiej WSP, którzy byli najbardziej zaangażowani w przygotowanie stosownych analiz i dokumentów. W sposób szczególny chciałbym te podziękowania zaadresować do prof. **Kazimierza Sowy** (rektora WSP w latach 1990–1996) i prof. **Włodzimierza Bonusiaka** (rektora tej uczelni w latach 1996–2001) oraz współpracujących z nimi prorektorów.

Starliśmy się tworzyć dobry klimat wokół naszej idei. Stąd liczne rozmowy z władzami lubelskiego UMCS, które reprezentowali rektorzy: prof. **Kazimierz Goebel** i prof. **Marian Harasimiuk**, oraz z rektorem krakowskiej Akademii Rolniczej prof. **Kazimierzem Kosiniakiem-Kamyszem**. Rozmawialiśmy także z władzami Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego rektor prof. **Aleksander Koj** deklarował pomoc kadrową dla przyszłego UR, co potwierdzał również jego następca prof. **Franciszek Ziejka**.

Zapoznaliśmy się również z doświadczeniami Opola (tam uniwersytet zaistniał już w roku 1994). Ówczesny biskup opolski ks. prof. **Alfons Nossol** podczas serdecznego spotkania, w którym uczestniczyłem wraz z ks. biskupem **Kazimierzem Górnym**, przekazał nam wiele cennych uwag. Należało więc tworzyć klimat zrozumienia dla uniwersyteckich ambicji Rzeszowa zarówno wśród władz UMCS w Lublinie, jak i w krakowskiej Akademii Rolniczej, przy świadomości, że powstający uniwersytet w Rzeszowie będzie w pewnym stopniu stanowił dodatkową konkurencję dla Krakowa i Lublina. Były nadto kwestie majątkowe związane z mieniem Filii UMCS i Wydziału Zamiejscowego AR. Udało się jednak znaleźć polubowne rozwiązania, chociaż nie było to łatwe. Wykorzystaliśmy także doświadczenia zespołu kierowanego przez prof. **Lesława Grzegorzycy** przy uruchamianiu w Rzeszowie kształcenia lekarzy w ramach filii krakowskiej Akademii Medycznej.

W naszym kraju uniwersytet tworzy się mocą ustawy. Należało zatem zadbać o przekonanie posłów i senatorów oraz ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Przypomnę tutaj, iż od jesieni 1997 byłem senatorem RP i przewodni-

czyłem Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Rządem koalicji AWS i Unii Wolności kierował wówczas prof. **Jerzy Buzek**. Gdy procedowano równoległe ustawy dotyczącą utworzenia Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz ustawę odnoszącą się do wspomnianego już Uniwersytetu Zielonogórskiego, szukaliśmy sojuszników ze wszystkich stron sceny politycznej. To się powiodło, udało się bowiem zbudować swoisty sojusz ponad podziałami partyjnymi, w czym owocnie pomagał ks. biskup Kazimierz Górny. Zneutralizowaliśmy próbę przesunięcia terminu uchwalenia ustawy na czas po wyborach parlamentarnych (jak chcieli niektórzy poławie SLD, przewidując przegraną AWS). Ostatecznie zwyciężyła swoicie rozumiana racja stanu, a poseł **Wiesław Ciesielski** włączył się w bieżące prace nad ustawą. Dziękujemy mu za to. Mieliśmy również wsparcie ze strony premiera oraz szefa klubu AWS **Mariana Krzaklewskiego**.

Wielkie zaangażowanie w sprawę naszego uniwersytetu przejawiał ówczesny wicemarszałek Sejmu **Stanisław Zajac**. Aby przygotować wszystkie detale, bardzo często obaj prowadziliśmy rozmowy z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego prof. **Edmundem Wittbrodtem** (który też był senatorem) i jego zastępcą prof. **Jerzym Zdradą**. Jako pewną ciekawostkę podam informację, że posłem sprawozdawcą był pan **Mirosław Swoszowski**, absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie.

Ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego przyjęto 7 czerwca 2001 r. Obradom Sejmu przewodniczył marszałek **Maciej Płażyński**. Za głosowało 388 posłów, przeciw – 6 i wstrzymało się od głosu – 8 posłów.

W senacie, który 22 czerwca 2001 r. rozpatrywał tę ustawę, obradom przewodniczył wicemarszałek **Donald Tusk**. Senatorem sprawozdawcą był również absolwent rzeszowskiej WSP (a później także jej pracownik) **Jerzy Borcz**. Za głosowało 65 senatorów, przeciw – 3, wstrzymało się 2. Szczegóły interesującej debaty sejmowej i senackiej, której przysłuchiwali się nasi rektorzy, można znaleźć w archiwach internetowych Sejmu i Senatu.

Pierwszym rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego został prof. Tadeusz Lulek. Funkcje prorektorów objęli: prof. **Halina Zięba-Załucka** i prof. **Adam Czudec**. Dziękuję im za rozpoczęcie w Rzeszowie szlachetnej sztafety uniwersyteckiej, służącej nauce i edukacji.

Podpisanie tej ustawy przez prezydenta **Aleksandra Kwaśniewskiego** miało uroczysty charakter i odbyło się 4 lipca 2001 r. w Pałacu Prezydenckim. Pozwolę sobie przytoczyć fragment wypowiedzi Prezydenta:

„To dzięki inicjatywie i porozumieniu przedstawicieli środowiska akademickiego i władz regionu podkarpackiego powstaje nowy uniwersytet. O prestiżu otaczającym wyższe uczelnie, o ich roli i znaczeniu w życiu kraju, w tym gronie, a właściwie w ogóle w Polsce, nikogo nie trzeba przekony-

„Zawsze działałem na rzecz Uniwersytetu Rzeszowskiego” – wielokrotnie mówił senator Mieczysław Janowski

wać. Przecież nieprzypadkowo mówi się o nich Alma Mater – matka karmicielka. W tradycji honor utworzenia uniwersytetu wiąże się ze zwiększonymi wymaganiami. Nie tylko zmienia się nazwa, organizacja pracy i władze uczelniane, to jest nowa jakość. [...] Uniwersytet Rzeszowski otworzy nowe możliwości pracy dla uczonych, jak i stwarza warunki edukacji akademickiej na poziomie uniwersyteckim dla uzdolnionej młodzieży, która mieszka na Podkarpaciu i w okolicach. Jest jeszcze jedno zadanie, które nie można pominąć. Z racji umiejscowienia uniwersytetu w Rzeszowie młodzieży z Ukrainy, Słowacji i Węgier będą podejmowali tam studia, już to sygnalizują. W programach badawczych chcą uczestniczyć naukowcy z tych krajów. Mam nadzieję, że powstający uniwersytet będzie miał ożywczy wpływ na współpracę Polski z państwami tego właśnie regionu.

Marzenie się spełniło. Dziś, w 25. rocznicę uchwalenia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego, możemy wyrazić ogromną radość z tego, że uczelnia istnieje i należy do **elitarnej grupy uniwersytetów klasycznych, tzw. bezprzymiotnikowych**. Jest to w dalszym ciągu wiek młodzieńczy. Na dostojności uniwersyteckiej „ligi bluszczowej” przyjdzie jeszcze trochę poczekać, ale dążyć trzeba.

Chciałbym najserdeczniej podziękować wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do powstania naszego uniwersytetu – tym wspomnianym przeze mnie oraz tym, których nie wymieniłem, a są w moim sercu. Myślę tu o kadrze nauczycieli akademickich – zarówno tych obecnych, jak i tych, którzy są już na emeryturze bądź w Domu Ojca. Myślę tu o bliskich mi studentach. To wy, drodzy młodzi Przyjaciele, jesteście swoistą kwintesencją uczelni. Zdobycie wiedzy i kształtowanie swoje charaktery, wlatując ponad poziomy przeciętności czy bylejakości. Twórzcie ze

swoimi profesorami relacje „mistrz – uczeń”, bo one przyniosą plon. Myślę tu również o innych pracownikach uniwersytetu, o tych, którzy dbają o bibliotekę, o tych, którzy troszczą się o sprawną administrację czy zajmują się różnorakimi sprawami technicznymi – bez Waszej solidnej pracy, Szanowni Państwo, mielibyśmy totalny nieład.

Mam także prośbę do Rady Uniwersytetu o wszechstronne wspieranie uczelni. Do podkarpackich parlamentarzystów, niezależnie od opcji politycznej, apeluję o skuteczne wspomaganie naszego uniwersytetu.

Proszę pozwolić, że na koniec wyrażę uznanie dla całej Wspólnoty Akademickiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Odczuwam dumę z rozlicznych osiągnięć naukowych i artystycznych, sportowych i kulturalnych, z coraz lepszych efektów pracy dydaktycznej, a także z poszerzającego się umiędzynarodowienia i rozległych kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. To jest prawdziwa dumą, ale nie pycha. Tak, doprawdy wiele już osiągnięto, jednak im więcej udało się zrobić, tym wyraźniej widać, ile jeszcze pozostaje do zrobienia i ile można jeszcze osiągnąć. Uczynmy więc to dla nas samych i dla przyszłych pokoleń.

Na ręce Jego Magnificencji prof. dr. hab. Adama Reicha i Państwa Prorektorów kieruję przeto serdeczne, jubileuszowe gratulacje oraz najlepsze urodzinowe życzenia:

PLURIMOS ET FRUCTOSOS ANNOS!

Niech Patronka Uniwersytetu – Święta Jadwiga Królowa – otacza swoją pieczę całą Społeczność Uniwersytetu Rzeszowskiego!

Decyzji nie żałuję (fragment ze wspomnień z lat pięćdziesiątych ub. wieku)

Tadeusz Lulek

W połowie lat pięćdziesiątych coraz częściej myślałem o zamianie Poznania na inne miasto. Nadmiar kadry profesorskiej na UAM nasuwał mi myśl o przeniesieniu się do mniejszego ośrodka, z większymi możliwościami pozyskania młodszych współpracowników naukowych. Wraz z Barbarą, też fizykiem po habilitacji, profesorem UAM, przenosimy się do Rzeszowa, gdzie właśnie trwają usilne starania lokalnej społeczności o utworzenie uniwersytetu. Podejmujemy pracę w Instytucie Fizyki WSP.

Spotkanie rektorów seniorów (6 czerwca 2016 r.), zorganizowane przez prof. Sylwestra Czopka z okazji 15-lecia UR.
Od lewej stoją profesorowie: Sylwester Czopek, Aleksander Bobko, Stanisław Uliasz, Włodzimierz Bonusiak oraz Tadeusz Lulek

W Poznaniu zdążyłem już wypromować dwóch doktorów z Rzeszowa, a tu otwierają się dalsze możliwości, gdyż Instytut Fizyki uzyskuje uprawnienia do nadawania stopnia doktora wkrótce po naszym przybyciu, a co istotne, nie brak młodych uzdolnionych studentów, chętnych do podjęcia kariery akademickiej, zdobywających stopnie naukowe przy naszym współdziałaniu. Wymarzona sytuacja do tworzenia zespołów badawczych z fizyki w Rzeszowie. Latem 2001 roku powstaje Uniwersytet Rzeszowski.

W takiej właśnie sytuacji niespodziewanie spotyka mnie zaszczytna propozycja władz Podkarpacia, których ustawową rolą jest zaproponowanie ministrowi szkolnictwa wyższego kandydatury na rektora nowego uniwersytetu. Czy zgadzam się wystąpić jako kandydat? Moja ówczesna pozytywna decyzja była zwykłą pochodną znanych z literatury wizji: oto otrzymuję szansę, aby choć w drobnym stopniu współuczestniczyć w realizacji wizji Wieszcza „byśmy ten Pański dźwignęli świat”, a ponadto poczuwam się zarówno do wiedzy, jak i siły, aby to zrobić w miarę dobrze. Dzisiaj, po upływie ćwierćwiecza, jestem dumny ze swej ówczesnej decyzji, że bez lęku podjąłem się trzymania sterów Uniwersytetu Rzeszowskiego w pierwszym roku jego istnienia.

Przypomnę więc moje ówczesne postrzeganie tego uniwersytetu. Wiedziałem oczywiście, że elity Podkarpacia, a więc zarówno wszystkie partie polityczne, niezależnie od zróżnicowanych czy wręcz antagonistycznych programów, jak też władze samorządowe, kościelne oraz lokalne media, autentycznie czują potrzebę zorganizowania uniwersytetu i w różnorodny sposób ofiarnie przyczyniają się do jego powstania i umacniania w wymiarze politycznym, regionalnym, lokalizacji niezbędnych obiektów, promocji społecznej itp. Natomiast jeśli chodziło o lokalną społeczność akademicką, to różniła się ona od tej znanej mi z UAM. Owszem, zdarzały się przypadki autentycznych relacji mistrz – uczeń – z mądrymi mistrzami i chętnymi uczniami – ale były to zbyt rzadkie „rodzynki w ciście”, aby móc mówić o społeczeństwie obywatelskim. Przeciwnie, zbyt często poważaniem należnym samodzielnym autorytetom intelektualnym cieszyli się czy to „docenci marcowi” (tu nie było żadnego odium), czy też „zdobywcy” tytułów naukowych za wschodnią granicą w okoliczno-

ściach bliżej nieznanymi społeczności akademickiej. W efekcie było zbyt mało owych „Żywych” ze strof Wieszcza, aby powstało środowisko akademickie z prawdziwego zdarzenia. Ale jednocześnie oceniałem, że istnieje też ów „zaczyn”, że cierpliwa praca owych „rodzynek” prędzej czy później da oczekiwane owoce, tylko trzeba przytomnie tym procesem posterować. I dzisiaj widzę, że się nie myliłem.

W rocznicę szczególną, 25 lat od narodzin, życzę młodemu ciągle Uniwersytetowi Rzeszowskiemu trwania przy podstawowym zadaniu poszukiwania prawdy w myśl klasycznej definicji „*veritas is adaequate rei et intellectui*”. Bo, na przykład, „czucie i wiara” mówią mi, że istnieją tylko dwie płcie, kobieta i mężczyzna, a nasza Ziemia wcale nie „spłonęła” bez haraczy European Union Emission Trading System (EU ETS), ale też jestem przekonany, że może (i powinno!) to udowodnić „mędrca szkiełko i oko” jako emanacja działalności Uniwersytetu.

Quod felix, faustum, fortunatumque sit.

Władze Uniwersytetu Rzeszowskiego w kadencji 2024–2028

Rektor
Uniwersytetu Rzeszowskiego

Adam Reich

zatrudniony w uczelni od roku 2017

Prof. dr hab.; nauki medyczne, **dyscyplina:** nauki medyczne; **studia:** Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (2002); **doktorat:** Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (2006); **habilitacja:** Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (2011); tytuł profesora (2017); **kariera zawodowa i naukowa:** Uniwersytet Rzeszowski, Zakład i Klinika Dermatologii; Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (2007–2017), Katedra i Klinika Dermatologii, Wenerologii i Alergologii; kierownik Zakładu i Kliniki Dermatologii Uniwersytetu Rzeszowskiego (od 2017); dyrektor Instytutu Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego (2018–2024); rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego (od 2024); członek Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, European Academy of Dermatology and Venereology, European Society for Dermatology and Psychiatry, członek European Society for Dermatological Research, International Society of Dermatology, International Forum for the Study of Itch; stypendysta stypendium im. Otto Braun-Falco (2006); stypendysta stypendium dla wybitnych młodych naukowców (2012); **zainteresowania naukowe:** dermatologia, wenerologia, świąd skóry, łuszczyca, choroby tkanki łącznej, psychodermatologia; **osiągnięcia naukowe:** stypendium dla wybitnych młodych naukowców (2012), należy do grona 2% najczęściej cytowanych naukowców na świecie, ponad 600 publikacji naukowych i rozdziałów w monografiach; liczba wypromowanych doktorów: 12.

**Prorektor
ds. Finansów i Rozwoju
Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Józef Cebulski

zatrudniony w uczelni od roku 1994

Dr hab. prof. UR; nauki ścisłe i przyrodnicze, fizyka; **studia:** Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie (1994); **doktorat:** Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie (2000); **habilitacja:** Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk (2013); **kariera zawodowa i naukowa:** Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Fizyki / Instytut Nauk Fizycznych (od 1994); zastępca dyrektora Centrum Dydaktyczno-Naukowego Mikroelektroniki i Nanotechnologii (2011–2013); dyrektor Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej (2013–2016); kierownik Katedry Fizyki Eksperymentalnej (od 2013); prodziekan ds. finansów i rozwoju (2014–2016); prorektor ds. infrastruktury i współpracy gospodarczej (2016–2019); prorektor ds. Kolegium Nauk Przyrodniczych (2019–2020, 2024); prorektor ds. finansów i rozwoju (od 2025); **staż naukowy:** Instytut Fizyki Jądrowej PAN w Krakowie (2010–2011); współpraca międzynarodowa m.in. z Laboratori Nazionali di Frascati, Université de Rennes 1, Austin PeayState University; granty krajowe i międzynarodowe (UE, NCBiR, POIR, TECHMATSTRATEG, POLONIUM, IRES – NSF); **zainteresowania naukowe:** sprzężenie elektron – fonon w półprzewodnikach, widma fononowe roztworów stałych, spektroskopia w podczerwieni i Ramanowska, analiza chemometryczna i modele fizyczne w analizie widm, diagnostyka molekularna materiału biologicznego; **osiągnięcia naukowe:** ponad 140 publikacji w czasopismach z listy JCR, indeks Hirscha 21 (Scopus), ponad 1500 cytowań; promotor 5 doktoratów w dyscyplinach: fizyka, inżynieria materiałowa, nauki medyczne i nauki o zdrowiu; recenzent w przewodach doktorskich krajowych i międzynarodowych. Twórca i lider zespołu rozwijającego zastosowanie spektroskopii FTIR i Ramana w diagnostyce onkologicznej i chorób genetycznych. Opracował wraz z zespołem fizyczne i chemometryczne modele analizy widm umożliwiające ocenę skuteczności chemioterapii oraz identyfikację markerów molekularnych w raku piersi, jelita grubego, płuca, tarczycy oraz w mięsaku Ewinga kości. Wykazał możliwość różnicowania zmian nowotworowych i zapalnych oraz predykcji odpowiedzi na leczenie na podstawie parametrów spektralnych (modele o wysokiej czułości i swoistości). Wyniki badań opublikowano w renomowanych czasopismach międzynarodowych (m.in. ScientificReports, Applied Spectroscopy, Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis, InfraredPhysics& Technology, Molecules, Talantai innych).

**Prorektor
ds. Studenckich i Kształcenia
Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Sabina Grabowska

zatrudniona w uczelni od roku 1997

Prof. dr hab.; nauki społeczne, nauki prawne; **studia:** Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, filia w Rzeszowie (1997); **doktorat:** Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (2004); **habilitacja:** Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (2012); **tytuł profesora** (2023); **kariera zawodowa i naukowa:** Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Prawa i Administracji, kierownik Katedry Komparatystyki Prawniczej i Nauk Pomocniczych (od 2024); kierownik Zakładu Systemów Politycznych i Medialnych Instytut Nauk o Polityce Kolegium Nauk Społecznych UR (2020–2024); dziekan Kolegium Nauk Społecznych UR (2019–2024); przewodnicząca Rady Dydaktycznej KNS UR (2019–2024); członkini Trybunału Stanu (od 2023); prorektor ds. studenckich i kształcenia UR (od 2023); redaktor naczelna czasopisma „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (od 2014), członkini: Constitutional Law Journals Network (od 2013), Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego (od 2004); **staże:** Instytut Nauk Prawnych PAN (2022), Università Degli Studi di Foggia, Włochy (2022), Uniwersytet Pawła Józefa Safarika w Koszycach, Słowacja (2013), Staffordshire University, Wielka Brytania (2010); **granty:** „OBSERWATORIUM MIASTA – platforma współpracy środowiska akademickiego z otoczeniem”, kierownik (2022–2024); „Security in V4 constitutions and political practices”, Fundacja Wyszehradzka, wykonawca (2015–2016); „Statehood and Symbolics in Central Europe after 1989”, Fundacja Wyszehradzka, wykonawca (2009–2010); **zainteresowania naukowe:** prawo konstytucyjne, odpowiedzialność konstytucyjna, demokracja bezpośrednia, prezydent, systemy wyborcze, komparatystyka prawnicza; **osiągnięcia naukowe:** 5 monografii, ponad 180 artykułów naukowych, ponad 20 redakcji monografii zbiorowych; ponad 40 zorganizowanych konferencji krajowych i międzynarodowych; 3 wypromowanych doktorów, 200 wypromowanych licencjatów i magistrów.

**Prorektor
ds. Collegium Medicum
Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Artur Mazur

zatrudniony w uczelni od roku 2001

Prof. dr hab.; nauki medyczne, medycyna; **studia:** Akademia Medyczna im. Mikołaja Kopernika w Krakowie (1990); **doktorat:** Śląska Akademia Medyczna w Katowicach (2000); **habilitacja:** Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (2010); **tytuł profesora** (2017); **kariera zawodowa i naukowa:** Uniwersytet Rzeszowski, prorektor ds. Collegium Medicum (2025 – obecnie); prorektor ds. Kolegium Nauk Medycznych (2019–2025); dziekan Wydziału Medycznego (2012–2019); Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, kierownik II Kliniki Pediatrii, Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej (2014 – obecnie); konsultant wojewódzki w dziedzinie endokrynologii i diabetologii dziecięcej, powołany 2025 r., pięcioletnia kadencja; **granty:** „Zapobieganie otyłości przez całe życie poprzez wczesną identyfikację czynników ryzyka: prognozowanie i interwencja”, kierownik (2024–2028); „Częstość występowania otyłości monogenowej wśród polskich dzieci i młodzieży z otyłością olbrzymią – polsko-niemieckie badanie kliniczne i genetyczne”, kierownik (2022–2026); „Innowacyjne centra szczepień – ImmuHubs”, kierownik (2021–2024); **zainteresowania naukowe:** endokrynologia i diabetologia dzieci, choroby rzadkie i bardzo rzadkie u dzieci w województwie podkarpackim; **osiągnięcia naukowe:** 1 monografia, 270 artykuły naukowe, 3 redakcje monografii zbiorowych, zagraniczny poster – 5, 7 wypromowanych doktorów, recenzent 13 prac doktorskich.

**Prorektor
ds. Współpracy z Otoczeniem
Społeczno-Gospodarczym
Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Janusz Pasterski

zatrudniony w uczelni od roku 1989

Prof. dr hab.; nauki humanistyczne, literaturoznawstwo; **studia:** Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie (1989); **doktorat:** WSP w Rzeszowie (1999); **habilitacja:** Uniwersytet Śląski (2012); **tytuł profesora** (2021); **kariera zawodowa i naukowa:** WSP w Rzeszowie (1989–2001); Uniwersytet Rzeszowski (od 2001), Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa, Zakład Literatury Polskiej XX i XXI Wieku; kierownik Zakładu Literatury Polskiej XX i XXI Wieku (od 2024); prodziekan ds. studiów dziennych Wydziału Filologicznego (2002–2007); dyrektor Instytutu Filologii Polskiej (2012–2016); dyrektor Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa (2019–2024); przewodniczący Rady Naukowej Dyscypliny Literaturoznawstwo (2019–2024); prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych i przewodniczący Rady Naukowej KNH (2024); prorektor ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (od 2025); członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych, Stowarzyszenia Literacko-Artystycznego „Fraza”; członek redakcji kwartalnika literackiego „Fraza” (1997–2024); **granty:** „Bibliografia zawartości «Wiadomości Polskich, Politycznych i Literackich» (Paryż–Londyn, 1940–1944) i «Wiadomości» (Londyn, 1946–1981)”, wykonawca (2017–2022); **zainteresowania naukowe:** literatura polska XX i XXI wieku, poezja współczesna, literatura emigracyjna, eseistyka, tradycja literacka; **osiągnięcia naukowe:** 3 monografie, 104 artykuły naukowe, 8 redakcji monografii zbiorowych; organizacja 6 konferencji krajowych, 2 międzynarodowych; 3 wypromowanych doktorów, 108 wypromowanych magistrów i licencjatów.

**Prorektor
ds. Nauki i Współpracy
Międzynarodowej
Uniwersytetu Rzeszowskiego**

Jolanta Szempruch

**zatrudniona w Uniwersytecie Rzeszowskim
w latach 1988–2006 oraz ponownie od roku 2020**

Prof. dr hab.; nauki społeczne; nauki socjologiczne, pedagogika; **studia:** Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie (1987); **doktorat:** Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. KEN w Krakowie (1996); **habilitacja** (2002); **tytuł profesora** (2015); MBA (2025); **kariera zawodowa i naukowa:** Uniwersytet Rzeszowski, Instytut Nauk Socjologicznych, Zakład Socjologii Edukacji; Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (2003–2020), Instytut Edukacji Szkolnej; Mazowiecka Uczelnia Publiczna w Płocku (od 2019 II etat); kierownik Zakładu Socjologii Edukacji UR (od 2020); prorektor ds. Kolegium Nauk Społecznych (od 2024) i prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej (od 2025); członkini Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, przewodnicząca Sekcji Pedeutologii KNP PAN, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Socjologicznego o/Rzeszów, członkini Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej; ekspert NCBR, FENG, ekspert zagraniczny ds. akredytacji; zagraniczny członek Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy (od 2025); **zainteresowania naukowe:** pedeutologia, socjologia edukacji, zmiana społeczna i edukacyjna, polityka edukacyjna, dydaktyka szkoły wyższej; **osiągnięcia naukowe:** 14 monografii autorskich, 19 redakcji monografii, ponad 200 artykułów, 13 wypromowanych doktorów, liczne recenzje doktorskie, habilitacyjne i w przewodach na tytuł profesora.

Uniwersytet Rzeszowski w liczbach

Spółeczność akademicka

- 2368 pracowników
- 1481 nauczycieli akademickich
- 445 profesorów i profesorów uczelni
- 718 zatrudnionych doktorów
- 110 doktorantów
- 15 980 studentów
- 346 studentów zagranicznych
- 670 słuchaczy studiów podyplomowych
- 131 370 absolwentów

Współpraca międzynarodowa

- ponad 200 umów bilateralnych
- współpraca z instytucjami w 38 krajach
- Erasmus+: 310 uczelni partnerskich
- partnerzy z 42 krajów
- 192 aktywne umowy międzynarodowe
- Erasmus+: 245 uczelni z krajów UE i partnerskich + 63 spoza programu

Struktura uczelni

- 15 wydziałów
- Collegium Medicum

Aktywność studencka

- blisko 150 kół naukowych i organizacji studenckich

Infrastruktura

- 182 426 m² powierzchni
- 53 budynki
- 5 domów studenckich (1963 miejsca).

Stan na 1.01.2026 r.

Uniwersytet Rzeszowski – wydziały i władze wydziałów (kadencja 2024–2028)

Wydział Biologii, Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju

Dziekan dr hab. **Mateusz Mołoń**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki i rozwoju dr hab. **Konrad Leniowski**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr hab. **Ewa Węgrzyn**, prof. UR

Wydział Ekonomii i Finansów

Dziekan dr hab. inż. **Bogdan Wierziński**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki dr hab. **Ryszard Kata**, prof. UR

Prodziekan ds. kształcenia i rozwoju dr hab. **Mariola Grzebyk**, prof. UR

Wydział Filologiczny

Dziekan dr hab. **Agnieszka Myszka**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. **Krzysztof Nycz**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich dr hab. **Magdalena Patro-Kucab**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich dr **Bożena Duda**

Wydział Humanistyczny

Dziekan prof. dr hab. **Paweł Grata**

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr hab. **Tomasz Bochnak**, prof. UR

Prodziekan ds. organizacji i finansów dr hab. **Paweł Korzeniowski**, prof. UR

Wydział Muzyki

Dziekan dr hab. **Małgorzata Zarębińska**, prof. UR

Prodziekan ds. naukowych i artystycznych prof. dr hab. **Maciej Gallas**

P.o. prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr **Elżbieta Ochwat**

Wydział Nauk Społecznych

Dziekan dr hab. **Krzysztof Żarna**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki i rozwoju dr hab. **Beata Szluz**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i jakości kształcenia dr **Zofia Sawicka**

Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych

Dziekan dr hab. **Barbara Pękała**, prof. UR

P.o. prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr **Anna Szpila**

Prodziekan ds. nauki i współpracy międzynarodowej dr hab. **Andrzej Wal**, prof. UR

Prodziekan ds. współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym oraz promocji wizerunku wydziału dr hab. **Grzegorz Wisz**, prof. UR

Wydział Pedagogiki i Filozofii

Dziekan dr hab. **Janusz Miąso**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki dr hab. **Beata Guzowska**, prof. UR

Prodziekan ds. organizacyjnych i współpracy z otoczeniem dr inż. **Krystian Tuczyński**

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr **Magda Urbańska**

Wydział Prawa i Administracji

Dziekan dr hab. **Renata Świrgoń-Skok**, prof. UR

Prodziekan ds. jakości kształcenia i współpracy z otoczeniem dr hab. **Aneta Kowalczyk**, prof. UR

Prodziekan ds. badań i rozwoju dr hab. **Grzegorz Maroń**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich dr hab. **Agata Barczewska-Dziobek**, prof. UR

Wydział Sztuk Pięknych

Dziekan dr hab. **Łukasz Cywicki**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr hab. **Marcin Jachym**, prof. UR

Wydział Technologiczno-Przyrodniczy

Dziekan prof. dr hab. inż. **Czesław Puchalski**

Prodziekan ds. nauki prof. dr hab. inż. **Maciej Balawejder**

Prodziekan ds. studenckich dr hab. inż. **Jadwiga Topczewska**, prof. UR

W RAMACH COLLEGIUM MEDICUM FUNKCJONUJĄ CZTERY WYDZIAŁY

Wydział Biotechnologii

Dziekan dr hab. **Justyna Ruchała**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki prof. dr hab. **Maciej Wnuk**

Prodziekan ds. studenckich dr hab. inż. **Magdalena Słowik-Borowiec**, prof. UR

Wydział Medyczny

Dziekan dr hab. n. med. **Rafał Podgórski**, prof. UR

Prodziekan ds. klinicznych i nauki dr hab. n. med. **Agnieszka Gala-Błądzińska**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia ED dr hab. n. med. **Krzysztof Balawender**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr n. med. inż. **Marek Cieśla**

Wydział Nauk o Kulturze Fizycznej

Dziekan prof. dr hab. **Wojciech Czarny**

Prodziekan ds. dydaktycznych i badań naukowych dr hab. **Emilian Zadarko**, prof. UR

Prodziekan ds. rozwoju i promocji dr hab. **Paweł Król**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr **Maciej Huzarski**

Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii

Dziekan dr hab. **Edyta Łuszczki**, prof. UR

Prodziekan ds. nauki i rozwoju dr hab. **Agnieszka Sozańska**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia dr hab. **Agnieszka Guzik**, prof. UR

Prodziekan ds. studenckich i kształcenia prof. dr hab. **Paweł Więch**

Gala Jubileuszowa 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego

Joanna Wilk-Stefanik

8 czerwca 2026 r. społeczność Uniwersytetu Rzeszowskiego uroczysto uczciła Jubileusz 25-lecia istnienia Uczelni.

Kulminacyjnym punktem obchodów była Gala Jubileuszowa, która zgromadziła przedstawicieli świata nauki, władz państwowych i samorządowych, środowisk społecznych oraz partnerów Uniwersytetu z kraju i zagranicy. W wydarzeniu uczestniczyli również rektorzy i przedstawiciele polskich uczelni akademickich zrzeszonych w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, podkreślając tym sa-

my znaczenie Uniwersytetu Rzeszowskiego w krajowym systemie szkolnictwa wyższego. Obchody rozpoczął uroczysty pochód społeczności akademickiej, który wyruszył przed budynku Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego przy ul. Grunwaldzkiej. Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. n. med. Adam Reich, Wiceminister Aktywów Państwowych Grzegorz Wrona, Prorektor ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym prof. dr hab. Janusz Pasterski oraz Dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. ks.

Stanisława Konarskiego w Rzeszowie Piotr Wanat złożyli kwiaty pod Pomnikiem Stanisława Konarskiego, oddając hołd jednemu z najwybitniejszych reformatorów polskiej edukacji, po czym przemaszzerowali ulicami Rzeszowa do Filharmonii Podkarpackiej. Orszakowi towarzyszyły Orkiestra Wojskowa, Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans” oraz liczne grono przedstawicieli społeczności akademickiej Uniwersytetu.

Uroczystą Galę zainauguowało wprowadzenie sztandaru Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz wejście orszaku akademickiego. Po odśpiewaniu hymnu państwowego uczestników wydarzenia powitał Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, podkreślając znaczenie Jubileuszu jako momentu podsumowania ćwierćwiecza rozwoju uczelni oraz okazji do wyrażenia wdzięczności wszystkim osobom i instytucjom współtworzącym jej historię. Istotnym elementem Gali było przypomnienie drogi, jaką Uniwersytet Rzeszowski przeszedł od momentu swojego powstania w 2001 r. Specjalnie przygotowane projekcje multimedialne ukazały proces tworzenia uczelni, jej dynamiczny rozwój, osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz miejsce, jakie zajmuje dziś na mapie polskiej nauki.

Podczas uroczystości uhonorowano osoby szczególnie zasłużone dla powstania Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Listy Pamiątkowe oraz Srebrne Medale Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymali:

Aleksander Bentkowski
Mieczysław Janowski
Jego Ekscelencja Biskup Kazimierz Górny

Wyróżnienia stanowiły wyraz wdzięczności za wkład wniesiony w proces tworzenia i umacniania pozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Srebrnymi Medalami Jubileuszu 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego uhonorowani zostali również byli rektorzy Uczelni:
 prof. Tadeusz Lulek
 prof. Stanisław Uliasz
 prof. Aleksander Bobko
 prof. Sylwester Czopek

Podczas ceremonii przywołano również pamięć rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, śp. prof. Włodzimierza Bonusiaka, którego wkład w budowę fundamentów uczelni pozostaje trwałą częścią jej dziedzictwa.

W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz publicznych regionu, w tym Wiceminister Aktywów Państwowych Grzegorz Wrona, Wojewoda Podkarpacka Teresa Kubas-Hul, Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego Małgorzata Jarosińska-Jedynak oraz Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek, którzy w swoich wystąpieniach podkreślili znaczenie Uniwersytetu Rzeszowskiego dla rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturowego Podkarpacia. Głos zabrała również przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska, wskazując na rolę Uniwersytetu Rzeszowskiego w budowaniu potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego.

Jednym z najważniejszych momentów Jubileuszowej Gali było wręczenie Medalu Wielkiego Uniwersytetu Rzeszowskiego „Universitati Resoviensi Merito” profesorowi Grzegorzowi W. Teledze z Milwaukee w Stanach Zjednoczonych. Wyróżnienie to, stanowiące najwyższe odznaczenie Uniwersytetu Rzeszowskiego, zostało przyznane w uznaniu wybitnych zasług dla rozwoju współpracy naukowej oraz wspierania działalności uczelni na arenie międzynarodowej. Laudację wygłosił Prorektor ds. Collegium Medicum prof. dr hab. Artur Mazur.

Podczas gali wręczono również tytuły **Ambasadorów Uniwersytetu Rzeszowskiego**.

Do tego grona dołączyli:

Monika Szela

Nadia Harris-Kosior

Tomasz Szczepanik

Uroczystości towarzyszyły także życzenia przekazane przez dotychczasowych Ambasadorów Uniwersytetu oraz część artystyczna, która podkreśliła wyjątkowy charakter Jubileuszu. Szczególnym momentem części artystycznej był występ Tomasza Szczepanika – lidera zespołu Pectus i nowo mianowanego Ambasadora Uniwersytetu Rzeszowskiego, który wykonał utwór „To, co chciałbym Ci dać”. Występ spotkał się z ciepłym przyjęciem uczestników Gali i stanowił piękne dopełnienie jubileuszowych obchodów. Na finał uroczystej Gali Jubileuszowej z okazji 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego na uczestników czekała wyjątkowa muzyczna niespodzianka. Chór Gospel oraz Chór Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego pod dyrekcją prof. Grzegorza Oliwy premierowo wykonali utwór skomponowany specjalnie z okazji Jubileuszu naszej Uczelni. Autorką tekstu jest Monika Partyk, natomiast muzykę skomponował Włodzimierz Korcz, wybitny kompozytor, pianista, aranżer oraz twórca muzyki filmowej i teatralnej, od wielu lat związany z Uniwersyteciem Rzeszowskim i darzący Uczelnię szczególną sympatią.

Premierowe wykonanie jubileuszowej kompozycji, dedykowanej społeczności Uniwersytetu Rzeszowskiego, było zwieńczeniem obchodów 25-lecia Uczelni.

Mistrz i jego dzieło

Ludwik Borowiec

Profesor **Jerzy Józef Kierski** pracę na Uniwersytecie Rzeszowskim rozpoczął w 2003 r. Zgodnie ze swym wykształceniem i przygotowaniem trafił do Instytutu Sztuk Pięknych, wcześniej zachęcony przez prof. Marię Górecką, kierownik Zakładu Rzeźby w tym Instytucie, do zamiany Lublina na Rzeszów. Absolwent Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS był już wówczas po habilitacji (ASP w Krakowie) i specjalizował się w rzeźbie. O zatrudnieniu rzeźbiarza na rzeszowskim kierunku przypominała tymczasem Państwowa Komisja Akredytacyjna, której członkowie kontrolowali dorobek instytutu w 2002 r.

J.J. Kierski, startując na studia, zadeklarował chęć specjalizacji w malarstwie. Wykonana jednak na pierwszym roku „głowa” zmieniła jego plany, choć niejednego studenta mogłaby zniechęcić do rzeźby. Oceniający rzeźbę profesor po-

wiedział Kierskiemu, że „zrobił dobrą świątynię, ale bez Boga”. Ambitny student zrozumiał wypowiedź doświadczonego rzeźbiarza jako zachętę do dalszej pracy, do specjalizowania się w rzeźbie, bez porzucania drugiej specjalności – malarstwa. Dowody malarskiego kunsztu Profesora można podziwiać w sali obrad Senatu UR – to portrety trzech rektorów Uniwersytetu.

Rzeźba daje autorowi inne możliwości niż malarstwo, mówił po odsłonięciu w Rzeszowie pomnika królowej Jadwigi Andegaweńskiej, żony Władysława Jagiełły (od 1386). Są tu różne możliwości przestrzennego ustawiania dzieła, ciągle trzeba pamiętać, że rzeźbę można oglądać ze wszystkich stron.

Pracę nad pomnikiem Profesor rozpoczął jesienią ubiegłego roku od wykonania modelu w skali 1:5, obecnie ta rzeź-

W 25. rocznicę powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego pomnik patronki uczelni poświęcił ks. biskup Kazimierz Górny

W postumencie pomnika umieszczono kapsułę czasu, a w niej przedmioty i dokumenty o wartości historycznej dla przyszłych pokoleń

ba znajduje się w gabinecie rektora UR. Po akceptacji projektu artysta rozpoczął pracę. Praca trwała kilka miesięcy. W tworzenie uniwersyteckiego pomnika Profesor zaangażował także podwykonawców – firmę „Bracia Dąbrowscy” z Janikowa koło Ożarowa oraz „Formax” Zbigniewa Porady z Zaczernia.

O koronowanej w 1384 r. królowej trudno było znaleźć potrzebne artyście szczegóły, a Profesor pamiętał także o tym, że obraz przedstawiający postać patronki Uniwersytetu znajduje się w uczelnianej auli. W zasadzie

wszyscy, którzy malowali królową, zgodnie eksponowali długie blond włosy, ale co do jej wzrostu były już różne informacje. Wiele takich dylematów musiał rozstrzygać prof. Kierski, systematycznie pracując nad rzeźbą, która w czerwcu 2026 r. miała stanąć w ogródku rektorskim, uświetniając jubileusz 25-lecia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W grudniu ub. roku był gotowy odlew gipsowy, a 2 czerwca br. zakończono montaż rzeźby na kampusie przy Alei Tadeusza Rejtana. Przez pięć miesięcy trwało, znane tylko rzeźbia-

rom, szczegółowe i drobiazgowo kompletowanie pomnika. Efekt tych prac można podziwiać od 10 czerwca, kiedy władze odsłoniły pomnik królowej Jadwigi Andegaweńskiej, patronki Uniwersytetu Rzeszowskiego, której wiele zawdzięcza polskie szkolnictwo wyższe.

Najważniejsze projekty naukowe, udział w grantach

Dział Nauki UR

W ciągu 25 lat działalności Uniwersytet Rzeszowski przeszedł imponującą drogę od regionalnego ośrodka akademickiego do dynamicznie rozwijającej się uczelni badawczej, aktywnie konkurującej o najbardziej prestiżowe granty naukowe w kraju i w Europie. Efektem tej pracy jest **ponad 151 mln zł pozyskanych środków zewnętrznych** oraz **383 zrealizowane projekty badawcze i rozwojowe**, które znacząco wpłynęły na rozwój infrastruktury, kadry i potencjału naukowego Uniwersytetu.

Rozwój naukowy UR opiera się na szerokim portfolio programów, z których pozyskiwane były środki na badania:

Narodowe Centrum Nauki (NCN)

NCN pozostaje najważniejszym partnerem UR w zakresie badań podstawowych – **52,8 mln zł** na **224 projekty**, w tym **69 projektów MINIATURA**. Finansowane przedsięwzięcia obejmują nowatorskie badania z biotechnologii, nauk o żywności, chemii materiałowej, biologii molekularnej oraz innych wiodących dyscyplin, które wyznaczają kierunki rozwoju współczesnej nauki.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)

UR zrealizował **64 projekty**, w tym w takich programach jak *Diamentowy Grant*, *Dialog*, *NPRH*, *Społeczna Odpowiedzialność Nauki* czy *Nauka dla Społeczeństwa*. Dzięki nim możliwe były rozwój młodej kadry, badania humanistyczne i społeczne oraz liczne inicjatywy popularyzujące naukę.

Duże sukcesy odnoszą także studenckie koła naukowe – zdobywcy **14 grantów w programie SKN Tworzą Innowacje**, które łącznie przyniosły ponad **820 tys. zł** na rozwój nowatorskich inicjatyw badawczych. Finansowanie trafiło do kół naukowych z wielu dziedzin, od biotechnologii i nanotechnologii, przez nauki społeczne i pedagogikę, po nauki medyczne i nowoczesne technologie diagnostyczne. Wkład studentów w rozwój nauki stanowi dziś jeden z filarów tożsamości UR jako uczelni otwartej, kreatywnej i pełnej energii.

Uniwersytet Rzeszowski otrzymał dwa strategiczne projekty w ramach programu **Regionalna Inicjatywa Doskonałości (RID)** o łącznej wartości **34,2 mln zł**, poświęcone badaniom środowiska i analizie procesów migracyjnych w regionie. Znacząco wpłynęły one na rozwój kluczowych dyscyplin naukowych UR oraz współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Agencja Badań Medycznych (ABM)

Szczególne miejsce wśród osiągnięć UR zajmują **trzy duże projekty Agencji Badań Medycznych (ABM)** o łącznej wartości 27,7 mln zł, obejmujące zarówno prace nad innowacyjnymi terapiami, jak i badania o kluczowym znaczeniu dla zdrowia publicznego. Dwa z nich dotyczą opracowania i oceny nowatorskich terapii z wykorzystaniem cytyzyny – naturalnego związku stosowanego w leczeniu uzależnienia od nikotyny. Dzięki współpracy naukowców, lekarzy i ekspertów powstają przełomowe rozwiązania, takie jak nowa, skuteczniejsza terapia uzależnienia od e-papierosów oraz innowacyjne formułacje leku o przedłużonym działaniu, które mogą znacząco poprawić skuteczność leczenia i komfort pacjentów.

Trzecim istotnym przedsięwzięciem jest wieloośrodkowe, randomizowane badanie kliniczne oceniające wpływ szczepień przeciw gruźlicy na zapadalność i przebieg zakażeń SARS-CoV-2 wśród pracowników ochrony zdrowia w Polsce podczas pandemii COVID-19. Projekt ten dostarczył wartościowych danych dotyczących potencjalnej ochronnej roli szczepienia BCG w kontekście nowych chorób wirusowych i stanowił ważny wkład UR w badania pandemiczne.

Podkarpackie Centrum Innowacji (PCI)

Aż **75 projektów B+R** o wartości **16,1 mln zł**, realizowanych przez naukowców, wspiera transfer technologii oraz rozwój młodych zespołów badawczych.

Program Horyzont Europa

Międzynarodowe ambicje UR potwierdza **6 projektów partnerskich** w ramach Horyzontu Europa, wspierających współpracę badawczą na poziomie europejskim i integrację z globalnymi sieciami naukowymi.

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

Doskonała kondycja młodej kadry potwierdzona została również na arenie ogólnopolskiej. **Troje naukowców UR zostało uhonorowanych Stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej** – jednym z najważniejszych wyróżnień przyznawanych młodym badaczom w Polsce, nagradzającym obiecujące projekty o wysokim potencjale naukowym.

Stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

W ostatniej dekadzie młodzi badacze Uniwersytetu Rzeszowskiego odnieśli wyjątkowo imponujące sukcesy, potwierdzając rosnącą rangę naszej uczelni jako miejsca sprzyjającego rozwojowi naukowych talentów. W tym czasie zdobyli **12 prestiżowych stypendiów MNiSW dla wybitnych młodych naukowców**, co dało łącznie **408 miesięcy finansowania o wartości 2,2 mln zł**. Laureaci reprezentują szerokie spektrum dyscyplin – od nauk przyrodniczych i medycznych, przez humanistyczne i społeczne, po projekty realizowane w Szkole Doktorskiej – ukazując interdyscyplinarny charakter badań prowadzonych na UR.

Sprawozdanie z działalności w zakresie współpracy międzynarodowej Uniwersytetu Rzeszowskiego od 2001 r.

Lucyna Kustra-Kłeczek, Sylwia Majdosz

Współpraca międzynarodowa stanowi jeden z filarów działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego, wpisując się w jego misję nowoczesnej i otwartej na świat uczelni. Od chwili powstania w 2001 r. Uniwersytet nie tylko buduje swoją pozycję w krajowym środowisku akademickim, lecz również konsekwentnie zaznacza swoją obecność na mapie nauki światowej, podejmując dialog ponad granicami państw, kultur i języków.

Fundamentem tej działalności są liczne umowy bilateralne zawierane z uczelniami oraz instytucjami badawczymi na całym świecie. Ich liczba – przekraczająca dwieście – świadczy nie tylko o skali przedsięwzięcia, lecz także o determinacji w dążeniu do umiędzynarodowienia nauki i kształcenia. Każda z tych umów jest nie tylko formalnym dokumentem, lecz także symbolem zaufania, współpracy i wspólnego dążenia do poznania prawdy.

Najsilniejsze więzi łączą Uniwersytet Rzeszowski z Ukrainą, z którą zawarto aż 88 porozumień. Relacja ta ma charakter szczególny – wyrasta z bliskości geograficznej, wspólnoty doświadczeń oraz głębokiego przekonania o wartości współdziałania w obliczu współczesnych wyzwań. W kontekście dramatycznych wydarzeń po 2022 r. współpraca ta nabrała dodatkowego,

18 grudnia 2025 r. JM Rektor UR prof. Adam Reich podpisał umowę o współpracy z Guangdong University of Foreign Studies (GDUFS) – jedną z wiodących uczelni humanistyczno-społecznych w południowych Chinach

humanitarnego wymiaru, stając się wyrazem solidarności środowiska akademickiego ponad granicami.

Niemniej istotne są kontakty z partnerami z innych części świata. Współpraca z uczelniami z Chin (14 umów), Niemiec i Stanów Zjednoczonych (po 9 umów), a także z krajów Europy Środkowej – Słowacji, Węgier czy Rumunii – stanowi dowód na to, że Uniwersytet Rzeszowski odważnie wychodzi poza regionalne ramy, wpisując się w globalny obieg myśli naukowej. Każde z tych partnerstw otwiera nowe perspektywy, stwarzając przestrzeń dla dialogu, wymiany doświadczeń i wspólnego poszukiwania rozwiązań dla współczesnego świata.

Zakres współpracy jest szeroki i wielowymiarowy. Obejmuje realizację wspólnych projektów badawczych, publikacje naukowe, organizację konferencji oraz seminariów, a także wymianę studentów i kadry akademickiej. Szczególną rolę odgrywa tu program Erasmus+, który stał się symbolem otwartości, mobilności i integracji europejskiej. Dzięki niemu kolejne pokolenia studentów

mogą przekraczać granice nie tylko w sensie geograficznym, lecz także intelektualnym i kulturowym.

Program Erasmus+

Program Erasmus+ to jedna z najbardziej rozpoznawalnych inicjatyw Unii Europejskiej wspierających edukację, szkolenia, młodzież oraz sport. Choć jego korzenie sięgają lat 80., to od 2001 r. program przeszedł wiele istotnych zmian, które znacząco poprawiły jego dostępność i znaczenie dla szkolnictwa wyższego.

Od swego powstania w 2001 r. Uniwersytet Rzeszowski realizował program Erasmus, funkcjonujący jeszcze jako część szerszego programu Socrates II (2000–2006), którego celem było wspieranie współpracy edukacyjnej w Europie. Już wtedy cieszył się ogromną popularnością – umożliwiał studentom wyjazdy na studia do uczelni partnerskich w krajach europejskich, rozwijając ich kompetencje językowe i międzykulturowe.

W 2007 r. uruchomiono program „Uczenie się przez całe życie” (Life-

long Learning Programme), obejmujący m.in. Erasmus jako komponent szkolnictwa wyższego. Program ten wprowadził większą elastyczność oraz rozszerzył możliwości współpracy między uczelniami. Od roku 2014 funkcjonuje obecna nazwa – Erasmus+, który jest zintegrowanym programem obejmującym różne sektory edukacji, w tym szkolnictwo wyższe, i oferującym znacznie szerszy wachlarz działań niż jego poprzednicy.

Od 2001 r. Uniwersytet Rzeszowski systematycznie rozszerzał ofertę dla uczestników (tab. 1). Do najważniejszych możliwości należą:

Wyjazdy na studia zagraniczne – studenci mogą spędzić semestr lub rok akademicki na uczelni partnerskiej, zdobywając punkty ECTS uznawane przez uczelnię macierzystą.

Praktyki zagraniczne – wprowadzone i rozwijane w kolejnych latach, pozwalają zdobywać doświadczenie zawodowe w międzynarodowym środowisku.

Mobilność kadry akademickiej – nauczyciele i pracownicy uczelni mogą

Tab. 1. Statystyka mobilności w wybranych latach

	2001/2002 Socrates/Erasmus 2000–2006	2007/2008 LLP/Erasmus 2007–2013	2014/2015 Erasmus+ 2014–2020	2025/2026 EWP Erasmus+ 2021–2027	Razem 2021–2026
Wyjazdy studentów na studia	9	98	79	85	1853
Wyjazdy studentów na praktykę	0	5	36	33	567
Wyjazdy pracowników na dydaktykę	4	76	64	93	1524
Wyjazdy pracowników na szkolenie	0	2	27	97	969
				Razem	4913
Przyjazdy studentów na studia		45	125	137	2194
Przyjazdy studentów na praktykę			8	18	115
Przyjazdy pracowników na dydaktykę		19	26	80	833
Przyjazdy pracowników na szkolenie			18	15	351
				Razem	3493

Tab. 2. Dofinansowanie projektów mobilnościowych programu Erasmus+

SOCRATES/ERASMUS 2001/2002–2006/2007	LLP-ERASMUS 2007/2008–2013/2014	ERASMUS+ KA103 2014/2015–2021/2022 + POWER	ERASMUS+ KA131 2021/2022– 2025/2026	ERASMUS+ KA107 2016/2017– 2021/2022	ERASMUS+ KA171 2022/2023–2026/2027
549 048 EUR	3 327 593 EUR	2 255 305 EUR	3 404 712 EUR	293 968 EUR	364 217 EUR
				Razem	10 194 843 EUR
		1 890 867, 56 PLN			1 890 867, 56 PLN

prowadzić zajęcia lub uczestniczyć w szkoleniach za granicą.

Wspólne projekty międzynarodowe – uczelnie współpracują przy tworzeniu innowacyjnych programów nauczania, badań i inicjatyw edukacyjnych.

Początkowo program obejmował głównie kraje Unii Europejskiej oraz państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Z czasem został rozszerzony o kraje partnerskie na całym świecie, co znacząco zwiększyło jego globalny charakter. Budżet pierwszego projektu Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2001/2002 wynosił 15 758 EUR, natomiast ostatniego projektu w 2026 r. – 921 530 EUR. Do tego roku UR otrzymał dofinansowanie projektów mobilnościowych w wysokości ponad **10 mln EUR oraz ponad 1, 8 mln zł** (tab. 2).

W programie Erasmus+ po 2001 r. szczególny nacisk położono na wyrównywanie szans. Wprowadzono dodatkowe wsparcie finansowe dla osób z mniejszymi szansami, w tym studentów z niepełnosprawnościami czy znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

W ostatnich latach Erasmus+ mocno stawia na innowacje. Wprowadzono m.in.:

- cyfrowe porozumienia międzyuczelniane,
- platformy do zarządzania mobilnością,
- inicjatywy takie jak „Erasmus Without Paper” czy Europejska Legitymacja Studencka.

Od 2001 r. Erasmus przeszedł długą drogę – od jednego z elementów programu edukacyjnego do kompleksowej inicjatywy o globalnym zasięgu. Dziś Erasmus+ stanowi nie tylko szansę na zdobycie wiedzy i doświadczenia za granicą, ale także ważny filar współpracy międzynarodowej w szkolnictwie wyższym. Jego rozwój pokazuje, jak istotna jest mobilność edukacyjna w dynamicznie zmieniającym się świecie. Od początku powstania miliony studentów i pracowników skorzystały z programu Erasmus. Badania pokazują, że uczestnicy programu mają większe szanse na rynku pracy, lepiej radzą sobie w środo-

wisku międzynarodowym i częściej podejmują inicjatywy zawodowe poza granicami swojego kraju. Erasmus+ to jednak nie tylko korzyści indywidualne – program przyczynia się także do umiędzynarodowienia uczelni, podnoszenia jakości kształcenia oraz budowania wspólnej europejskiej przestrzeni edukacyjnej.

Jednym z największych atutów programu dla Uniwersytetu Rzeszowskiego jest szeroko rozwinięta współpraca międzynarodowa. UR posiada rozbudowaną sieć uczelni partnerskich na całym świecie, obejmującą zarówno renomowane ośrodki europejskie, jak i instytucje z innych kontynentów. Dzięki temu studenci mają dostęp do bogatej oferty wyjazdów w ramach programu, a kadra akademicka aktywnie uczestniczy w międzynarodowych projektach badawczych i dydaktycznych. Co szczególnie istotne, sieć partnerstw stale się powiększa. Uniwersytet nieustannie nawiązuje nowe kontakty i podpisuje kolejne umowy o współpracy, otwierając przed studentami i pracownikami jeszcze więcej możliwości rozwoju, wymiany doświadczeń oraz zdobywania wiedzy w międzynarodowym środowisku.

Dynamiczny rozwój, otwartość na świat oraz rosnąca liczba partnerów zagranicznych sprawiają, że nasz Uniwersytet jest nie tylko ważnym ośrodkiem akademickim w Polsce, ale także coraz bardziej rozpoznawalnym uczestnikiem globalnej przestrzeni edukacyjnej.

W roku powstania Uniwersytet Rzeszowski współpracował z 12 uczelniami w ramach programu Socrates/Erasmus, a w 2026 r. w ramach Erasmus+ Uniwersytet ma już 312 uczelni partnerskich:

- 248 w krajach członkowskich UE i krajach trzecich stowarzyszonych z programem,
- 64 w krajach trzecich niestowarzyszonych z programem.

Uniwersytet Rzeszowski od lat konsekwentnie umacnia swoją pozycję również wśród najlepszych uczelni w kraju, co znajduje odzwierciedlenie w wysokich miejscach w ogólnopolskich

Tab. 3. Miejsce UR na liczbę uczelni polskich realizujących daną mobilność

	Projekt KA103-2020 2020–2022	Projekt KA103-2019 2019–2021	Projekt KA103-2017 2017/2018	Projekt KA103-2016 2016/2017
Wyjazdy pracowników	5 na 236	9 na 223	16 na 243	21 na 235
Przyjazdy pracowników	11 na 189	11 na 194	8 na 199	11 na 199
Przyjazdy studentów	42 na 206	34 na 207	35 na 207	33 na 205
Wyjazdy studentów	54 na 194	38 na 212	40 na 213	46 na 215

rankingach akademickich dot. programu Erasmus+, np.:

- 5 miejsce na 236 polskich uczelni w wyjazdach pracowników UR,
- 8 miejsce na 199 polskich uczelni w przyjazdach pracowników uczelni partnerskich do UR. Szczegółowa statystyka znajduje się w tabeli 3. Te wyróżnienia są efektem pracy całej społeczności akademickiej – studentów, kadry dydaktycznej i naukowej oraz pracowników administracyjnych – którzy wspólnie dbają o wysoki poziom kształcenia i badań.

Choć program Erasmus+ najczęściej kojarzony jest z wyjazdami studentów i kadry akademickiej, działalność naszego Uniwersytetu w jego ramach wykracza daleko poza projekty mobilności. Uczelnia aktywnie uczestniczy również w wielu innych inicjatywach, które przyczyniają się do rozwoju edukacji, innowacji oraz współpracy międzynarodowej. W ich ramach powstają nowoczesne programy kształcenia, innowacyjne metody dydaktyczne, a także narzędzia wspierające proces uczenia się i nauczania. Projekty te często koncentrują się na aktualnych wyzwaniach społecznych i gospodarczych, takich jak cyfryzacja, zrównoważony rozwój czy rozwój kompetencji przyszłości.

Istotnym elementem zaangażowania Uniwersytetu Rzeszowskiego są także projekty ukierunkowane na rozwój instytucjonalny – obejmujące m.in. podnoszenie kompetencji kadry, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych czy rozwój umiędzynarodowienia uczelni. Dzięki nim Uniwersytet nie tylko korzysta z międzynarodowej współpracy, ale także aktywnie współtworzy jej kierunki, m.in. poprzez takie projekty, jak:

- SOCRates/Comenius, LLP – COMENIUS, Socrates/Erasmus Sieć Tematyczna, SENT – LLP-Erasmus;
- KA202 – Współpraca i innowacje na rzecz dobrych praktyk, partnerstwa strategiczne na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego;
- Erasmus+ KA205 – Strategiczne partnerstwa dla młodzieży;
- Erasmus+ KA226 – Partnerstwa na rzecz gotowości do edukacji cyfrowej;
- Erasmus+ KA220-ADU – Partnerstwa na rzecz współpracy – Partnerstwa współpracy.

Od początku Uniwersytetu Rzeszowskiego program Erasmus+ był i nadal jest realizowany centralnie od wielu lat – najpierw przez pracowni-

ków w Dziale Współpracy z Zagranicą, następnie – w krótkim epizodzie – w Dziale Kształcenia, by na powrót powrócić tam, gdzie jego miejsce, tj. do Działu Współpracy Międzynarodowej. Pracownicy działu oraz koordynator uczelniany programu Erasmus+ są wspierani swoją pracą na rzecz studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających przez koordynatorów kierunkowych programu Erasmus+ na każdym wydziale. Odgrywają oni równie znaczącą rolę w opiece nad przyjeżdżającymi z uczelni partnerskich pracownikami oraz w zachęcaniu pracowników UR do prowadzenia zajęć w języku angielskim i przygotowywaniu takiej oferty dla przyjeżdżających studentów Erasmus+.

Realizacja programu Erasmus+ przebiega sprawnie, chociaż nie bezproblemowo, ale satysfakcja wracających studentów i pracowników z mobilności wynagradza i motywuje do dalszej pracy. Studenci-obcokrajowcy opuszczający mury UR, którzy zachęcają kolegów do przyjazdu do Rzeszowa, są natomiast gwarancją dobrej reklamy Uniwersytetu.

Rozwój współpracy międzynarodowej Uniwersytetu Rzeszowskiego przebiegał etapami, od początków w pierwszych latach działalności, poprzez dynamiczny rozwój w kolejnej dekadzie, aż po znaczącą obecność w globalnej przestrzeni akademickiej po roku 2020. Każdy z tych etapów stanowił ważny krok na drodze ku budowie uczelni otwartej, nowoczesnej i odpowiedzialnej. Współpraca międzynarodowa nie jest jednak jedynie zbiorem danych i statystyk. Jest przede wszystkim żywym świadectwem spotkania ludzi – naukowców, studentów, badaczy – których łączy wspólna pasja poznawcza oraz przekonanie, że wiedza nie zna granic. To właśnie w tej przestrzeni rodzą się idee, które mają potencjał zmieniać rzeczywistość.

Podsumowując, należy stwierdzić, że działalność międzynarodowa Uniwersytetu Rzeszowskiego stanowi nie tylko ważny element jego funkcjonowania, lecz także wyraz ambicji, odwagi i odpowiedzialności wobec współczesnego świata. Jest to droga ku przyszłości, w której nauka, dialog i współpraca stają się fundamentem wspólnego rozwoju i porozumienia ponad wszelkimi podziałami.

Dla najlepszych Szkoła Doktorska

Marta Łuszczak

Szkoła Doktorska Uniwersytetu Rzeszowskiego została utworzona w 2019 r., kontynuowała wieloletnie doświadczenia Uczelni w kształceniu młodej kadry naukowej w ramach studiów doktoranckich. Jej międzyobszarowy i interdyscyplinarny charakter tworzy przestrzeń do prowadzenia ambitnych badań naukowych i artystycznych, odpowiadających na współczesne wyzwania nauki, kultury, gospodarki i społeczeństwa.

W dniach 13–15 marca 2026 r. po raz pierwszy w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się Pierwsze Otwarte Posiedzenie Zarządu Krajowej Reprezentacji Doktorantów (KRD)

Kształcenie w Szkole Doktorskiej UR trwa od 6 do 8 semestrów i prowadzone jest w oparciu o program kształcenia oraz indywidualny plan badawczy opracowywany przez doktoranta we współpracy z promotorem. Celem Szkoły jest przygotowanie doktorantów do samodzielnego prowadzenia badań naukowych na najwyższym poziomie, rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz uczestnictwa w krajowym i międzynarodowym życiu akademickim.

Szkoła Doktorska UR umożliwia uzyskanie stopnia doktora w kilkudziesięciu dyscyplinach naukowych i artystycznych, w których Uniwersytet Rzeszowski posiada uprawnienia do nadawania doktoratu. Oferta obejmuje nauki humanistyczne (archeologia, filozofia, historia, językoznawstwo, literaturoznawstwo), nauki społeczne (ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika), nauki rolnicze (rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia), nauki ścisłe i przyrodnicze (biotechnologia, matematyka, nauki biologiczne, nauki fizyczne), nauki medyczne i nauki o zdrowiu (nauki medyczne, nauki o kulturze fizycznej, nauki o zdrowiu), nauki inżynierijno-techniczne (informatyka techniczna i telekomunikacja, inżynieria materiałowa) i dyscypliny artystyczne (sztuki muzyczne, sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki). Tak szeroki zakres kształcenia sprzyja interdyscyplinarności, wymianie doświadczeń oraz tworzeniu nowatorskich projektów badawczych.

Doktoranci Szkoły Doktorskiej UR uczestniczą w zajęciach specjalistycznych, seminariach, laboratoriach oraz kursach rozwijających warsztat naukowca. Mają zapewnioną opiekę naukową, dostęp do infrastruktury badawczej Uniwersytetu oraz możliwość rozwijania współpracy naukowej w środowisku akademickim. Kształcenie prowadzone jest zgodnie z efektami uczenia się dla kwalifikacji na po-

ziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz z zasadami Europejskiej Karty Naukowca.

Rekrutacja do Szkoły Doktorskiej ma charakter otwartego konkursu, a kształcenie jest bezpłatne dla wszystkich doktorantów, również zagranicznych. Dla kandydatów i doktorantów spoza Polski istnieje możliwość realizacji kształcenia w języku angielskim, co wzmacnia międzynarodowy charakter Szkoły.

Szkoła Doktorska Uniwersytetu Rzeszowskiego stanowi ważny element rozwoju naukowego przyszłej kadry Uczelni. Wspiera młodych badaczy i artystów w realizacji ich pasji, budowaniu dorobku naukowego oraz przygotowaniu do pracy badawczej, dydaktycznej i eksperckiej. Nasza Szkoła Doktorska jest przestrzenią kształcenia nowego pokolenia naukowców, współtworzących prestiż i przyszłość Uczelni.

Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego i jego misja: „Zachować dla przyszłości i podążać razem ku nowoczesności”

Grażyna Stojak

Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego funkcjonuje w strukturze uczelni, a od października 2025 r. mieści się w dawnym dworze Gumińskich na Zalesiu w Rzeszowie. Historia muzeum sięga 1 października 2002 r., kiedy zo-

stało powołane przez ówczesnego rektora prof. dr. hab. **Włodzimierza Bonusiaka**. Zgodnie ze Statutem UR muzeum działa jako jednostka ogólnouczelniana finansowana przez administrację centralną uczelni.

Powołanie muzeum było związane z utworzeniem Uniwersytetu Rzeszowskiego na mocy ustawy z 7 czerwca 2001 r. i wówczas podstawowym zadaniem tej uniwersyteckiej jednostki było gromadzenie zbiorów doku-

Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego zyskało nową siedzibę w Dworcu Gumińskich. W uroczystości otwarcia wzięli udział minister nauki i szkolnictwa wyższego dr Marcin Kulasek, wojewoda podkarpacki Teresa Kubas-Hul, wicewojewoda podkarpacki Wiesław Buż i JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Adam Reich oraz kierownik Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. Grażyna Stojak, prof. UR

mentujących działalność trzech uczelni, z których utworzono UR. Muzeum było odpowiedzią na potrzebę integracji środowisk akademickich funkcjonujących w Rzeszowie. Znajduje to odzwierciedlenie w jego zbiorach, które w dużej mierze obejmują pamiątki związane z działalnością tych instytucji.

Kolekcję muzeum tworzą przede wszystkim przedmioty, dokumenty i fotografie dokumentujące historię Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz jego środowiska akademickiego. Istotnym ich poszerzeniem są zbiory Muzeum Oświaty gromadzone przez słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Stanowią one ważne źródło do badań nad rozwojem oświaty, szkolnictwa i edukacji. Muzeum posiada także materiały dotyczące życia naukowego południowo-wschodniej Polski. Obecnie instytucja znajduje się w trzeciej dekadzie swojej działalności, a jej zbiory liczą ponad 7000 eksponatów. Stanowią one podstawę działalności naukowej, wydawniczej, edukacyjnej i wystawienniczej.

Na mocy zarządzenia JM Rektora prof. dr. hab. n. med. **Adama Reicha** (z dnia 1 października 2025 r.) zbiory muzeum zostały znacząco poszerzone o dwa nowe działy: Kolekcję Plakatów z kolekcji Rene Wannera, liczącą około 46 tysięcy plakatów gromadzonych od lat 70. XX wieku do 2017 r., oraz zbiory Centrum Dokumentacji Współczesnej Sztuki Sakralnej, dotychczas funkcjonującego przy Wydziale Sztuk Pięknych. Decyzje te, wraz z przeniesieniem muzeum do nowej siedziby w dworze Gumińskich, otworzyły nowe perspektywy dla jego rozwoju oraz różnorodnej działalności wystawienniczej.

Dotychczasowa działalność muzeum koncentrowała się głównie na organizacji wystaw czasowych, przygotowywanych we współpracy z pracownikami uczelni oraz środowiskiem naukowym. Wykorzystywano różne przestrzenie wystawiennicze w obiektach uniwersyteckich, w tym przede wszystkim Galerię przy Rektoracie w głównym budynku uczelni. Obecnie muzeum dąży do prezentowania ekspozycji w formie otwartych wy-

staw oraz wydzielonych galerii w przestrzeniach uniwersyteckich. Wystawy te powstają we współpracy z pracownikami naukowymi, muzeami oraz instytucjami kultury regionu.

Podstawową działalnością muzeum jest organizacja stałych ekspozycji w jego głównej siedzibie, w dworze Gumińskich. Obejmują one m.in. „Sale tradycji” oraz przestrzenie przeznaczone na wystawy czasowe. Reprezentacyjnym miejscem spotkań jest Sala im. Jana Gumińskiego, uznawanego za twórcę nowoczesnego rolnictwa.

Muzeum zgodnie z ustawą o muzeach koncentruje się na dokumentowaniu historii Uniwersytetu oraz rozwoju kultury, nauki i sztuki poprzez działalność wystawienniczą i inicjatywy artystyczne. Zgodnie ze Statutem Uniwersytetu Rzeszowskiego do jego podstawowych zadań należy gromadzenie, zabezpieczanie, opracowywanie oraz udostępnianie zbiorów.

Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. Stanisława Barańczaka w Rzeszowie – model nowoczesnej edukacji ponadpodstawowej

Anna Pięta-Szawara

Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. Stanisława Barańczaka w Rzeszowie (DLU) jest niepubliczną szkołą średnią prowadzoną przez Uniwersytet Rzeszowski, która od 2014 r. konsekwentnie realizuje założenia nowoczesnego, zindywidualizowanego modelu kształcenia. Powstanie placówki stanowiło odpowiedź na rosnące znaczenie kompetencji językowych oraz potrzebę przygotowania młodzieży do funkcjonowania w zglobalizowanym środowisku akademickim i zawodowym.

Szkoła od początku swojej działalności wypełnia istotną lukę w ofercie edukacyjnej regionu, oferując nauczanie dwujęzyczne w zakresie języka angielskiego. Program kształcenia realizowany jest równoległe w języku polskim i angielskim, co umożliwia uczniom osiągnięcie wysokiego poziomu kompetencji językowych oraz przygotowanie do egzaminu maturalnego w formule dwujęzycznej. Nauka języka odbywa się z udziałem native speakerów z krajów anglojęzycznych, w szczególności Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, a także w ramach autorskich przedmiotów prowadzonych w języku angielskim, takich jak *Public Speaking* czy *Civil Society*.

Aktualnie szkoła kształci 189 uczniów w 9 oddziałach, zatrudniając 41 nauczycieli. Kadre pedagogiczną tworzą zarówno pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i doświadczeni nauczyciele szkół średnich, posiadający przygotowanie pedagogiczne oraz wieloletnie doświadczenie dydaktyczne. Zespół ten systematycznie rozwija swoje kompetencje, w tym językowe, oraz wdraża innowacyjne metody nauczania oparte na aktywizacji uczniów, rozwijaniu myślenia krytycznego i założeniach neurodydaktyki.

Oferta edukacyjna liceum obejmuje profile odpowiadające zróżnicowanym zainteresowaniom i planom edukacyjnym uczniów. Wśród nich znajdują się m.in. klasy o profilu medycznym (Medical Science), prawnodziennikarskim (Law & Journalism) oraz matematyczno-przyrodniczym (Science). Programy te rozszerzane są o zajęcia specjalistyczne i autorskie moduły dydaktyczne, takie jak anatomia, genetyka, biochemia, podstawy dziennikarstwa, matematyka stosowana, historia sztuki, rysunek, social media, grafika czy fotografia. Szkoła reaguje również na indywidualne potrzeby uczniów, czego przykładem jest uruchamianie dodatkowych ścieżek kształcenia, w tym profilu matematyczno-artystycznego.

Istotnym elementem modelu dydaktycznego DLU jest indywidualizacja procesu kształcenia. Realizowana jest ona zarówno poprzez niewielkie, kameralne zespoły klasowe, jak i poprzez tutoring – system indywidualnej pracy z uczniem ukierunkowanej na rozwój jego potencjału edukacyjnego i osobistego. Uczniowie mają również możliwość uczestnictwa w Akademii Pasji, projektach młodzieżowych oraz konkursach przedmiotowych.

Potwierdzeniem jakości kształcenia w Dwujęzycznym Liceum Uniwersyteckim są osiągnięcia uczniów w olimpiadach przedmiotowych. W ostatnich latach szkoła może poszczycić się finalistami i laureatami ogólnopolskich olimpiad z zakresu języka łacińskiego, filozofii, języka polskiego oraz wiedzy o społeczeństwie. Sukcesy te potwierdzają wysoki poziom przygotowania merytorycznego uczniów, a także skuteczność indywidualnego podejścia dydaktycznego oraz pracy nauczycieli, którzy wspierają rozwój zainteresowań humanistycznych i społecznych na poziomie wykraczającym poza standardowe wymagania programowe.

Jednym z kluczowych wyróżników liceum jest ścisła współpraca z Uniwersytetem Rzeszowskim. Uczniowie korzystają z infrastruktury naukowo-dydaktycznej uczelni, w tym laboratoriów fizycznych, chemicznych i biologicznych, oraz uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez kadrę akademicką. Pozwala to na wczesne kształtowanie kompetencji badawczych oraz kontakt z nauką na poziomie uniwersyteckim jeszcze przed rozpoczęciem studiów.

Szkoła zapewnia również szeroką ofertę zajęć dodatkowych, obejmującą m.in. aktywności sportowe (kajakarstwo, wspinaczkę, tenis, narciarstwo), zajęcia artystyczne, a także działalność szkolnego klubu filmowego. Uczniowie mają dostęp do nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej, strefy relaksu, minisiłowni oraz zaplecza sprzyjającego integracji społeczności szkolnej.

Ważnym obszarem działalności DLU jest kształtowanie postaw obywatelskich i społecznych. Uczniowie angażują się w liczne inicjatywy o charakterze wolontariackim i edukacyjnym, współpracując m.in. z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi. Uczestniczą w programach i inicjatywach edukacyjnych, takich jak Szkoła Dialogu, Żywa Biblioteka oraz projekty Centrum Edukacji Obywatelskiej, realizując działania na rzecz społeczności lokalnej i międzynarodowej.

Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. Stanisława Barańczaka konsekwentnie realizuje misję kształcenia młodzieży w duchu odpowiedzialności, otwartości i poszanowania wartości humanistycznych. Dzięki połączeniu wysokiego poziomu nauczania, współpracy ze środowiskiem akademickim oraz dbałości o wszechstronny rozwój ucznia stanowi przykład nowoczesnej szkoły średniej przygotowującej młodzież do wyzwań współczesnego świata.

Uniwersytet Trzeciego Wieku Uniwersytetu Rzeszowskiego

Danuta Kamieniecka-Przywara

Nasz Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał jako jeden z pierwszych w kraju. 43 lata temu pani **Genowefa Kruczek-Kowalska** założyła, dzięki przychylności władz Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Uniwersytet Trzeciego Wieku. Kierowała nim przez 24 lata. Zmarła w grudniu 2020 r. w wieku 100 lat.

Uroczystej inauguracji pierwszego roku akademickiego dokonał w lutym 1984 r. ówczesny rektor WSP, prof. dr hab. **Józef Lipiec**. Obecnie, zgodnie z uchwałą nr 99/02/2017 (z dnia 23 lutego 2017) Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego, UTW nosi nazwę Uniwersytet Trzeciego Wieku Uniwersytetu Rzeszowskiego (UTW-UR).

Uniwersytet Trzeciego Wieku ma formę studium dydaktycznego; działa na zasadzie dobrowolności swoich słuchaczy, a w ramach studium otwartego uczelni korzysta z autonomii i samodzielności. Celem UTW jest rozbudzanie aktywności intelektualnej, społecznej, psychicznej i fizycznej słuchaczy oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej, a także propagowanie i inicjowanie różnorodnych form twórczej aktywności, stosownie do wieku, możliwości i oczekiwań zainteresowanych. Nadzór nad działalnością UTW sprawuje prorektor ds. studenckich i kształcenia. Warunki organizacyjne, lokalowe i dydaktyczne dla funkcjonowania UTW zapewniają władze UR. Rektor powołuje pełnomocnika ds. UTW na czas trwania kadencji, który odpowiada za współpracę Uniwersytetu Trzeciego Wieku z kierownictwem UR.

Nad propozycjami i poziomem edukacji czuwa powoływana przez rektora Rada Programowa UTW, w skład której wchodzi pracownicy nauki reprezentujący wydziały UR. Działalność edukacyjną na rzecz słuchaczy organizuje Zarząd

UTW-UR oraz kierownicy poszczególnych sekcji i klubów, pracujący społecznie. Działalność UTW finansowana jest ze składek słuchaczy, a nad prawidłowym funkcjonowaniem całości czuwa komisja rewizyjna. W latach 2011/2012 UTW liczył ok. 1200 słuchaczy, jednak w następnych latach z powodów naturalnych oraz na skutek pandemii ta liczba malała i obecnie jest około 500 osób. Od lat większość słuchaczy stanowią kobiety (ok. 80%), najliczniejszą grupą są osoby z wyższym wykształceniem w wieku 60–75 lat. Przybywa słuchaczy w Klubie Seniora 80+, który liczy obecnie 57 osób, w tym dwunastu 90-latków, którym podczas okazjonalnych uroczystości nadawany jest tytuł Honorowego Słuchacza UTW-UR.

Dużym zainteresowaniem słuchaczy cieszą się odpłatne zajęcia dodatkowe, przede wszystkim lektoraty języków obcych: angielskiego, niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego oraz zajęcia w sekcji informatycznej, w tym grafiki komputerowej. Odpłatne zajęcia dodatkowe proponują też sekcje: artystyczno-kulturalna (w tym Chór Cantilena), klub malarstwa, klub fotograficzny, klub rękodzieła, grupa teatralna, dyskusyjny klub książki, klub melomana. Aktywne są kluby: filmu, teatru, pasjonatów, Seniora 80+ i książki dla seniora. Sekcja rekreacji sportowo-turystycznej przygotowała programy gimnastyki rehabilitacyjnej, gimnastyki w wodzie, jogi dla pań na krzesłach, ćwiczeń równowagi i dna miednicy, neurofitness, Qi Gong, tańca zdrowotnego, gimnastyki dla seniorów, treningu sportowego i nordic walking oraz klubu turystycznego.

Słuchacze UTW-UR biorą corocznie udział i zdobywają medale w Międzynarodowej Olimpiadzie Sportowej UTW i Organizacji Senioralnych „Trze-

ci Wiek na Start” w Łazach, Ogólnopolskiej Zimowej Senioriadzie na Podhalu (w Rabce-Zdroju), a ostatnio także w wydarzeniu „Nieustannie Aktywni” – Igrzyskach Studentów Trzeciego Wieku. Tradycyjnie słuchacze UTW biorą udział w Spartakiadzie Sportowej 60+ w Łańcucie. Przygotowując się do zawodów sportowych, uczestniczą w zajęciach sprawnościowych w hali Uniwersyteckiego Centrum Lekkoatletycznego pod pieczą pracowników naukowych uczelni. Seniorzy z sekcji tenisa stołowego trenują wspólnie ze studentami UR.

Dużym powodzeniem wśród słuchaczy cieszą się wycieczki krajoznawcze organizowane przez klub turystyczny UTW-UR, który we współpracy z wydziałami Uniwersytetu Rzeszowskiego zrealizował wiele ciekawych projektów. W 2017 r. Wydział Pedagogiczny UR prowadził projekt, który obejmował szerokie działania dydaktyczne poprzez kursy zmierzające do uzyskania kompetencji osobistych, komunikacyjnych, technicznych, komputerowych, językowych, twórczych oraz do pobudzenia aktywności społecznej, poszerzenia wiedzy z zakresu profilaktyki zdrowotnej i różnych zainteresowań.

W latach 2023–2024 UTW-UR był po raz pierwszy beneficjentem projektu w programie Erasmus+, sektor „Edukacja dorosłych”, akcja – „Krótkoterminowe projekty na rzecz mobilności dorosłych osób uczących się i kadry w sektorze edukacji dorosłych”. Dla projektu: „Aktywny senior w hybrydowym środowisku” organizacją wnioskującą był Instytut Pedagogiki. Organizacjami przyjmującymi były zespoły zagraniczne w Holandii i Słowacji, natomiast kurs/szkolenie zorganizowano w Hiszpanii.

Słuchacze UTW współpracują z wydziałami UR, m.in. z Wydziałem Nauk o Zdrowiu i Psychologii; są tu od wielu lat organizowane zajęcia gimnastyki rehabilitacyjnej dla seniorów. Chór UTW-UR Cantilena im. Alicji Borowiec daje wiele koncertów dla miesz-

kańców Rzeszowa, również w domach pomocy społecznej. Występuje także w innych miastach Podkarpacia, a współpraca z Wydziałem Muzyki UR umożliwia udział słuchaczy UTW w koncertach pracowników naukowych i studentów oraz występy nauczycieli akademickich przy okazji wykładów dla słuchaczy i na uroczystościach UTW. Wyjątkowy koncert zorganizowano z okazji Jubileuszu 40-lecia UTW-UR.

W Wydziale Sztuk Pięknych trzy grupy członków klubu malarstwa doskonalą swoje umiejętności twórcze pod okiem pracowników naukowych, wyjeżdżają też na ciekawe plenery, które owocują wystawami.

Na bieżąco UTW współpracuje z Wydawnictwem Uniwersyteckim.

Warto wspomnieć o współpracy ze studentami UR, szczególnie sympatyczne były przedsięwzięcia spotkania w ramach Klubu Seniora 80+ , a także spotkania w ramach lektoratów języka angielskiego. Ponadto studenci przeprowadzili ok. 50 ankiet wśród seniorów, które posłużyły do przygotowania prac licencjackich i magisterskich. Działalność UTW była także przedmiotem rozprawy doktorskiej.

Ponieważ UTW, jako jednostka budżetowa działająca w ramach UR, nie ma osobowości prawnej, w roku 2011 jego słuchacze powołali Stowarzyszenie Przyjaciół UTW w Rzeszowie, które ma możliwość pozyskiwania środków finansowych na działalność poprzez udział w projektach, konkursach i grantach. W ciągu 15 lat działalności Stowarzyszenie zrealizowało 28 projektów, biorąc udział w konkursach ogólnopolskich oraz lokalnych. Dzięki grantom UTW mógł proponować słuchaczom coraz bardziej urozmaiconą ofertę edukacyjną, kulturalną, integracji, rozwoju aktywności fizycznej, ciekawych wycieczek oraz zdobycia wielu umiejętności twórczych.

Uniwersytet Trzeciego Wieku UR współpracuje z ośrodkami kulturalnymi Rzeszowa, osiedlowymi domami

kultury, filharmonią, kinami, teatrami oraz Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną. Członkowie klubu malarstwa i klubu fotograficznego prezentują swoje prace podczas wystaw w różnych placówkach kulturalnych miasta i regionu, zdobywając nagrody i wyróżnienia. UTW-UR corocznie organizuje „Dzień Drzwi Otwartych” dla seniorów i prezentuje swoje osiągnięcia, zachęcając do aktywności na emeryturze.

UTW-UR współpracuje z władzami samorządowymi województwa i miasta, pełnomocnikiem wojewody podkarpackiego ds. polityki senioralnej, z Ogólnopolską Federacją Stowarzyszeń UTW w Nowym Sączu oraz innymi UTW w kraju i za granicą. Funkcjonowanie UTW-UR w obecnym kształcie jest możliwe tylko dzięki ogromnej życzliwości i wszechstronnemu wsparciu ze strony władz i administracji uczelni oraz zaangażowaniu pracowników naukowych, za co w imieniu słuchaczy UTW-UR bardzo serdecznie dziękuję.

„Rzeszów tańczący” w Uniwersytecie. Jubileusz 50 lat istnienia „Resovii Saltans”

Alicja Ungeheuer-Goląb

*Róża nie zakwitnie jak się nie podlewa,
Dziecko nie urosnie jak się mu
nie śpiewa.*

Anna Kamieńska

Folklor ludowy jest jednym z podstawowych składników kultury narodowej. Posiadają go wszystkie narody i zwykle wykorzystują dla zaznaczenia swej odrębności, ale też różnorodności i piękna. To jeden z tych fenomenów, który w sposób pokojowy, równościowy, wspólnotowy, a jednocześnie estetyczny ukazuje ludzki zachwyt nad życiem. W polskiej kulturze folklor kojarzony był zwykle z losami narodu. Warto zauważyć za Julianem Krzyżanowskim i Heleną Kapelańską, że zainteresowanie badaczy tą dyscypliną wyznacza rok 1864 – upadek powstania styczniowego. Kraj rozebrany w zaborach mogły scalać między innymi „pamiątki” narodowej kultury. Jedną z nich był folklor ludowy, w którym przetrwały artefakty polskości – pieśni, tańce i stroje. Były bogactwem, które należało chronić przed zapomnieniem, wystawiać na światło i opisywać. Wielkie znaczenie dla tej działalności miały badania etnograficzne, na przykład Oskara Kolberga, kultywowanie ludowych obrzędów w rodzinach, a także prace profesjonalnych i amatorskich pasjonatów, którzy odtwarzali odchodzące w przeszłość pamiątki.

Obecnie, gdy rozpoczyna się studia w uniwersytetach i uczelniach, których siedziby zwykle mieszczą się w dużych miastach, oraz konsumpcjonizm i tempo życia nie otwierają przestrzeni dla piękna, jakie niesie ludowa kultura. Wręcz przeciwnie, napływ nowości, blichtr, bylejakość, otaczający zewsząd kicz wypierają z otoczenia nawet sztukę jarmarczną. Haftowane maki i chabry, koronkowe zapaski, ludowe piosenki o miłości, niewieściej cnoce albo męskiej odwadze są nie tylko niemodne, ale wręcz wyśmiewane. Teksty o tym, że „W Staromieście kościół na góreczce stoi...”, a Jasieniek do rana czekał na Kasieńkę, nie porywają większości młodych. Zatem pomysł, aby łączyć naukę z zaangażowaniem w grupach zwanych zespołami pieśni i tańca, może wydawać się niecodzienny. A jednak... Studencki Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans” reprezentuje środowisko „tańczącego Rzeszowa” od pięćdziesięciu lat. Powstał w 1975 r. z inicjatywy dyrektora administracyjnego Wyższej Szkoły Pedagogicznej **Jerzego Czarnosza** i **Olgierda Pietrka**, wykładowcy w uczelni, wieloletniego opiekuna grupy. Pomysłodawcą nazwy zespołu był ówczesny prorektor doc. dr **Stefan Reczek**. Kierownictwo artystyczne powierzono **Bożenie Niżańskiej**, pierwszą kapelę poprowa-

Podczas Jubileuszowego Koncertu z okazji 50-lecia istnienia zespołu najmłodszy i najstarszy jego członkowie zatańczyli i zaśpiewali dla mieszkańców Rzeszowa, uświetniając jednocześnie 25-lecie działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego. Efektem tej wieloletniej pracy jest księga pamiątkowa wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego przy znaczącym wsparciu JM Rektora profesora Adama Reicha

dził **Kazimierz Fic** (później tę funkcję objął **Jan Babula**), a grupą wokalną kierował **Stanisław Szabat**. Od tamtej pory towarzyszą zespołowi wybitni pasjonaci ludowej sztuki muzycznej i tanecznej, zarówno profesjonalści, jak i amatorzy. Obecne kierownictwo tworzą: **Romuald Kalinowski, Jadwiga Bär, Paweł Paluch i Sławomir Gołąb**. Opiekują się oni kilkudziesięciosobową grupą młodych ludzi – studentów, którzy swój wolny czas poświęcają doskonaleniu tanecznych i wokalnych technik wywodzących się z folkloru.

Każdego roku grupa studentów niepewnie przechodzi przez próg budynku przy ulicy Kasprowicza, by często pozostać w nim... na zawsze. Bo gdy minie pięć lat przetańczonych studiów, w pamięci każdego z absolwentów zespołu pozostają słowa pieśni, rytm i kroki tańców, rysunki figur tanecznych wykonywanych na polskich i zagranicznych scenach. Te wspomnienia, kojarzone z systemem tanecznego treningu – pracą choreografa, akompaniamentem fortepianu, zapachem kalfonii towarzyszą każdemu z członków grupy.

Młodzi ludzie, zmotywowani chęcią zorganizowania sobie czasu podczas studiów, niekiedy nie zdają sobie sprawy, jak istotną rolę odgrywają w akademickiej wspólnotce. Wysiętek podczas treningu, który przeistacza się w pokaz sceniczny, dając widzom radość uczestniczenia w koncercie, to tylko jeden z elementów tego procesu. W rzeczywistości udział w pracy zespołu wzmacnia poczucie wspólnoty z naszą uczelnią – dzisiaj Uniwersytetem Rzeszowskim, który obchodzi jubileusz 25 lat działania, ale także z miastem i całym Podkarpaciem. Grupa ubrana w narodowe lub regionalne stroje, śpiewająca pieśni, które znali pradziadowie, prezentująca polskie tańce jest zawsze świadectwem miłości do Ojczyzny, ziemi i ludzi tu mieszkających. Daje poczucie przynależności do wielkiej rodziny, której przewodnią ideą jest humanizm. Dlatego najlepszym miejscem dla ludowego tańca i śpiewu jest uczelnia – przestrzeń filozofii, nauki i wolnej myśli.

AZS rośnie razem z UR

Mateusz Salamon

W Rzeszowie wraz z macierzystą uczelnią, Uniwersytetem Rzeszowskim, swoje ćwierćwiecze świętuje również Akademicki Związek Sportowy. Należy jednak zaznaczyć, że choć AZS przy Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje formalnie od 2001 r., to tradycje sportu akademickiego w mieście są znacznie starsze. Sięgają one czasów uczelni, z których ukształtował się UR.

Pierwsze miejsce w Akademickich Mistrzostwach Europy, EUVC Rzeszów 2017. Skład reprezentacji Uniwersytetu Rzeszowskiego: Paweł Rusin, Jakub Peszko, Paweł Stabrawa, Patryk Kozdroń, Mateusz Kowalski, Daniel Gąsior, Kamil Długosz, Kamil Durski, Dawid Wiczowski, Ernest Plizga, Rafał Matuła, Piotr Pękala, Kamil Dembiec, Tomasz Głód. Trener: Wojciech Bajorek, trener przygotowania motorycznego: Artur Płonka

Pierwsze lata działalności AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego były okresem intensywnej organizacji oraz dynamicznego rozwoju. W tym czasie powstawały liczne sekcje sportowe, tworzone zaplecze treningowe, a także aktywnie angażowano studentów i kadrę dydaktyczną w życie sportowe uczelni. Klub stopniowo umacniał swoją pozycję w rozgrywkach międzyuczelnianych, reprezentując Uniwersytet Rzeszowski zarówno na szczeblu regionalnym, jak i ogólnopolskim. W ciągu 25 lat kilka razy zmieniały się władze Klubu Uczelnianego AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pierwszym jego prezesem był Edward Sądecki, który odegrał istotną rolę w kształtowaniu fundamentów organizacyjnych i sportowych tej instytucji.

Funkcję prezesa KU AZS UR pełnili: **Edward Sądecki** (2001–2003), **Krzysztof Afatruk**, p.o. (2003–2005), **Maciej Huzarski** (2005–2009), **Janusz Zieliński** (2009–2013), **Emilian Zadarko** (2013–2019), **Maciej Huzarski** (2019–2021), **Mateusz Salamon** (od 2021 r.).

Klub Uczelniany AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego był i pozostaje organizatorem licznych imprez cyklicznych, które na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń sportowych uczelni. Do najważniejszych z nich należą:

- AZS Fischer Winter Cup
- Edi Windsurfing Cup
- Festiwal Sportów Wodnych AZS
- Kursy na stopień żeglarza jachtowego
- Memoriał im. Dominika Jakubowskiego w koszykówce
- Memoriał im. Leszka Stepaniaka w koszykówce
- Mikołajkowe zawody pływackie Uniwersytetu Rzeszowskiego
- Test Coopera dla wszystkich
- Turniej piłki siatkowej pamięci Edwarda Sądeckiego
- Wiosenna Impreza na Orientację
- Festiwal Akademickiego Sportu
- Liga Akademicka AZS
- Akademicka Doba Sportu
- Mikołajkowy Turniej Mikstów w Koszykówce
- Świąteczny Turniej Szachowy
- Świąteczny Turniej Brydża Sportowego
- Turniej Par w Brydżu Sportowym o Puchar JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego
- Od Kanapowca do Sportowca
- Pokolenia Gonią Lenia.

Działalność ta świadczy o dużej aktywności klubu oraz jego znaczącym wkładzie w popularyza-

cję kultury fizycznej. Organizowane wydarzenia nie tylko sprzyjają rozwojowi sportowemu studentów, ale również integrują społeczność akademicką oraz wzmacniają tożsamość uczelni.

Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Rzeszowskiego wykształcił wielu studentów-sportowców, którzy z powodzeniem reprezentowali barwy klubu i uczelni na różnych szczeblach rywalizacji. Nasi zawodnicy odnosili liczne sukcesy, zdobywając medale zarówno w zawodach rangi wojewódzkiej, jak i ogólnopolskiej.

Dorobek sportowy klubu jest bardzo bogaty i obejmuje wiele dyscyplin. Rzeszowscy akademicy zdobyli m.in.: Akademickie Mistrzostwo Europy w Piłce Siatkowej Mężczyzn – Rzeszów 2017, Akademickie Mistrzostwo Polski w Koszykówce Mężczyzn – 2002, Akademickie Mistrzostwo Polski w Futsalu Mężczyzn – 2009, Akademickie Mistrzostwo Polski w Piłce Siatkowej Mężczyzn – 2012, Akademickie Mistrzostwo Polski w Piłce Nożnej Mężczyzn – 2025, Srebrny medal AMP w Piłce Nożnej Mężczyzn – 2024, Srebrny medal AMP w Piłce Nożnej Kobiet – 2025, Akademickie Mistrzostwo Polski w Pływaniu – Katarzyna Górniak – 2018, Akademickie Mistrzostwo Polski w Ergometrze Wioślarskim – Piotr Kotyla – 2021, 2022, 2023, Akademickie Mistrzostwo Polski w Trójboju Siłowym – Aleksandra Blajer – 2022, 2024.

Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

Emilia Sura

Historia Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego nie układa się w prostą chronologię wydarzeń i kadencji. To raczej proces stopniowego dojrzewania środowiska akademickiego. Przechodzenie od spontanicznej aktywności do organizacji, która z biegiem czasu zyskała realny wpływ na funkcjonowanie uczelni.

W początkowym okresie działalności samorząd opierał się na niewielkim zespole studentów. Struktura była prosta i skupiona wokół przewodniczącego i osób najbardziej zaangażowanych. Wraz ze wzrostem liczby inicjatyw pojawiła się jednak potrzeba uporządkowania działań i stworzenia bardziej trwałych ram organizacyjnych. Z czasem samorząd zaczął się wyraźnie rozbudowywać, powstawały komisje jako sektory tematyczne i obszary odpowiedzialności. Dzięki temu współpraca pomiędzy jednostkami wydziałowymi uczelni stawała się coraz bardziej zorganizowana. Jak wynika z relacji byłych działaczy, był to moment, w którym samorząd zaczął działać jako struktura zdolna do realizacji dużych projektów.

Pojawiły się inicjatywy, które na stałe wpisały się w życie uczelni. Najważniejszym z nich stały się Rzeszowskie KultURalia Studenckie. Z biegiem czasu przekształciły się w wydarzenia o charakterze rozrywkowym w rozbudowany cykl obejmujący koncerty, wydarzenia kulturalne, naukowe i społeczne.

Ich organizacja od lat angażuje szerokie grono studentów i jest jednym z najważniejszych punktów w kalendarzu studenckim.

Obok KultURaliów rozwijały się inicjatywy o charakterze bardziej symbolicznym. Gala Laur Studenta stała się formą wyróżnienia dla najbardziej aktywnych członków społeczności akademickiej, a jej kolejne edycje zbudowały trwałą tradycję. Równolegle tworzone wiele innych projektów pokazujących różnorodność środowiska studenckiego. „Student ma talent” promował aktywność artystyczną, a Global Village integrował studentów zagranicznych i stwarzał okazję do zaprezentowania różnych kultur. Ważną częścią były także otrzęsiny studenckie oraz liczne na przestrzeni lat wydarzenia wydziałowe. Uzupełniały je wydarzenia kultywujące święta, takie jak wigilie samorządowe, studenckie ubieranie choinki czy świętowanie Dnia Kobiet. Nie możemy też zapomnieć o licznych akcjach charytatywnych, takich jak zbiórki dla domów dziecka lub zbiórki dla schronisk „Paka dla Zwierzaka”.

Rozwój projektów wiązał się ze wzrostem liczby osób zaangażowanych w działalność samorządu. W jego struktury włączyły się dziesiątki, a nawet ponad sto osób działających zarówno na poziomie centralnym, jak i w ramach jednostek uczelni. Pozwalało to na równoległą realizację wielu przedsięwzięć i zwiększało skalę oddziaływania samorządu.

KultURalia 2026 odbyły się na Podpromiu w Rzeszowie

Nieodłącznym elementem była współpraca z władzami uczelni, która stopniowo przybierała bardziej partnerski charakter. Studenci mieli możliwość realizowania własnych pomysłów, jednocześnie funkcjonując w ramach instytucji i ucząc się odpowiedzialności w swoich działaniach. Relacje te sprzyjały rozwojowi najważniejszych projektów i wzmacniały sprawczość samorządu.

Kolejnym ważnym momentem była zmiana struktury uczelni i przejście z systemu wydziałowego na kolegia. Wymagało to reorganizacji samorządu, budowy nowych zespołów i dostosowania sposobu reprezentacji studentów do nowego układu instytucjonalnego. Na tę zmianę nałożył się okres pandemii, który szybko zmienił sposób funkcjonowania uczelni. Działalność samorządu została przeniesiona do przestrzeni zdalnej. Wszystkie kwestie parlamentarne, jak posiedzenia i głosowania, jak i cały kontakt ze studentami odbywał się online.

W tym okresie szczególne znaczenie miały inicjatywy odpowiadające na bieżące potrzeby studentów. Rozwijano działania związane ze wsparciem psychologicznym w tym trudnym czasie. Organizowano webinary i spotkania informacyjne, a także podejmowano próby utrzymania najważniejszych wydarzeń w dostosowanej do sytuacji formie. Dotyczyło to również KultURaliów, które pomimo ograniczeń nadal pełniły funkcję integrującą środowisko akademickie.

Historia Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego pokazuje, że jego rozwój był procesem ciągłym, związany zarówno ze zmianami zachodzącymi na uczelni, jak i z aktywnością kolejnych pokoleń studentów. To właśnie ich działania jednoczyły studentów i nadały rytm życiu akademickiemu.

Pod Palmą – legenda rzeszowskiej kultury studenckiej

Klub pod Palmą od 40 lat stanowi jedno z najbardziej rozpoznawalnych miejsc studenckiej i muzycznej kultury w regionie. Jego historia spleta się z dziejami miasta, przemianami środowiska akademickiego oraz życiem pokoleń młodych ludzi.

Historia Klubu pod Palmą sięga lat 80. XX w., a dokładnie 1985 r. Początkowo sala przy ul. Cichej 4a w Rzeszowie nie była formalnym lokalem rozrywkowym – to studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego i okolicznych uczelni zaczęli organizować tu pierwsze nieformalne spotkania, potańcówki i mini-koncerty. Z czasem dzięki społecznej inicjatywie i energii studentów miejsce zaczęło funkcjonować jako klub studencki. Jego nazwa stała się rozpoznawalna nie tylko wśród studentów, ale i w całym mieście. W miarę jak Rzeszów rozwijał się jako ośrodek akademicki, Klub pod Palmą zaczął przyciągać coraz większą publiczność. Klubowo-koncertowy charakter imprez znalazł odzwierciedlenie w różnorodności wydarzeń:

- koncertach lokalnych i ogólnopolskich zespołów,
- tematycznych imprezach tanecznych,
- spotkaniach środowisk studenckich,
- wydarzeniach okolicznościowych i cyklicznych.

Warto podkreślić, że działalność klubu była wspierana przez akademickie środowisko studenckie, w tym przez

Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego pod wodzą pana Pawła Stawarza oraz Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dzięki temu Klub pod Palmą stał się miejscem, w którym kultura studencka łączyła się z ambitnymi inicjatywami muzycznymi i edukacyjnymi. To nie tylko muzyka i imprezy – to przede wszystkim przestrzeń społeczna i kulturowa.

Obecnie Klub pod Palmą wciąż aktywnie działa jako instytucja kulturalna. Jego szeroka i różnorodna oferta obejmuje:

- koncerty znanych wykonawców,
- imprezy DJ-skie,
- wieczory tematyczne,
- wydarzenia środowisk studenckich,
- spotkania i wydarzenia o charakterze integracyjnym.

Historia klubu pokazuje, że lokalne inicjatywy mają ogromny potencjał – potrafią przetrwać dekady, przyciągać kolejne pokolenia i stać się częścią tożsamości miasta.

W ramach swej działalności klub zorganizował mnóstwo koncertów, m.in. zespołów i artystów takich jak: Happysad, PRO8L3M, Dawid Kwiatkowski, Ørganek, Łąki Łan, Dr Misio i The Analogs. W lokalu zagrali także Sabaton, KSU, Vader, Kizo, WaluśKraKsaKryzys, Kartky, Strachy na Lachy, Kult, Łydka Grubasa, Luxtorpeda, Nocny Kochanek, Bitamina, Mikromusic, Kat i Roman Kostrzewski, O.S.T.R., Stachurski,

Pidżama Porno, Wac Toja, Mata, Peja, Kobranocka, Róże Europy oraz Sztywny Pal Azji.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się ponadto koncerty Braci Figo Fagot, Sorry Boys, Darii Zawiałów, Huntera, Lao Che, The Dumplings, Lady Pank, Włodiego, Acid Drinkers, Comy, Kamila Bednarka, Jelonka i Closterkeller. Wydarzenia te przyciągnęły tłumy fanów muzyki na żywo.

Organizowane przez Klub pod Palmą wydarzenia to również występy polskich stand-uperów. Obiekt odwiedziło m.in. Piotrek Szumowski, Paweł Chałupka, Antoni Syrek-Dąbrowski, Błażej Krajewski, Katarzyna Piasecka i Marcin Zbigniew Wojciech.

Ambasadorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego

Alicja Bobola, Oskar Kaczorowski

Arkadiusz Andrejkow, pochodzący z Sanoka artysta street artu i malarz, absolwent Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, należy do najciekawszych postaci współczesnej polskiej sztuki miejskiej. Twórca projektu „Cichy Memoriał”, znany jest z murali i „deskali” inspirowanych starymi fotografiami. Od lat konsekwentnie zmienia pejzaż Podkarpacia i innych regionów Polski, przeobrażając zabudowania gospodarcze, ściany kamienic oraz budynki użyteczności publicznej w plenerową galerię.

W pracy łączy wrażliwość malarza z techniczną precyzją projektanta. Punktem wyjścia są archiwalne zdjęcia, które artysta digitalizuje, skaluje i dopasowuje do konkretnej przestrzeni, uwzględniając fakturę podłoża, warunki atmosferyczne, ekspozycję światła i perspektywę odbiorcy. Świadomie korzysta też z technologii po stronie organizacji i dokumentacji: utrwała realizacje, współtworzy ich opisy i rozwija „Ci-

chy Memoriał” jako otwarty zbiór interwencji artystycznych.

Jego twórczość funkcjonuje również w obiegu instytucjonalnym. Wśród ważnych wystaw indywidualnych Arkadiusza Andrejkowa warto wskazać pokaz „Szprejem obciążeni” w Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Przemyślu (2017) oraz cykl „Katarakta wspomnień”, prezentowany w BWA w Krośnie (2025). Jako Ambasador Uniwersytetu Rzeszowskiego udowadnia, że edukacja artystyczna nie kończy się na pracowni, lecz może przekładać się na działania potrzebne ludziom i jest głęboko zakorzeniona w konkretnym miejscu. Jego realizacje porządkują lokalną pamięć i uruchamiają rozmowę o historii, a przy okazji tworzą rozpoznawalny, współczesny język wizualny regionu – taki, w którym zwykła, codziennie mijana ściana potrafi stać się punktem odniesienia dla całej społeczności, bo często opowiada o „czychś” przodkach, sąsiadach i wspólnych biografiiach.

Anna Wielgosz, absolwentka fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego, jest halową mistrzynią Europy w biegu na 800 metrów, tytuł ten zdobyła w Apeldoorn w 2025 r. Od lat reprezentuje CWKS Resovia Rzeszów. Zdobyła brązowy medal mistrzostw Europy w 2022 r. w Monachium oraz wielokrotnie sięgała po tytuł mistrzyni Polski na dystansie 800 metrów. Start w igrzyskach olimpijskich w Tokio oraz udział w kolejnych imprezach międzynarodowych wykorzystuje w dalszym rozwoju sportowym. Jej rekordy życiowe na 800 m – 1:58,63 na stadionie i 1:59,47 w hali – są efektem konsekwentnej pracy treningowej i świadomego podejścia do ruchu.

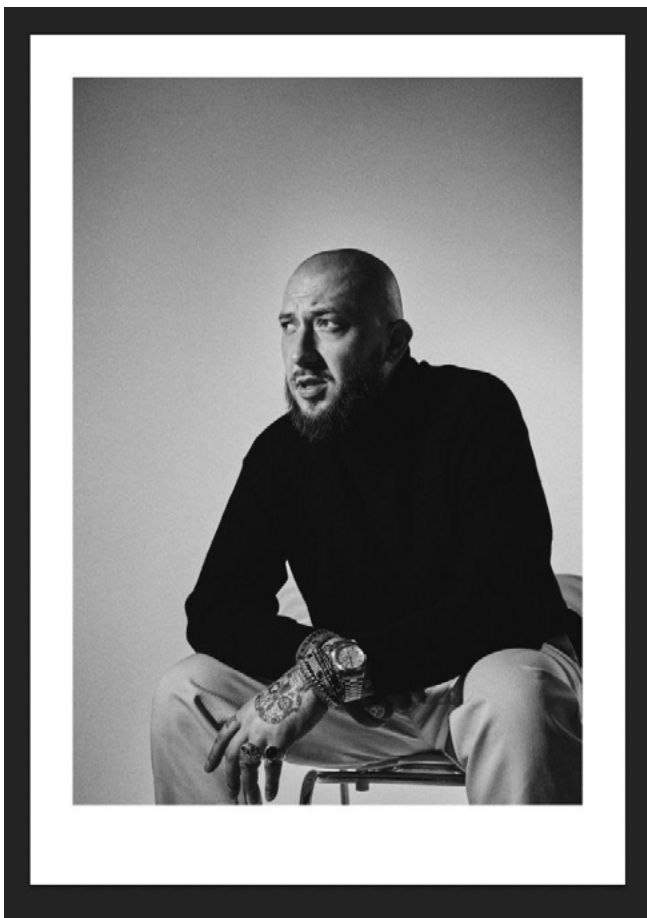
Wykształcenie z zakresu fizjoterapii sprawia, że patrzy na bieganie jak na dobrze zaplanowany projekt: korzysta z wiedzy w zakresie biomechaniki i fizjologii wysiłku, aby precyzyjnie dobierać obciążenia, dbać o regenerację i poprawiać technikę – od ekonomii kroku po kontrolę tętna oraz parametrów wydolnościowych. Anna Wielgosz, pełniąc funkcję Ambasadorki Uniwersytetu Rzeszowskiego, pokazuje studentom, że możliwe jest łączenie studiów z karierą sportową. Angażuje się w działania promujące nowoczesne podejście do treningu, badania nad sportem oraz inicjatywy prozdrowotne. Jej doświadczenie pokazuje, że sportowa droga może iść w parze z dalszym rozwojem zawodowym, m.in. w pracy szkoleniowej, badawczej, lub przy realizacji własnych projektów związanych ze sportem.

Adam Bienias, absolwent filologii polskiej ze specjalnością edukacja kulturalna na Uniwersytecie Rzeszowskim, jest dziennikarzem, prezenterem i redaktorem TVP3 Rzeszów, który od lat konsekwentnie promuje kulturę oraz język polski. Laureat wielu nagród branżowych. W 2020 r. został uhonorowany tytułem Dziennikarza Roku, przyznawanym przez Radę Programową TVP Rzeszów, a w 2023 r. zajął 3. miejsce w ogólnopolskim plebiscytcie TVP na najlepszą rozmowę/debatę. Od 2023 r. realizuje program „Moda na język polski”, którego jest pomysłodawcą, a tworzy go we współpracy z naukowcami Uniwersytetu Rzeszowskiego. W roku 2025 program ten otrzymał nagrodę Kuźnia Mistrzów Mowy Polskiej VOX POPULI, co było kolejnym sukcesem programu oraz Adama.

W pracy łączy humanistyczną wrażliwość z technicznym podejściem do komunikacji. Każdy odcinek „Mody na język polski” powstaje na podstawie rzetelnych badań, konsultacji z językoznawcami oraz precyzyjnego scenariusza, który ma jednocześnie bawić i uczyć współczesnej polszczyzny. Adam Bienias świadomie wykorzystuje narzędzia telewizyjne i cyfrowe – od montażu i formatu telewizyjnego, przez pracę z głosem i dykcją, po analizę odbioru widzów i danych oglądalności – by językowe treści były atrakcyjne dla wszystkich widzów.

Jako Ambasador Uniwersytetu Rzeszowskiego współtworzy projekty edukacyjne i debaty, pokazując, że kompetencje nabyte podczas studiów filologicznych mogą być kluczowe w dyskursie publicznym. Doświadczenie zawodowe Adama Bieniasa jest motywacją dla osób, które widzą się w nowoczesnym dziennikarstwie, zachowując jednocześnie odpowiedzialność za kształtowanie kultury języka w mediach.

Łukasz Federkiewicz (Kortez), absolwent Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Muzyk, kompozytor i wokalista należący do najbardziej rozpoznawalnych artystów polskiej sceny muzycznej. Artysta pochodzi z Iwonicza, jest mocno związany z Podkarpaciem. Swoją rozpoznawalność zdobył dzięki unikatowej barwie głosu oraz charakterystycznym kompozycjom, które ugruntowały pozycję jego albumów „Bumerang”, „Mój dom” i kolejnych wydawnictw. Zdobycza Fryderyka, wyróżniony w 2016 r. w kategorii Fonograficzny Debiut Roku oraz w 2018 r. za Utwór Roku („Dobry moment”).

Autor piosenek i multiinstrumentalista łączy wrażliwość twórcy z precyzją pracy nad brzmieniem. Tworzy utwory warstwa po warstwie: od fortepianowych szkiców, poprzez partie gitary i sekcje instrumentów dętych, klawiszowe aranżacje, aż po dopracowane brzmienie materiału studyjnego. Świadomie operuje dynamiką i przestrzenią dźwięku, wykorzystując zarówno tradycyjne instrumenty, jak i nowoczesne narzędzia pracy z dźwiękiem, dzięki czemu jego piosenki zachowują kameralny charakter nawet na największych scenach.

Jako Ambasador Uniwersytetu Rzeszowskiego podkreśla, że dyplom Wydziału Muzyki może być kluczowym wsparciem w budowaniu ogólnopolskiej kariery – od występów na scenach klubowych, przez trasy koncertowe, po nagradzane wydawnictwa i współpracę z uznanymi twórcami. Droga Kortezą inspiruje studentów i kandydatów na studia, którzy chcą łączyć twórczą odwagę z solidnym przygotowaniem, korzystaniem z nowoczesnych narzędzi w muzyce i pracą artystyczną na najwyższym poziomie.

Monika Szela, absolwentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, menedżerka kultury, artystka i dyrektorka Teatru „Maska” w Rzeszowie. Z zawodowym teatrem związana od 1997 r., od 2012 r. kieruje jedną z najważniejszych instytucji teatralnych regionu, konsekwentnie rozwijając jej repertuar, prowadząc działalność edukacyjną i dbając o jej obecność w ogólnopolskim środowisku kultury.

Członkini Zarządu Stowarzyszenia Dyrektorów Teatrów oraz Polskiego Ośrodka Lalkarskiego POLUNIMA. Uhonorowana Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” i wyróżnieniem ZASP za odwagę w kreowaniu autorskiej wizji teatru lalek. Pod jej kierownictwem Teatr „Maska” został doceniony za promowanie najnowszej polskiej dramaturgii dla dzieci i młodzieży.

Absolwentka filologii germańskiej, łączy doświadczenie artystyczne z kompetencjami humanistycznymi, budując współpracę między teatrem a środowiskiem akademickim Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Nadia Harris, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego, prawniczka, ekspertka w obszarze prawa pracy, elastycznych modeli zatrudnienia i globalnej mobilności zawodowej. Studia prawnicze na Uniwersytecie Rzeszowskim ukończyła w 2012 r., a następnie rozwijała kompetencje międzynarodowe, uzyskując tytuły Master of Laws, Master of Business Administration oraz Master of Science in Professional Communication.

Autorka książki *How to Tackle Hybrid Working* oraz ponad 100 publikacji poświęconych pracy zdalnej, prawu pracy i transgranicznym modelom zatrudnienia. Współtwórczyni projektu legislacyjnego dotyczącego globalnych ram prawnych dla pracy zdalnej. Prelegentka międzynarodowych forów eksperckich, m.in. World Forum w Berlinie i Global Labor Market Conference w Rijadzie.

Laureatka wyróżnień Remote Innovator oraz Remote Rights Award. Jako praktyczka biznesu i ekspertka zewnętrzna wspiera Uniwersytet Rzeszowski, łącząc perspektywę akademicką z wyzwaniami nowoczesnego rynku pracy.

Tomasz Szczepanik, absolwent Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego, wokalista, kompozytor, autor tekstów i lider zespołu Pectus. Studia magisterskie na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej ukończył na Uniwersytecie Rzeszowskim w 2008 r. Już w czasie studiów rozwijał działalność sceniczną, założył wraz z braćmi zespół, który szybko stał się rozpoznawalny na polskiej scenie muzycznej.

Z zespołem Pectus zwyciężył w festiwalu Carpathia, został finalistą „Debiutów” Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, a ogólnopolską popularność przyniósł mu przebój „To, co chciałbym Ci dać”. Laureat „Słowika Publiczności” w Sopocie oraz Superjedynek w kategoriach „Super Zespół” i „Super Występ”. Autor utworów z debiutanckiego albumu Pectus. Zespół ma w dorobku siedem płyt, w tym trzy ze statusem złotej.

Jako lider rodzinnego zespołu łączy profesjonalne wykształcenie muzyczne z autentycznym przekazem scenicznym, promując Podkarpacie i Uniwersytet Rzeszowski jako ważne środowisko kształcenia artystycznego.

Dwie fotografie. Zacząło się od nich, trwa dzięki nam

Dwadzieścia pięć lat dzieli te fotografie, lecz łączy je ta sama energia – młodość, ciekawość świata i wiara w przyszłość. Pierwszy kadr powstał u progu historii Uniwersytetu Rzeszowskiego – w czasie, gdy uczelnia rozpoczynała swoją drogę. Drugi, wykonany po latach przez obecnych studentów, jest symbolicznym ukłonem w stronę tamtego początku.

Studenci odtworzyli dawną fotografię nie po to, by zatrzymać czas, lecz by pokazać, że uniwersytet żyje dzięki kolejnym pokoleniom. Zmieniły się twarze, stroje, otoczenie i realia, ale niezmiennie pozostało to, co najważniejsze: wspólnota akademicka, młodzińska odwaga oraz poczucie, że każdy rocznik dopisuje własny rozdział do historii uczelni.

To zestawienie przeszłości i teraźniejszości przypomina, że jubileusz nie jest wyłącznie spojrzeniem wstecz. To także opowieść o ciągłości – o tym, jak marzenia sprzed 25 lat odnajdują swoje odbicie w dzisiejszych studentach Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Rzeszów, 18 maja 2026 r.

Uniwersytet Rzeszowski
Al. Tadeusza Rejtana 16C, 35-959 Rzeszów
tel. +48 17 872 10 00 (centrala)
ur.edu.pl